

Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση
Χρήσης 2016

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της Α.Ε.Ε.Γ.Α. «Η ΕΘΝΙΚΗ» επί των Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της 31 Δεκεμβρίου 2016	4
ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ	17
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	19
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	20
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	21
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	22
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	23
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ & ΜΕΘΟΔΩΝ	24
2.1 Βάση παρουσίασης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων	24
2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας	24
2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.	24
2.4 Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις	30
2.5 Συνένωση Επιχειρήσεων	33
2.6 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα	34
2.7 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	34
2.8 Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	35
2.9 Μεταφορά χρηματοοικονομικών στοιχείων	37
2.10 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων	37
2.11 Ασφαλιστικές δραστηριότητες	38
2.13 Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων	41
2.14 Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	41
2.15 Επενδύσεις σε ακίνητα	42
2.16 Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	42
2.17 Μισθώσεις	43
2.18 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	44
2.19 Προβλέψεις	44
2.20 Συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης	44
2.21 Παροχές προς εργαζομένους	44
2.22 Φόροι	45
2.23 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	46
2.24 Μετοχικό κεφάλαιο	46
2.25 Τομείς δραστηριότητας	46
2.26 Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση	46
2.27 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	47
2.28 Αναγνώριση εσόδων	47
2.29 Συμψηφισμός	47

2.30	Παύση απεικόνισης	47
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		48
3.1	Αποτίμηση των ασφαλιστικών προβλέψεων	48
3.2	Πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος:	48
3.3	Αναβαλλόμενος φόρος	48
3.4	Απομείωση αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων	49
3.5	Απομείωση αξίας χρεωστών ασφαλιστρών	49
3.6	Απομείωση ενσώματων περιουσιακών στοιχείων και επενδυτικών ακινήτων	49
3.7	Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων	49
3.8	Κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	50
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ		51
4.1	Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων	51
4.2	Ασφαλιστικός κίνδυνος	52
4.3	Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου	57
4.4	Κίνδυνος ρευστότητας	62
4.5	Κίνδυνος αγοράς	65
4.6	Κίνδυνος συγκέντρωσης	67
4.7	Λειτουργικός κίνδυνος	67
4.8	Διαχείριση κεφαλαίου	68
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ		69
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ (ΜΙΚΤΑ) ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΣΟΔΑ		71
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: ΕΚΧΩΡΗΘΕΝΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ		72
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		72
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: ΚΕΡΔΗ/(ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		73
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: ΚΕΡΔΗ/(ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		73
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ		73
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ		74
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ		74
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ		75
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ		76
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ		76
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ		77
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: ΦΟΡΟΙ		77
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ		78
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		79

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	81
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	82
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΞΟΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	83
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ / ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ	83
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25: ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ / ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	85
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΩΣ ΤΗ ΛΗΞΗ	86
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ	86
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΣΕ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	87
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΑ ΩΣ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	89
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	89
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31: ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	90
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	91
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33: ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	91
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34: ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	92
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35: ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	92
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 36: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	93
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 37: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	93
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ	94
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 39: ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	95
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 40: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	95
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 41: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	95
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 42: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	95
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 43: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ	98
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 44: ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	99
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 45: ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	99
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 46: ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ	100
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 47: ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ	100

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της Α.Ε.Ε.Γ.Α. «Η ΕΘΝΙΚΗ» επί των Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της 31 Δεκεμβρίου 2016

1. Εξέλιξη της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς το 2016

Η Ελληνική Οικονομία αντιμετωπίζει συνθήκες οικονομικής ύφεσης, από τις αρχές του 2009, οι οποίες έχουν ως αφετηρία τις χρόνιες μακροοικονομικές ανισορροπίες, οι οποίες την προηγούμενη δεκαετία οξύνθηκαν δραματικά και εκδηλώθηκαν με την ταχεία συσσώρευση δημόσιου και ιδιωτικού χρέους, καθώς και με τα μεγάλα ανοίγματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία για τη πορεία του Ελληνικού ΑΕΠ, η οικονομική δραστηριότητα εκτιμάται ότι παρουσιάζει μικρή αύξηση 0,1%, με τρέχουσες τιμές, ενώ η συνολική σωρευτική μείωση ανέρχεται σε 27,3% για την περίοδο 2008 έως 2016.

Στο πλαίσιο αυτό η Εθνική Ασφαλιστική κατάφερε να διατηρήσει την ηγετική της θέση στην Ελληνική ασφαλιστική αγορά με μερίδιο αγοράς 13,5% επί των ακαθάριστων εγγεγραμμένων ασφαλιστρών (συμπεριλαμβανομένων και των επενδυτικών προϊόντων).

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι παρά τις εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες στην Ελληνική Οικονομία, η νέα παραγωγή του Κλάδου Ζωής, παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα καταγράφοντας αύξηση 63%, με τα εγγεγραμμένα ασφάλιστρα να ανέρχονται σε €62,9 εκατ. έναντι €38,6 εκατ. για το 2015.

Ο ασφαλιστικός κλάδος, αύξησε τη διείσδυσή του στο ΑΕΠ με το ποσοστό των ασφαλιστρών επί του ΑΕΠ να φθάνει στο 2,2% περίπου για το 2016 έναντι του 2,0% για το 2015.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι αλλαγές των τελευταίων χρόνων στις ασφαλιστικές ρυθμίσεις, όπως οι περικοπές σε συντάξεις και σε λοιπές ιατροφαρμακευτικές παροχές, αναδεικνύουν emphaticά το ρόλο της ιδιωτικής ασφάλισης στην κάλυψη των αναγκών των νοικοκυριών για αποταμίευση και υγεία.

2. Σχολιασμός Αποτελεσμάτων

Τα κέρδη προ φόρων του Ομίλου για το 2016 ανήλθαν σε €57,8 εκατ. έναντι €78,2 εκατ. το 2015. Ομοίως τα αποτελέσματα της Εταιρίας διαμορφώθηκαν σε κέρδη προ φόρων ύψους €57,7 εκατ. για το 2016, έναντι €76,7 εκατ. του 2015. Τα κέρδη εξακολουθούν να κρίνονται ως ιδιαίτερα ικανοποιητικά, καθώς η Εταιρία διατηρεί υψηλή κερδοφορία σε αντίξοες μακροοικονομικές συνθήκες.

Εκτός του λειτουργικού αποτελέσματος, σημαντική ώθηση στα κέρδη του Ομίλου έδωσαν τα Έσοδα Επενδύσεων, τα οποία ανήλθαν σε €60,2 εκατ. το 2016 έναντι €111,7 εκατ. το 2015. Η μείωση μεταξύ 2015 και 2016 οφείλεται κυρίως στην πραγματοποίηση λιγότερων κεφαλαιακών κερδών από πώληση αξιογράφων το 2015, αλλά και στη συνεχιζόμενη έμφαση προς επενδύσεις υψηλότερης πιστοληπτικής διαβάθμισης, στα πλαίσια της συγκράτησης των κεφαλαιακών απαιτήσεων όπως αυτές προσδιορίζονται από το πλαίσιο της Φερεγγυότητας II.

2.1 Κλάδος Ζωής

Τα αποτελέσματα προ φόρων του κλάδου ζωής του Ομίλου, ανήλθαν σε ζημιές (€36,6) εκατ. το 2016, έναντι κερδών €38,3 εκατ. το 2015. Η μείωση αυτή αποδίδεται κυρίως στην αλλαγή της μεθοδολογίας προσδιορισμού της καμπύλης προεξόφλησης αποθεμάτων της Μητρικής, ώστε να λαμβάνει υπόψη τις αποδόσεις και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του μέσου χαρτοφυλακίου επενδύσεων της αγοράς.

Αναλυτικότερα σε ότι αφορά την Μητρική, τα ακαθάριστα εγγεγραμμένα ασφάλιστρα του Κλάδου Ατομικών Ζωής, συμπεριλαμβανομένων των συμβολαίων unit linked, αυξήθηκαν κατά 24,7% σε σχέση με το 2015, ανερχόμενα σε €298,5 εκατ. το 2016, ενώ μειωμένη είναι η παραγωγή του Κλάδου Ομαδικών Ζωής (μη συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών συμβολαίων DAF & Εθνική Εφάπαξ) κατά 8,4% σε €54,6 εκατ., κυρίως λόγω των προϊόντων Ζωής επί στεγαστικών δανείων και Προστασίας πληρωμών. Η συνολική παραγωγή Bancassurance Κλάδου Ζωής για το 2016 ανήλθε σε €90,7 εκατ. έναντι €41,6 εκατ. για το 2015, παρουσιάζοντας αύξηση 118,2%, που οφείλεται κυρίως στο νέο προϊόν εφάπαξ ασφαλιστρου «Εθνική Εφάπαξ +», το οποίο περιλαμβάνει εγγυημένη απόδοση και ασφάλεια ζωής, σημειώνοντας σημαντική παραγωγή στο δεύτερο εξάμηνο του 2016, ύψους €55,2 εκατ.

Η παραγωγή του προϊόντος DAF ανήλθε σε €49,1 εκατ. έναντι €22,9 εκατ. για το 2015, ενώ για το προϊόν Εθνική Εφάπαξ δεν σημειώθηκε παραγωγή καθώς υπήρξε παύση της διάθεσης του συγκεκριμένου προϊόντος μετά την

επιβολή κεφαλαιακών ελέγχων στα τέλη Ιουνίου 2015, ενώ είχε προλάβει να σημειώσει παραγωγή μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2015 ύψους €91,4 εκατ..

2.2 Γενικές Ασφαλίσεις

Κατά το 2016 συνεχίστηκε η κερδοφορία στους κλάδους των Γενικών Ασφαλίσεων, με τα κέρδη προ φόρων της Μητρικής Εταιρίας να ανέρχονται σε €93,6 εκατ. το 2016 έναντι €53,2 εκατ. το 2015, αύξηση η οποία οφείλεται κυρίως στην διακοπή της σύμβασης LPT με όφελος €42,0 εκατ. Το τεχνικό αποτέλεσμα των Γενικών κλάδων, στο οποίο δε λαμβάνονται υπόψη τα έσοδα επενδύσεων, τα λοιπά έσοδα και τα λειτουργικά έξοδα, ήταν σημαντικά αυξημένο σε €131,9 εκατ. το 2016 έναντι €91,8 εκατ. το 2015.

Συγκεκριμένα, τα κέρδη προ φόρων του κλάδου αυτοκινήτων ανήλθαν σε €74,6 εκατ. έναντι €26,4 εκατ. το 2015. Ο δείκτης ζημιών της ίδιας κράτησης (loss ratio), μη συμπεριλαμβανομένων των προαναφερόμενων κονδυλίων, μειώθηκε στο 24,6% έναντι 39,3% το 2015 λόγω ευνοϊκής εξέλιξης ζημιών παλαιότερων ετών.

Μείωση των κερδών προ φόρων παρατηρείται στους Κλάδους Πυρός και Απώλειας Κερδών, τα οποία ανήλθαν σε €22,3 εκατ. έναντι €27,5 εκατ. το 2015.

Στους Λοιπούς Γενικούς Κλάδους, το αποτέλεσμα προ φόρων ανήλθε σε ζημιά (€3,4) εκατ. έναντι ζημιάς (€0,7) εκατ. το 2015.

2.3 Κεφάλαια υπό διαχείριση

Τα Κεφάλαια υπό διαχείριση, ήτοι ομόλογα, μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια, διαθέσιμα και ακίνητα συμπεριλαμβανομένων και των κεφαλαίων που διαχειρίζεται η εταιρία για τα Unit Linked προϊόντα, για το 2016 ανέρχονται σε επίπεδο Ομίλου σε €3.021,5 εκατ. έναντι €2.917,1 εκατ. του 2015 σε όρους εύλογης αξίας. Για την Μητρική, τα αντίστοιχα ποσά ανέρχονται σε €2.951,3 εκατ. το 2016 έναντι €2.850,0 εκατ. το 2015. Στη διάρκεια της χρήσης του 2016 ο Όμιλος μείωσε τις προθεσμιακές του καταθέσεις, οι οποίες την 31 Δεκεμβρίου 2016 ανήλθαν σε €56,0 εκατ. έναντι €161,0 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2015, αυξάνοντας παράλληλα τη θέση της σε έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού δημοσίου και ομόλογα ευρωπαϊκών κυρίως κρατών.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016, το 1,4% του χαρτοφυλακίου της Μητρικής - εξαιρουμένων των Unit Linked - ήταν επενδυμένο σε μετοχές κυρίως του Γενικού Δείκτη του Χ.Α., ενώ το 12,0% σε αμοιβαία κεφάλαια. Το ομολογιακό χαρτοφυλάκιο ανερχόταν στο 75,1% των υπό διαχείριση κεφαλαίων, ήτοι €1.684,3 εκατ. και αποτελούνταν κυρίως από Κρατικά Ομόλογα εκ των οποίων €146,0 εκατ. εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου και € 516,2 εκατ. αφορούσαν σε έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου 3μηνης και 6μηνης διάρκειας, σε όρους λογιστικής αξίας. Η μέση διάρκεια έως τη λήξη χαρτοφυλακίου ομολόγων της Μητρικής ανερχόταν σε περίπου 8 έτη.

Το 2015 αντίστοιχα, η κατανομή ήταν μετοχές 1,8%, αμοιβαία κεφάλαια 12,5% και ομόλογα 68,4% ενώ η μέση εναπομένουσα διάρκεια του χαρτοφυλακίου ομολόγων ήταν περίπου 6 έτη.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016, το χαρτοφυλάκιο των Unit Linked της Μητρικής ανερχόταν σε €595,2 εκατ., αποτελούμενο από ομόλογα σε ποσοστό 16,3%, αμοιβαία κεφάλαια σε ποσοστό 26,9% και 54,6% σε προθεσμιακές καταθέσεις ειδικού τύπου σε ευρώ με 100% εγγυημένο κεφάλαιο και εγγυημένη απόδοση στη λήξη (προϊόντα Εφάπαξ). Το 2015 αντίστοιχα, η κατανομή ήταν ομόλογα σε ποσοστό 16,2 %, αμοιβαία κεφάλαια 25,7%, και προθεσμιακές καταθέσεις ειδικού τύπου 53,6 %.

Η Μητρική Εταιρία κατά τη χρήση 2016 προέβη σε απομείωση αξιογράφων ύψους €6,5 εκατ. σε σχέση με €6,2 εκατ. το 2015, με κριτήριο τη σημαντική ή παρατεταμένη μείωση στην εύλογη αξία.

2.4 Ίδια Κεφάλαια – Διαθέσιμο περιθώριο φερεγγυότητας

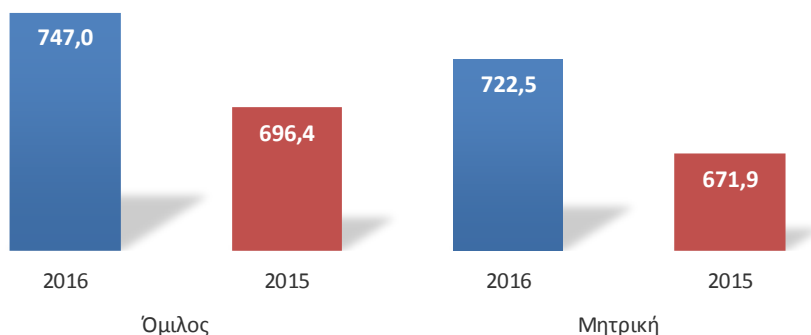
Ο Όμιλος, συνέχισε να ενισχύει περαιτέρω τα κεφάλαιά του με τη σημαντική κερδοφορία του κατά το 2016.

Συγκεκριμένα, τα ίδια κεφάλαια του Ομίλου αυξήθηκαν κατά €50,6 εκατ. κατά την 31.12.2016 σε σχέση με 31.12.2015, διαμορφούμενα σε €747 εκατ. Η εν λόγω αύξηση οφείλεται σε κέρδη μετά φόρων ύψους €43,1 εκατ. πλέον κερδών από αποτίμηση (μετά φόρων) του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου ύψους €10,4 εκατ., που αναγνωρίστηκαν απευθείας στην καθαρή θέση μείον €2,9 εκατ. (μετά φόρων) από την αύξηση της υποχρέωσης από προγράμματα καθορισμένων παροχών και λοιπών κινήσεων που αναγνωρίστηκαν απευθείας στην καθαρή θέση.

Από την 1 Ιανουαρίου 2016 τέθηκε σε ισχύ ο Ν.4364/2016 για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ο οποίος δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ της 5^{ης} Φεβρουαρίου 2016. Ο νέος νόμος αντικαθιστά τον προηγούμενο Ν.Δ. 400/1970 για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και θέτει σε ισχύ τις απαιτήσεις της Οδηγίας Φερεγγυότητα 2 (Solvency II) 2009/138/ΕΕ.

Η θετική πορεία των κερδών τόσο της Μητρικής όσο και του Ομίλου είχε ως αποτέλεσμα να παρουσιάσουν πλεόνασμα κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας υπό το νέο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II, για κάθε περίοδο αναφοράς από την πρώτη ημέρα εφαρμογής, με τη χρήση μεταβατικών μέτρων, με το δείκτη κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας να διαμορφώνεται κατά την 31.12.2016 σε 169% σε επίπεδο Μητρικής και σε 163% σε επίπεδο Ομίλου.

Ίδια κεφάλαια

Η Μητρική Εταιρεία είναι θυγατρική της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. η οποία κατέχει το 100% των μετοχών της Εταιρίας μας. Κατά συνέπεια οι παρούσες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ενοποιούνται στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Τράπεζας με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης. Η Μητρική και οι λοιπές εταιρίες του Ομίλου, δεν κατείχαν ίδιες μετοχές κατά την 31.12.2016.

3. Συνδεδεμένες Εταιρίες

Τα συνολικά κέρδη των θυγατρικών και συγγενών εταιριών προ φόρων ανήλθαν το 2016 σε €4,6 εκατ. έναντι €6,2 εκατ. για το 2015.

Τα κέρδη προ φόρων της θυγατρικής εταιρίας GARANTA S.A. ανήλθαν σε €0,4 εκατ. έναντι €0,8 εκατ. το 2015.

Τα κέρδη προ φόρων της θυγατρικής της Εθνικής Ασφαλιστικής Κύπρου ανήλθαν σε €0,2 εκατ., στα ίδια επίπεδα με το 2015.

Η θυγατρική εταιρία National Μεσιτική Ασφαλίσεων, η οποία δραστηριοποιείται στη ναυτιλιακή ασφαλιστική μεσιτεία, πραγματοποίησε κέρδη προ φόρων ύψους €0,3 εκατ. το 2016 έναντι €0,4 εκατ. το 2015. Να σημειωθεί ότι την 13^η Ιανουαρίου 2017, το Διοικητικό συμβούλιο αποφάσισε την πώληση αυτής της θυγατρικής της εταιρίας, η οποία ολοκληρώθηκε στις 20/01/2017. Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρεία αναγνώρισαν απομείωση ύψους €1,5 εκατ. και €1,4 εκατ. στην υπεραξία και στις επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις αντίστοιχα. Η λογιστική αξία της εν λόγω συμμετοχής τόσο στον Όμιλο όσο και στην Μητρική, κατά την 31.12.2016 ανερχόταν σε €1,2 εκατ., ίση με την τιμή πώλησης της εταιρίας.

Η θυγατρική εταιρία AUDATEX ΕΛΛΑΣ Α.Ε. τελεί υπό εκκαθάριση από την 26 Ιουνίου 2010, βάσει της από 25 Νοεμβρίου 2009 απόφασης των Διοικητικών Συμβουλίων της AUDATEX ΕΛΛΑΣ Α.Ε. και της AUDATEX GmbH, όπου αποφασίσθηκε από κοινού ο τερματισμός της μεταξύ τους σύμβασης άδειας αποκλειστικής χρήσης λογισμικού. Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκαθάρισης της εταιρίας απομένει να ρευστοποιηθεί η ακίνητη περιουσία της. Το 2016 τα αποτελέσματα προ φόρων ανήλθαν σε ζημιά (€0,2 εκατ.), στα ίδια περίπου επίπεδα με το 2015.

Τα κέρδη προ φόρων της UBB Metlife Insurance Company AD στη Βουλγαρία, στην οποία η Εταιρία συμμετέχει με 30%, ανήλθαν σε €3,3 εκατ. το 2016 έναντι €4,3 εκατ. το 2015.

Επιπλέον η Εταιρία συμμετέχει με 20% σε μεσιτική εταιρία στη Βουλγαρία η οποία παρουσίασε μικρή μείωση των κερδών προ φόρων από €0,6 εκατ. το 2015 σε €0,5 εκατ. το 2016.

Να σημειωθεί ότι η μητρική εταιρία Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος («ΕΤΕ») υπέγραψε κατά την 30.12.2016 σύμβαση με τη Βελγική τράπεζα KBC για την πώληση του 99.91% της θυγατρικής της τράπεζας στη Βουλγαρία, United Bulgarian Bank A.D. (UBB), με τη δέσμευση να μεταφερθούν στην KBC και οι UBB Metlife Insurance Company AD και η UBB Insurance Broker AD. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί το Μάιο του 2017. Δεδομένων αυτών, η λογιστική αξία των εν λόγω συμμετοχών ύψους €1.074 χιλ. και €51 χιλ. αντίστοιχα σε επίπεδο Μητρικής Εταιρίας και €3.658 χιλ. και €146 χιλ. αντίστοιχα σε επίπεδο Ομίλου, εμφανίζεται στα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση.

4. Δίκτυο

4.1 Δίκτυο Μητρικής Εταιρίας

Το δίκτυο Πωλήσεων της Εταιρίας εκτείνεται σε όλη την Ελλάδα και αποτελείται από 155 Γραφεία Πωλήσεων με 2.128 Ασφαλιστικούς Συμβούλους και 1.469 Συνεργαζόμενα Ασφαλιστικά Πρακτορεία. Το παραγωγικό δίκτυο υποστηρίζεται από δίκτυο 13 καταστημάτων, τα οποία βρίσκονται στην Αθήνα, Αγρίνιο, Ηράκλειο, Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Κέρκυρα, Κοζάνη, Κόρινθο, Λαμία, Λάρισα, Πάτρα, Ρόδο και Χανιά. Τα προϊόντα της Εταιρίας διατίθενται και μέσω του εκτεταμένου δικτύου Καταστημάτων της Εθνικής Τράπεζας όπως επίσης και μέσω της απευθείας πώλησης (direct selling), η οποία εγκαινιάστηκε το 2012.

4.2 Δίκτυο Θυγατρικών

Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) Λτδ.

Η Εταιρία στο σύνολο της δραστηριοποιείται σε όλους τους κλάδους ασφάλισης. Το δίκτυό της αποτελείται από 6 υποκαταστήματα και 5 Ασφαλιστικά Γραφεία, τα οποία βρίσκονται σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Κύπρου (Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο) και ενδυναμώθηκε το 2016 από την αύξηση των ασφαλιστικών συμβούλων από 98 σε 104, ενώ τα συνεργαζόμενα ασφαλιστικά πρακτορεία παραμένουν 50.

Societate Comerciala Garanta Asigurari S.A. (Ρουμανία)

Η GARANTA S.A. δραστηριοποιείται στον τομέα των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών εργασιών και λειτουργεί όλους τους κλάδους ασφάλισης. Διαθέτει 12 υποκαταστήματα στις πόλεις Brasov, Cluj Napoca, Timisoara, Oradea, Deva, Craiova, Iasi, Ploiesti, Bacau και Βουκουρέστι. Το δίκτυό της περιλαμβάνει 6 πράκτορες, 112 ασφαλιστικούς συμβούλους, ενώ ασφαλιστικά της προϊόντα πωλούνται μέσω του τραπεζικού δικτύου της Piraeus Bank/Romania και της Banca Romana de Credite si Investitii (BRCI).

5. Διαχείριση Ασφαλιστικών και Χρηματοοικονομικών Κινδύνων

5.1 Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Ο Όμιλος της Εθνικής Ασφαλιστικής, θεωρεί την ύπαρξη αποτελεσματικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, βασικό παράγοντα περιορισμού της έκθεσής του σε κινδύνους και προστασίας των μετόχων και των ασφαλισμένων του.

Ο Όμιλος, για τον σκοπό αυτό, υιοθετεί πρακτικές και μεθοδολογίες διαχείρισης κινδύνων ευθυγραμμισμένες με όλες τις σχετικές οδηγίες και απαιτήσεις της Εποπτικής Αρχής (Τράπεζα της Ελλάδος) και των Εποπτικών Αρχών που εποπτεύουν τις εταιρίες του Ομίλου, καθώς και της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Για τον σκοπό αυτό έχουν συσταθεί Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού («ALCO») και έχει δημιουργηθεί Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων σε επίπεδο Μητρικής εταιρίας, ενώ, παράλληλα, λειτουργούν μονάδες διαχείρισης κινδύνων στις θυγατρικές εταιρίες της Εθνικής Ασφαλιστικής (Κύπρου) ΛΤΔ και της Garanta S.A.

Το σύστημα διαχείρισης κινδύνων περιλαμβάνει στρατηγική και πολιτικές διαχείρισης κινδύνων, καθώς και διαδικασίες εντοπισμού, μέτρησης, παρακολούθησης, ελέγχου και αναφοράς των κινδύνων.

Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων συμπληρώνουν η Αναλογιστική Λειτουργία, η Λειτουργία Κανονιστικής Συμμόρφωσης και η Λειτουργία Εσωτερικού Ελέγχου.

5.2 Ασφαλιστικός κίνδυνος

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που εκδίδει ο Όμιλος περιλαμβάνουν ασφαλιστικό κίνδυνο. Ο κίνδυνος αφορά στην πιθανότητα επέλευσης του ασφαλισμένου γεγονότος και της επακόλουθης ζημιάς. Ο κίνδυνος βασίζεται σε τυχαία γεγονότα.

Η έκθεση στον ασφαλιστικό κίνδυνο μετριάζεται μέσω της διασποράς του σε ένα πολυπληθές χαρτοφυλάκιο ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Η διασπορά αυτή βελτιώνεται περαιτέρω μέσω της εφαρμογής κατάλληλης πολιτικής ανάληψης ασφαλιστικών κινδύνων, κατάλληλης αντασφαλιστικής πολιτικής και εσωτερικών κανόνων λειτουργίας σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου. Επιπλέον, η τιμολογιακή πολιτική βασίζεται σε παραδοχές και στατιστικές μελέτες, καθώς και στα εμπειρικά δεδομένα του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις και τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς.

5.3 Πιστωτικός κίνδυνος

Κύριοι αντισυμβαλλόμενοι στους οποίους ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο είναι οι αντασφαλιστές, οι οποίοι μπορεί να μην είναι σε θέση να καλύψουν την αναλογία τους επί των ασφαλιστικών αποζημιώσεων που έχουν ήδη καταβληθεί στους δικαιούχους, οι ασφαλιζόμενοι, οι οποίοι μπορεί να μην δύνανται να καταβάλλουν τα ποσά ασφαλιστρών που είναι απαιτητά και οι συνεργάτες του Ομίλου.

Η πολιτική του Ομίλου είναι να συνάπτει συναλλαγές με τρίτους που ικανοποιούν υψηλά κριτήρια και έχουν υψηλό επίπεδο πιστοληπτικής διαβάθμισης.

5.4 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος διαχειρίζεται τον κίνδυνο ρευστότητας με τη συνεχή παρακολούθηση των χρηματοροών του. Προϋπολογίζει και παρακολουθεί τις χρηματοροές του και ενεργεί κατάλληλα ώστε να υπάρχουν επαρκή ρευστά διαθέσιμα.

5.5 Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς αφορά την πιθανότητα απωλειών λόγω μεταβολής στο επίπεδο ή στη μεταβλητότητα των τιμών αγοράς, όπως είναι οι τιμές των μετοχών, επιτοκίων και συναλλαγματικών διαφορών. Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρεία εφαρμόζει σύγχρονες μεθόδους για τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς, όπως αποτίμηση Αξίας σε Κίνδυνο, ανάλυση ευαισθησίας, ανάλυση βασικού επιτοκιακού κινδύνου. Παράλληλα παρακολουθείται ο κίνδυνος που μπορεί να προκύψει από την ελλιπή αντιστοίχιση ασφαλιστικών υποχρεώσεων και στοιχείων ενεργητικού.

5.6 Κίνδυνος συγκέντρωσης

Ο Όμιλος μεριμνά για τη διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης, τόσο με τη διασπορά των χαρτοφυλακίων ασφαλιστηρίων συμβολαίων και επενδύσεων, όσο και με την σύναψη αντασφαλιστικών συμβάσεων.

5.7 Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος αφορά στις περιπτώσεις κινδύνου ποσοτικών και ποιοτικών ζημιών που απορρέουν από την έλλειψη κατάλληλων και επαρκών εσωτερικών διαδικασιών, του προσωπικού, των λειτουργικών συστημάτων, ή και από εξωτερικά γεγονότα. Ο Όμιλος, προκειμένου να περιορίσει τον λειτουργικό κίνδυνο, έχει δημιουργήσει κατάλληλες διαδικασίες και μεθοδολογίες που στόχο έχουν τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και την καταγραφή του. Στις περιπτώσεις όπου οι συνέπειες των γεγονότων λειτουργικού κινδύνου είναι σημαντικές, ο Όμιλος έχει αναπτύξει σχέδιο ελαχιστοποίησης του λειτουργικού κινδύνου στα επιτρεπτά για τον Όμιλο όρια, τα οποία συνάδουν με τη διάθεσή του σχετικά με το βαθμό κινδύνου που επιθυμεί να αναλάβει. Σημειώνεται ότι η βελτίωση του ελεγκτικού πλαισίου μέσα στο οποίο λειτουργεί ο Όμιλος είναι συνεχής και εξελισσόμενη διαδικασία.

5.8 Πολιτικές και λοιποί κίνδυνοι

Ο Όμιλος της Εθνικής Ασφαλιστικής, πέραν των ανωτέρω αναφερόμενων κινδύνων, έχει αναγνωρίσει και έχει θεσπίσει διαδικασίες διαχείρισης και για τους ακόλουθους κινδύνους:

- Αντασφαλιστικό κίνδυνο, ο οποίος εξετάζεται στο πλαίσιο διαχείρισης του ασφαλιστικού κινδύνου.
- Κίνδυνο αναντιστοιχίας ενεργητικού – παθητικού.
- Κίνδυνο υποδειγμάτων.
- Κίνδυνο πληροφοριακών συστημάτων, καθώς και νομικό κίνδυνο και κίνδυνο κανονιστικής συμμόρφωσης. Οι κίνδυνοι αυτοί, ως υποκατηγορίες του λειτουργικού κινδύνου, εξετάζονται στο πλαίσιο διαχείρισής του.
- Κίνδυνο χώρας.
- Κίνδυνο στρατηγικής.

- Κίνδυνο φήμης.

6. Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού

Σε συνέχεια σχετικών αποφάσεων της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών θεμάτων της ΤτΕ για την εξυγίανση του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου και προστασία των ασφαλισμένων της εταιρίας INTERNATIONAL LIFE AEAZ (εφεξής International Life) με τον διορισμό ασφαλιστικού διαχειριστή της και με την μεταβίβαση σε ανάδοχο ασφαλιστική επιχείρηση μέρους του ασφαλιστικού της χαρτοφυλακίου ζωής και υγείας, καθώς και για την έγκριση της μεταβίβασης στη Μητρική Εταιρία, την 03.03.2017, υπογράφηκε η τελική συμφωνία μεταβίβασης του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου, με βάση την οποία μεταβιβάζονται στην Μητρική Εταιρία, αναδρομικά από την 09.02.2017, συγκεκριμένα και πλήρως εξατομικευμένα (8.122) ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής με Προσαρτήματα Υγείας ισάριθμων ασφαλισμένων της International Life.

Στη συμφωνία ρητά προβλέπεται ότι η Μητρική Εταιρία αναλαμβάνει από την ημερομηνία αυτή (09/02/2017) και εφεξής τις υποχρεώσεις των μεταβιβαζόμενων ασφαλιστηρίων συμβολαίων που θα προκύψουν και θα αφορούν ασφαλισμένους, νοσηλευτικά ιδρύματα και ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές.

Την 20^η Ιανουαρίου 2017, σε συνέχεια της από 13 Ιανουαρίου 2017 απόφασης του Δ.Σ. της Μητρικής Εταιρίας, ολοκληρώθηκε η πώληση της θυγατρικής του Ομίλου “National Μεσιτική Ασφαλίσεων Α.Ε”. αντί τιμήματος €1,2 εκατ.

Στις 24/02/2017, σε συνέχεια της συμφωνίας που επετεύχθη μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων για τις εργοδοτικές εισφορές του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Ασφαλιστικών Υπαλλήλων (ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ) στη βάση ενός μεικτού συστήματος, επί των εσόδων από ασφάλιστρα και επί μισθοδοσίας, η Μητρική Εταιρία αφενός και αφετέρου το ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ, ήλθαν σε καταρχήν συμφωνία για την αναστολή, έως την έγκριση του νέου καταστατικού του Ταμείου, κάθε διαδικασίας καταλογισμού, διεκδίκησης και αναγκαστικής είσπραξης εκ μέρους του Ταμείου και αναβολή κάθε δίκης από πλευράς της Μητρικής Εταιρίας και σε δεύτερο χρόνο την ανάκληση των πράξεων καταλογισμού και την οριστική διευθέτηση των μεταξύ τους διαφορών.

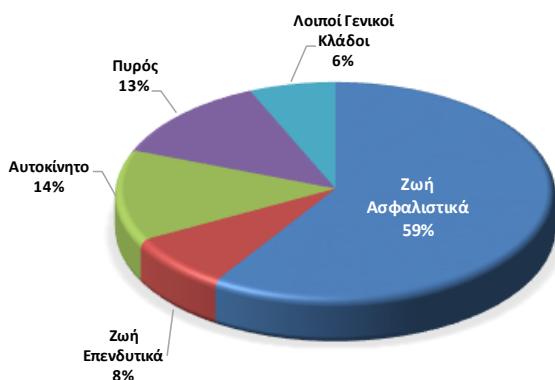
7. Βασικά Χρηματοοικονομικά μεγέθη 2016– 2015

Τα μεγέθη που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα και εκφράζονται σε εκατομμύρια Ευρώ, είναι σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικών Αναφορών, με εξαίρεση τα «Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα & συναφή έσοδα» και τα «Δεδουλευμένα (μικτά) Ασφάλιστρα & συναφή έσοδα (συμπεριλαμβανομένων Επενδυτικών συμβολαίων)», τα οποία περιλαμβάνουν και τη δεδουλευμένη παραγωγή των επενδυτικών συμβολαίων DAF και Εφάπαξ Εθνικής.

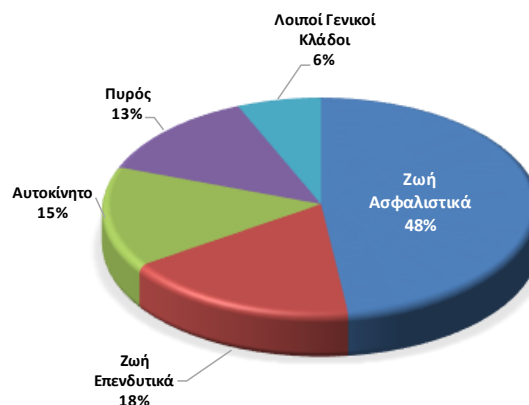
(ποσά σε € εκατ.)	Όμιλος		Μητρική	
	2016	2015	2016	2015
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα & συναφή έσοδα	562	529	529	497
Παραγωγή επενδυτικών προϊόντων *	49	112	49	112
Σύνολο παραγωγής ασφαλιστικών & επενδυτικών προϊόντων	611	641	578	610
Δεδουλευμένα (μικτά) Ασφάλιστρα & συναφή έσοδα (συμπ. Επενδυτικών συμβολαίων)*	618	652	585	622
Δεδουλευμένα (μικτά) Ασφάλιστρα & συναφή έσοδα	569	540	536	510
Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρων	58	78	58	77
Κέρδη / (Ζημιές) μετά από φόρους	43	99	43	98
Σύνολο ενεργητικού	3.418	3.353	3.331	3.269
Ίδια κεφάλαια	747	696	722	672
Ασφαλιστικές προβλέψεις	1.951	1.910	1.899	1.864
Δείκτης ίδιας κράτησης (επί δεδουλευμένων)	88,50%	85,60%	89,20%	86,20%
Δείκτης εξόδων επί εγγεγραμμένων ασφαλίσεων	17,30%	21,80%	16,20%	21,20%

* Η παραγωγή επενδυτικών προϊόντων δεν αναγνωρίζεται ως έσοδο σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 4.

Παραγωγή Ομίλου 2016

Παραγωγή Ομίλου 2015

8. Περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά θέματα

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τα άρθρα 43α και 107α του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, η Εταιρία περιλαμβάνει στην έκθεση διαχείρισης μια μη χρηματοοικονομική κατάσταση με στόχο την κατανόηση της εξέλιξης, των επιδόσεων, της θέσης και του αντικτύπου των δραστηριοτήτων της Εταιρίας και του Ομίλου. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, το εν λόγω κεφάλαιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

1. Περιβαλλοντικά θέματα,
2. Κοινωνικά και εργασιακά θέματα,
3. Σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου,
4. Καταπολέμηση της διαφθοράς και θέματα σχετικά με τη δωροδοκία,
5. Βραβεύσεις Διακρίσεις

Στο πλαίσιο υλοποίησης της απαίτησης για δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών η Εταιρία έλαβε υπόψη διεθνείς πρακτικές και πρότυπα, όπως οι οδηγίες του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις (2011).

8.1 Περιβαλλοντικά Θέματα

Λόγω της φύσης των εργασιών ο Όμιλος δεν αντιμετωπίζει περιβαλλοντικά θέματα. Στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, η Εθνική Ασφαλιστική έχει αναλάβει πλήθος δράσεων καθώς αποτελεί σταθερή επιδίωξη της Εταιρίας ο στόχος της μείωσης του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος με ταυτόχρονη εξοικονόμηση ενέργειας και πόρων.

Η Εθνική Ασφαλιστική συνεπής στο όραμά της, υποστηρίζει προσπάθειες που προάγουν την περιβαλλοντική συνείδηση και εντάσσεται στον αρχικό πυρήνα των Green Angels, της Πρότυπης Ελληνικής Κοινότητας Περιβαλλοντικά Υπεύθυνων Επιχειρήσεων που στόχο έχει βελτίωση των περιβαλλοντικών δεικτών κάθε επιχείρησης που συμμετέχει στην κοινότητα. Επίσης, συμμετείχε σε δράσεις δενδροφύτευσης, ενίσχυσε οικονομικά τον Συλλόγου Εθελοντών Δασοπυροσβεστών Αττικής (Ε.ΔΑΣ.Α.) και υιοθέτησε μεθόδους ανακύκλωσης και εξοικονόμησης ενέργειας και πόρων.

8.2 Κοινωνικά και εργασιακά θέματα

Πρωταρχικός στόχος της Εθνικής Ασφαλιστικής είναι η στήριξη της κοινωνίας και της οικονομίας, αναγνωρίζοντας τη σημαντική θέση που κατέχει μέσα σε αυτή.

Για το λόγο αυτό αναλαμβάνει δράσεις και πρωτοβουλίες που εστιάζονται στην στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων, μέσω της συμμετοχής της Εταιρίας στο Πρόγραμμα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, Act4Greece, που έχει ως στόχο τη στήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής προστασίας, πρόνοιας και αλληλεγγύης, κοινωνικής και καινοτόμου επιχειρηματικότητας και επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο, με έμφαση στον άνθρωπο, το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη, αλλά και μέσα από την συστηματική οικονομική ενίσχυση του έργου φορέων με αναγνωρισμένη κοινωνική δράση.

Ξεχωριστή μνεία πρέπει να γίνει στον ρόλο που διαδραματίζει η Εταιρία στην ανάδειξη του πολιτισμού και του αθλητισμού, υποστηρίζοντας φορείς που προάγουν τον πολιτισμό και ενισχύουν το αθλητικό ιδεώδες μέσω χορηγιών

σε αθλητικές διοργανώσεις και πολιτιστικά γεγονότα (Χώρος Ιστορικής Μνήμης 1941-1944, στην οδό Κοραή 4 καθώς και ο Χώρος Τέχνης «ΣΤΟart ΚΟΡΑΗ»).

Επίσης, αναγνωρίζοντας την αξία και την σημαντικότητα της ιδιωτικής ασφάλισης υποστηρίζει οργανισμούς και φορείς, μέσω οικονομικής ενίσχυσης συνεδρίων και εκδηλώσεων με στόχο την ενδυνάμωση της ασφαλιστικής συνείδησης στη χώρα μας.

Τέλος, με την πίστη ότι το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα εξέλιξης της εταιρίας, η Εταιρία επενδύει σε αυτό ενώ ταυτόχρονα παρέχει ένα βιώσιμο και ασφαλές περιβάλλον εργασίας.

Η Εθνική Ασφαλιστική, από την πρώτη ημέρα της ίδρυσής της υπηρετεί με συνέπεια το ανθρωποκεντρικό της όραμα που καθορίζει κάθε της δραστηριότητα.

Όπως ορίζεται και εντός του Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας, διαρκής στόχος της Μητρικής Εταιρίας είναι η ίση μεταχείριση προς κάθε μέλος του ανθρώπινου δυναμικού. Η Μητρική Εταιρία:

- Αναπτύσσει αξιοκρατικό σύστημα αξιολόγησης απόδοσης, προαγωγών και αμοιβών του ανθρώπινου δυναμικού της.
- Διασφαλίζει καλές και ασφαλές συνθήκες εργασίας, σεβόμενη την ισορροπία μεταξύ του εργασιακού χρόνου και της προσωπικής ζωής των εργαζομένων, με στόχο την παροχή ίσων ευκαιριών.
- Πιστεύει στη διαρκή βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της και οργανώνει σημαντικά προγράμματα επιμόρφωσης, εκπαίδευσης και ανάπτυξής του. Στο πλαίσιο αυτό καλύπτει τα έξοδα του προσωπικού της για την παρακολούθηση σεμιναρίων στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Η φιλοσοφία της Μητρικής Εταιρίας και των Εταιριών του Ομίλου έχει ως βασικό άξονά της το σεβασμό της προσωπικότητας κάθε εργαζομένου. Η προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας αποτελεί θεμελιώδη αρχή και ως εκ τούτου διαρκής επιδίωξη του Ομίλου αποτελεί η διαμόρφωση ενός αρμονικού εργασιακού περιβάλλοντος.

Προς το σκοπό αυτό, η Μητρική Εταιρία:

- Απορρίπτει κάθε μορφή κοινωνικού αποκλεισμού,
- Παρέχει ίσες ευκαιρίες για προαγωγές και επαγγελματική σταδιοδρομία ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, θρησκείας, εθνικότητας,
- Εφαρμόζει αξιοκρατικό σύστημα αξιολόγησης της απόδοσης, των προαγωγών και των αμοιβών προσωπικού.
- Σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις, συστήματα ανάπτυξης και κινήτρων με στόχο την προσέλκυση, επιλογή και περαιτέρω αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Επενδύει στην εκπαίδευση του προσωπικού με τη χρήση σύγχρονων μεθόδων καθώς και την ανάπτυξή του με τη διαμόρφωση πλάνου εκπαίδευσης ανά θέση εργασίας, ώστε να διασφαλίζεται η αξιοποίηση του μέγιστου των δυνατοτήτων του, καθώς και η έγκαιρη και ομαλή προσαρμογή του στις ολοένα αυξανόμενες απαιτήσεις για νέες γνώσεις, δεξιότητες και ειδικεύσεις σε ένα ταχύτατα μεταβαλλόμενο επιχειρησιακό περιβάλλον.
- Δε χρησιμοποιεί καμία μορφή καταναγκαστικής εργασίας,
- Δεν αποδέχεται κανέναν είδους προσβολή της προσωπικότητας (πχ. ηθική, σεξουαλική ή άλλου είδους παρενόχληση, εκφοβισμό, διωγμό κ.λπ.) ή άνιση μεταχείριση λόγω εθνικότητας, φυλετικής προέλευσης, φύλου, οικογενειακής κατάστασης, θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων ή φυσικών αδυναμιών.

Η υγεία και η ασφάλεια στους χώρους εργασίας, αποτελούν για την Μητρική Εταιρία και τις Εταιρίες του Ομίλου της ύψιστη προτεραιότητα, με σκοπό να καταστεί ασφαλής η εργασία, να βελτιωθεί η ποιότητα της επαγγελματικής ζωής των εργαζομένων και να προληφθούν συναφείς κίνδυνοι.

Στο πλαίσιο αυτό, η Μητρική Εταιρία προβαίνει στη διενέργεια τακτικών ελέγχων για θέματα αφενός επάρκειας και καταλληλότητας των υπαρχόντων μέσων ασφαλείας και αφετέρου τήρησης των συνθηκών υγιεινής στους χώρους εργασίας, ενώ παράλληλα έχει αναπτύξει και σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών.

8.3 Σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Ο Κώδικας Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας, ορίζει το πλαίσιο βάσει του οποίου η Διοίκηση και το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού ασκούν τα καθήκοντά τους.

Προς το σκοπό αυτό, ο Όμιλος:

- Δεν χρησιμοποιεί καμία μορφή καταναγκαστικής εργασίας.
- Δεν αποδέχεται οποιουδήποτε είδους προσβολή της προσωπικότητας (πχ. ηθική, σεξουαλική ή άλλου είδους παρενόχληση, εκφοβισμό, διωγμό κ.λπ.) ή άνιση μεταχείριση λόγω εθνικότητας, φυλετικής προέλευσης, φύλου, οικογενειακής κατάστασης, θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων ή φυσικών αδυναμιών.
- Απορρίπτει κάθε μορφή κοινωνικού αποκλεισμού.

Η Μητρική Εταιρία και οι θυγατρικές της συμμορφώνονται πλήρως με αποφάσεις που απαγορεύουν συνεργασία με χώρες, επιχειρήσεις ή πρόσωπα που υποθάλπουν τη βία και την τρομοκρατία.

8.4 Καταπολέμηση της διαφθοράς και θέματα σχετικά με τη δωροδοκία

Ο Όμιλος επιδεικνύει μηδενική ανοχή σε πράξεις διαφθοράς και δωροδοκίας και προσδίδει μεγάλη και ιδιαίτερη έμφαση στην αποτροπή και καταπολέμησή τους.

Με σκοπό την πλήρη συμμόρφωση της Μητρικής Εταιρίας, στις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, αναφορικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας, και λαμβάνοντας υπόψη ότι αποτελούν συχνά φαινόμενα στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές, τα οποία υπονομεύουν την αποτελεσματική διακυβέρνηση των εταιριών, η Εταιρία προχώρησε στην υιοθέτηση των παρακάτω πολιτικών και κωδίκων:

- **Κώδικας Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας της Μητρικής και του Ομίλου**

Οι αρχές του Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας είναι βασισμένες στις θεμελιώδεις αξίες που ακολουθεί η Μητρική Εταιρία κατά την άσκηση της επιχειρηματικής της δραστηριότητας και λαμβάνουν υπόψη τις κείμενες διατάξεις που απορρέουν από το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, βάσει των οποίων η Διοίκηση και το σύνολο του προσωπικού ασκούν τα καθήκοντά τους με στόχο την προστασία των συμφερόντων των εργαζομένων, των πελατών και των μετόχων, την εύρυθμη λειτουργία του χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος, καθώς και τη διατήρηση και ενδυνάμωση της αξιοπιστίας, της φερεγγυότητας και της φήμης της Μητρικής Εταιρίας και του Ομίλου.

- **Αναφορές Δυσλειτουργιών (Whistleblowing) της Μητρικής Εταιρίας**

Η Μητρική Εταιρία έχει υιοθετήσει διαδικασία Αναφοράς Δυσλειτουργιών (Whistleblowing) για την υποβολή, επώνυμα ή ανώνυμα, εμπιστευτικών αναφορών ή παρατηρήσεων από κάθε ενδιαφερόμενο αναφορικά με πράξεις στελεχών της Μητρικής Εταιρίας, που δημιουργούν αμφιβολίες για αντικανονικές ενέργειες και λογιστικο-ελεγκτικές πρακτικές μη συμβατές με τη διεθνή πρακτική και τις κείμενες διατάξεις.

Η Επιτροπή Ελέγχου έχει την ευθύνη για την καθιέρωση και τη διαρκή παρακολούθηση της εφαρμογής των διαδικασιών αυτών, οι οποίες διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα και το απόρρητο των αναφορών ή παρατηρήσεων που λαμβάνονται.

Στην ιστοσελίδα [Εθνική Ασφαλιστική](#) έχουν αναρτηθεί στοιχεία επικοινωνίας για την υποβολή εμπιστευτικών αναφορών.

- **Πολιτική της Μητρικής και του Ομίλου για την Αντιμετώπιση της Απάτης**

Η Εταιρία, εκτίθεται στον κίνδυνο απάτης και παράνομων δραστηριοτήτων κάθε τύπου, τα οποία, αν δεν αντιμετωπιστούν εγκαίρως και με αποτελεσματικό τρόπο, θα μπορούσαν να επιφέρουν αρνητικές συνέπειες στην επιχειρηματική της δράση, την οικονομική της κατάσταση, τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων της και των προοπτικών της για επιτυχία.

Η Εταιρία, στοχεύοντας στην καταπολέμηση του φαινομένου της απάτης, έχει υιοθετήσει την Πολιτική του Ομίλου της ΕΤΕ για την Αντιμετώπιση της Απάτης. Η Πολιτική αυτή αφορά στο σύνολο του προσωπικού της και τα βασικά της σημεία συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Ευαισθητοποίηση των εργαζομένων του Ομίλου, αναφορικά με την αποτροπή και την παρεμπόδιση της απάτης,
- Εκπαίδευση των εργαζομένων και διαμόρφωση ενιαίας επιχειρηματικής συμπεριφοράς και κουλτούρας για την αντιμετώπιση της απάτης,
- Καθορισμός και περιγραφή των σχετικών δράσεων, που οφείλουν να αναλαμβάνουν τα αρμόδια Όργανα, σε περιπτώσεις εκδήλωσης κρουσμάτων απάτης,
- Ανάπτυξη συστημάτων, διαδικασιών και ελεγκτικών μηχανισμών, που υποβοηθούν στην πρόληψη και την αποφυγή της απάτης.

- **Κώδικας Δεοντολογίας της Διοίκησης και των Οικονομικών Υπηρεσιών της Μητρικής Εταιρίας και του Ομίλου**

Ο Κώδικας Δεοντολογίας της Διοίκησης και των Οικονομικών Υπηρεσιών, καθορίζει τις βασικές δεοντολογικές υποχρεώσεις και τα πρότυπα συμπεριφοράς των καλυπτόμενων προσώπων, τα οποία εμπλέκονται στην προετοιμασία, κατάρτιση και υποβολή των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και οποιωνδήποτε άλλων οικονομικών

γνωστοποιήσεων της Μητρικής Εταιρίας και των εταιριών του Ομίλου και στοχεύει κυρίως στην προώθηση της ηθικής συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης των περιπτώσεων καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων, στην προαγωγή της διαφάνειας και της ηθικής συμπεριφοράς των καλυπτόμενων προσώπων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, στη συμμόρφωση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, στη διασφάλιση της πλήρους και ακριβούς υποβολής των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και χρηματοοικονομικών γνωστοποιήσεων, στην έγκαιρη υποβολή εσωτερικών αναφορών σε περίπτωση παράβασης του και στη δέσμευση των καλυπτόμενων προσώπων για την τήρηση των διατάξεων του Κώδικα.

- **Αποτροπή Σύγκρουσης Συμφερόντων**

Η Μητρική Εταιρία και οι Εταιρίες του Ομίλου προσδίδουν ιδιαίτερη σημασία και λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για τη διαχείριση περιπτώσεων που συνιστούν ή ενδέχεται να οδηγήσουν σε σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με τις προσφερόμενες υπηρεσίες τους. Με σκοπό την αποτροπή πραγματικών ή δυνητικών περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει την Πολιτική Αποτροπής Σύγκρουσης Συμφερόντων για τα Ανώτατα Στελέχη, για τον έλεγχο και τη διαχείριση των πραγματικών ή ενδεχόμενων συγκρούσεων συμφερόντων μεταξύ της ίδιας και των ανώτατων/ανώτερων διευθυντικών στελεχών της.

- **Διαχείριση Θεμάτων Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας**

Η Μητρική Εταιρία και οι εταιρίες του Ομίλου της αποδίδουν πρωτεύουσα σημασία στην αντιμετώπιση και καταπολέμηση φαινομένων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (εφεξής «ΕΧ/ΧΤ»), μέσω της χρησιμοποίησης των προϊόντων και υπηρεσιών τους. Οι πράξεις αυτές είναι αντίθετες προς τις θεμελιώδεις αξίες και αρχές που διέπουν την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του Ομίλου και επιφέρουν ή θα μπορούσαν να επιφέρουν ανεπιθύμητες συνέπειες, με σοβαρό αντίκτυπο στη φήμη της Μητρικής Εταιρίας και των εταιριών του Ομίλου της, αλλά και στα συμφέροντα των πελατών, των μετόχων και των εργαζομένων σε αυτόν, εκθέτοντας έτσι τον Όμιλο σε μη αποδεκτά επίπεδα συναφών κινδύνων.

Για το λόγο αυτό, και σε συμμόρφωση με τις ισχύουσες κανονιστικές απαιτήσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων ΕΧ/ΧΤ, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει Πολιτική για την πρόληψη και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, στην οποία έχει ενσωματωθεί και Πολιτική Αποδοχής Νέων Πελατών.

Με την εν λόγω Πολιτική, διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις εκάστοτε απαιτήσεις των εποπτικών αρχών αναφορικά με την καταπολέμηση του ΕΧ/ΧΤ, γίνεται αποφυγή ποινικών ή/και διοικητικών κυρώσεων σε βάρος της Μητρικής Εταιρίας και των εταιριών του Ομίλου της εξαιτίας άμεσης ή και έμμεσης εμπλοκής τους σε θέματα ΕΧ/ΧΤ και διασφαλίζεται η φήμη του Ομίλου με την έγκαιρη λήψη όλων των κατάλληλων μέτρων, τα οποία θα αποτρέπουν τη χρήση των υπηρεσιών του, για σκοπούς ΕΧ/ΧΤ. Σε εφαρμογή των παραπάνω Πολιτικών, έχουν καταρτισθεί και υιοθετηθεί διαδικασίες αναφορικά με την προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο, την κατηγοριοποίηση πελατών και την αντίστοιχη εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας.

8.5 Βραβεύσεις Διακρίσεις

Παρουσίαση δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Τράπεζας κατά το 2016

Η Εθνική Ασφαλιστική, στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης των αναγκών των πελατών της καθώς και της παροχής πληρέστερης πληροφόρησης και διαφάνειας για τη δράση της σε θέματα ΕΚΕ:

- Υποστήριξε εκδηλώσεις, εκπαιδευτικές ημερίδες και συνέδρια που διοργάνωσαν Οργανισμοί, Φορείς της Ιδιωτικής Ασφάλισης, Επιμελητήρια και φορείς του Κλάδου της Οικονομίας όπως:
  - Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος (ΕΑΕΕ)
  - Πανελλήνιος Σύνδεσμος Συντονιστών Ασφαλιστικών Συμβούλων (ΠΣΣΑΣ)
  - Πανελλήνιος Σύνδεσμος Ασφαλιστικών Συμβούλων (ΠΣΑΣ)
  - Ελληνικό Ινστιτούτο Ασφαλιστικών Σπουδών (Ε.Ι.Α.Σ.)
  - Σύνδεσμος Ελλήνων Μεσιτών Ασφαλίσεων (ΣΕΜΑ)
  - Σύνδεσμος Εκπροσώπων και Στελεχών Ασφαλιστικών Εταιριών (ΣΕΣΑΕ)

- 18ο Συνέδριο Ασφαλιστών και Αντασφαλιστών της Ύδρας
- 9ο Insurance Conference
- 1ο Ασφαλιστικό Συνέδριο της Ναυτεμπορικής
- Εκδήλωση “Meeting the brokers of a sustainable Future” (ΣΕΜΑ)
- Συνέδριο της Ένωσης Αναλογιστών Ελλάδος με τίτλο “Work in Progress: Το συνταξιοδοτικό στην Ελλάδα του σήμερα”
- Ημερίδα της ΕΑΕΕ για την Ασφαλιστική Απάτη
- Money Show 2016
- Greek Hospitality Awards
- Διαγωνισμός Καινοτομίας “Crowdhackathon”
- Forum Επιχειρηματικής Αριστείας “Salus Index”
- Συνέδριο «Επιμελώς Επιχειρείν 2016: Γυναίκα, η δύναμη της ανάπτυξης»
- Thought4Action / Σκέψη για Δράση: Καινοτομία ή Κενοτομία
- Συνέδριο Economist 2016
- Εκδήλωση του Business School Greek Alumni Association-Stanford Club of Greece
- Πανελλήνιο Συνέδριο Δικηγόρων Νομικών Υπηρεσιών

- Επίσης, έλαβε κατά τη διάρκεια του 2016, σημαντικές διακρίσεις, όπως:

- **Hellenic Responsible Business Awards 2016**

Αναδεικνύοντας για άλλη μια φορά το ήθος και τις αρχές της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, η Εθνική Ασφαλιστική τιμήθηκε με το τρίτο βραβείο (bronze) στην κατηγορία Πολιτισμός/Αθλητισμός, για τη λειτουργία των χώρων «ΣΤΟart ΚΟΡΑΗ» και «Χώρος Ιστορικής Μνήμης 1941-1944», στην Κοραή 4.

- **Sales Excellence Awards 2016**

- Silver βραβείο στην κατηγορία Εκπαιδευτικά Προγράμματα για την υποψηφιότητα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Δικτύου Πωλήσεων.
- Silver βραβείο στην κατηγορία Καινοτόμο Προϊόν/Υπηρεσία για την υποψηφιότητα Πλήρες Πρόγραμμα Υγείας FULL.
- Bronze βραβείο στην κατηγορία Καινοτόμες Τεχνολογίες Αυτοματοποίησης & Αναβάθμισης των Πωλήσεων για την υποψηφιότητα Εφαρμογές Υποστήριξης Συνεργατών (ΕΘΝΙΚΗ Force).

- **Cyta Mobile Excellence Awards 2016**

Η Εθνική Ασφαλιστική ανέπτυξε την καινοτόμο εφαρμογή για smartphones και tablets «Ethnodigos», σε συνεργασία με την Warply, την πρωτοπόρο και πολυβραβευμένη εταιρία mobile υπηρεσιών, και κατάφερε να αποσπάσει το αργυρό (silver) βραβείο στην κατηγορία Mobile Insurance Services.

Ο «Ethnodigos» αποτελεί την πιο σύγχρονη και χρηστική εφαρμογή στην κατηγορία της και παράλληλα αποτελεί το βασικό εργαλείο ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πιστότητας και προσωποποιημένης επικοινωνίας για τους χρήστες της.

- **Τιμητική Διάκριση από την Ένωση «Μαζί για το Παιδί»**

Για μια ακόμη συνεχή χρονιά, απονεμήθηκε τιμητική διάκριση στην Εθνική Ασφαλιστική από την Ένωση των 10 Σωματείων - Μελών «Μαζί για το Παιδί», για τη γενναϊόδωρη υποστήριξη στο έργο και τους σκοπούς της Ένωσης.

Η Εθνική Ασφαλιστική, στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής της ευθύνης, προβαίνει εδώ και χρόνια σε ασφαλιστική κάλυψη των εκδηλώσεων που διοργανώνει η Ένωση «Μαζί για το παιδί»..

9. Εταιρική Διακυβέρνηση

Το σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης της Εθνικής Ασφαλιστικής ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του ελληνικού και ευρωπαϊκού νομικού και κανονιστικού πλαισίου και στις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

Η Εταιρία έχει θεσπίσει τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιγράφει την δομή και λειτουργία της σε θέματα διακυβέρνησης, με σκοπό την προάσπιση των συμφερόντων της μακροπρόθεσμα προς όφελος των πελατών της, των μετόχων, των εργαζομένων και όλων των άλλων ενδιαφερομένων μερών. Ο Κώδικας καθορίζει το πλαίσιο της εσωτερικής λειτουργίας της Εταιρίας και του Διοικητικού της Συμβουλίου (Δ.Σ.) με σκοπό τη συνέχεια, τη συνέπεια και

την αποτελεσματικότητα του τρόπου λειτουργίας της Εταιρίας. Το Δ.Σ. επικουρείται στη λειτουργία του από τις ακόλουθες Επιτροπές:

- την Επιτροπή Ελέγχου
- την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων
- την Επιτροπή Ανθρωπίνου Δυναμικού και Αμοιβών
- την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων
- την Επιτροπή Στρατηγικής

Ο Κώδικας καθώς και οι Κανονισμοί Λειτουργίας των παραπάνω Επιτροπών ορίζουν τα καθήκοντα και κατανέμουν τις αρμοδιότητες των Επιτροπών του.

Η Εταιρία έχει επαρκή και διαφανή οργανωτική δομή με σαφή κατανομή και κατάλληλο διαχωρισμό καθηκόντων, καθώς και αποτελεσματικό μηχανισμό μετάδοσης των πληροφοριών εντός της Εταιρίας. Σε αυτό το πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης, η Εθνική Ασφαλιστική έχει αναπτύξει ένα σύνολο πολιτικών και διαδικασιών που περιγράφουν την κατανομή καθηκόντων και ρόλων και συντελούν στην επίτευξη των εταιρικών στόχων. Επιπλέον, στην επιτυχή λειτουργία της Εταιρικής Διακυβέρνησης συμβάλλουν οι τέσσερις βασικές λειτουργίες της Εταιρίας δηλαδή οι μονάδες του Εσωτερικού Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων, Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Αναλογιστικής που διασφαλίζουν την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων.

Το παραπάνω πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης υποχρεούνται να υιοθετήσουν και οι εταιρίες του Ομίλου, εναρμονισμένο στο εκάστοτε θεσμικό πλαίσιο, ιδιαιτερότητες και τα συναλλακτικά ήθη της χώρας στην οποία δραστηριοποιούνται. Οι πολιτικές, οι διαδικασίες και συνολικά οι απαιτήσεις της εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζονται από τη μητρική εταιρία προσαρμόζονται προκειμένου να προσιδιάζουν στη δομή, στις δραστηριότητες και τους κινδύνους των εταιριών του Ομίλου.

10. Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η Μητρική Εταιρία έχει μεταβεί ομαλά στο νέο εποπτικό πλαίσιο Φερεγγυότητας II καταγράφοντας, με τη χρήση μεταβατικών μέτρων, δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας που υπερβαίνουν το 100% των απαιτούμενων για λόγους φερεγγυότητας, από την πρώτη ημέρα εφαρμογής του νέου πλαισίου και κάθε περίοδο εποπτικής αναφοράς έκτοτε. Συγκεκριμένα, κατά την 31.12.2016, ο δείκτης κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας, με βάση την υποβολή της εποπτικής αναφοράς «Φερεγγυότητα II» της Μητρικής Εταιρίας για το τέταρτο τρίμηνο του 2016, ανήλθε σε 169%.

Με βάση τα παραπάνω, η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας θεωρεί ότι ισχύει η αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, βάσει της οποίας έχουν συνταχθεί οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

11. Προοπτικές για το 2017

Για ακόμη μια χρονιά η Εθνική Ασφαλιστική, παρά την παρατεταμένη ύφεση, διατήρησε υψηλά επίπεδα κερδοφορίας και παραμένει ισχυρή και εύρωστη, αποτελώντας σημείο αναφοράς και αξιοπιστίας όχι μόνο για τους ασφαλισμένους της αλλά και για το σύνολο της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς.

Τα ικανοποιητικά αποτελέσματα της Εταιρίας αποδίδονται στη δημιουργία νέων ανταγωνιστικών προϊόντων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ασφαλισμένων, στη συνεχιζόμενη προσπάθεια συγκράτησης του λειτουργικού κόστους, στις υψηλής ποιότητας επενδύσεις και στην εφαρμογή νέων τεχνολογιών και διαδικασιών. Η συνδρομή του ανθρωπίνου δυναμικού και του δικτύου συνεργατών της, που προσπαθεί συνεχώς να ενδυναμώνει, να εκπαιδεύει και να υποστηρίζει, είναι περισσότερο από ποτέ καταλυτική.

Το 2016 υιοθετήθηκε μια πιο συντηρητική προσέγγιση αναφορικά με τα προϊόντα, την επενδυτική και πιστωτική πολιτική, τη διαχείριση των λειτουργικών εξόδων και των αποζημιώσεων αλλά και των όρων των αντασφαλιστικών συμβάσεων. Η προσέγγιση αυτή είναι απόλυτα ταυτισμένη με τις απαιτήσεις του νέου εποπτικού πλαισίου (Φερεγγυότητα II), με στόχο τη βέλτιστη θωράκιση της Εταιρίας έναντι των ποικίλων χρηματοοικονομικών και μη κινδύνων αλλά και την ενίσχυση της αξιοπιστίας της έναντι των ασφαλισμένων της.

Επιπλέον, για ακόμη μια χρονιά, η Εταιρία απέδωσε το κοινωνικό της πρόσωπο μέσα από συμμετοχή σε σημαντικές δράσεις υποστήριξης ευαίσθητα κοινωνικών ομάδων, προστασίας του περιβάλλοντος, ενίσχυσης του πολιτισμού και στήριξης της Ιδιωτικής Ασφάλισης και της Ελληνικής Οικονομίας. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης act4greece, προσφέροντας €1 για κάθε νέο συμβόλαιο, είναι ενδεικτική για τη διαρκή ανταπόκριση της Εταιρίας στη δέσμευσή της να στέκεται πάντα δίπλα στο κοινωνικό σύνολο.

Η Εθνική Ασφαλιστική, συνεπής με τον ανθρωποκεντρικό της προσανατολισμό και την προσήλωσή της στο θεσμό της ιδιωτικής ασφάλισης, ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος της Τράπεζας της Ελλάδος για την ανάληψη μέρους του χαρτοφυλακίου ζωής της International Life. Η επιτυχής έκβαση αυτού του εγχειρήματος δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την ιδιαίτερα ανεπτυγμένη αίσθηση ευθύνης, απέναντι στους ασφαλισμένους της International Life, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τα συμφέροντα του μετόχου της Εθνικής Ασφαλιστικής.

Εξίσου σημαντική είναι και η υλοποίηση του νέου Πληροφοριακού Συστήματος, ένα έργο μεγαλεπήβολο και πρωτοποριακό στην ασφαλιστική αγορά.

Η Μητρική εταιρία ΕΤΕ έχει ξεκινήσει διαδικασία πώλησης του Ομίλου της Εθνικής Ασφαλιστικής, η οποία υπαγορεύεται από το εγκεκριμένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσής της. Στα πλαίσια της εν λόγω διαδικασίας, έχουν υποβληθεί δεσμευτικές προσφορές, η αποτίμηση των οποίων είναι σε εξέλιξη. Οι τελικές αποφάσεις θα ληφθούν από τα αρμόδια θεσμικά όργανα της ΕΤΕ.

Πρωταρχικοί στόχοι της Διοίκησης παραμένουν η ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας και η βελτίωση του τρόπου λειτουργίας προκειμένου η Εταιρία να διατηρήσει την ηγετική της θέση στην ελληνική ασφαλιστική αγορά, προσφέροντας στους ασφαλισμένους της καινοτόμες λύσεις, προσαρμοσμένες στις νέες απαιτήσεις που απορρέουν από την τρέχουσα χρηματοοικονομική συγκυρία.

Αθήνα, 9 Μαΐου 2017

Ο Πρόεδρος

Χριστόφορος Σαρδελής

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της Ανωνύμου Ελληνικής Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ»

Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Ανωνύμου Ελληνικής Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ» (η «Εταιρία») και των θυγατρικών της (συνολικά ο «Όμιλος»), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2016, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ρών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου, που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία (ΦΕΚ/Β'/2848/23.10.2012). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της εταιρίας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρίας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρίας και του Ομίλου της Ανωνύμου Ελληνικής Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ» κατά την 31η Δεκεμβρίου 2016, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

- α) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α του Κωδ. Ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2016.
- β) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Ανώνυμο Ελληνική Εταιρία Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ» και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Αθήνα, 10 Μαΐου 2017

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Αλεξάνδρα Β. Κωστάρα

Α.Μ. ΣΟΕΛ: 19981

Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών

Φραγκοκκλησιάς 3^α & Γρανικού

151 25 Μαρούσι

Α.Μ. ΣΟΕΛ: Ε 120

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Δεδουλευμένα (μικτά) ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	568.880	539.933	536.210
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(65.477)	(77.678)	(58.067)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		503.403	462.255	478.143
Λοιπά έσοδα επενδύσεων	8	54.856	77.461	55.451
Κέρδη/(Ζημιές) από πώληση επενδύσεων	9	10.907	32.008	10.983
Κέρδη/(Ζημιές) από αποτίμηση επενδύσεων	10	942	9.500	(236)
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(6.497)	(7.291)	(7.852)
Έσοδα επενδύσεων		60.208	111.678	58.346
Λοιπά Έσοδα	12	6.293	10.706	5.657
		569.904	584.639	542.146
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(257.400)	(340.839)	(244.436)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(65.322)	(62.796)	(63.263)
Μεταβολή μαθηματικών αποθεμάτων και τεχνικών ασφαλιστικών προβλέψεων	15	(93.420)	26.135	(90.906)
Έξοδα διοίκησης και διάθεσης	16	(91.334)	(118.874)	(80.450)
Χρηματοοικονομικά έξοδα	17	(5.421)	(10.981)	(5.321)
Λοιπά έξοδα		(191)	(296)	(33)
Αναλογία αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	24	983	1.260	-
Κέρδη προ φόρων		57.799	78.248	57.737
Φόροι	18	(14.665)	21.096	(14.436)
Κέρδη μετά από φόρους		43.134	99.344	43.301

Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους:**Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:**

Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση, μετά από φόρους	10.401	1.210	10.084	1.308
Συναλλαγματικές διαφορές, μετά από φόρους	(31)	(124)	-	-
Λοιπές κινήσεις	(102)	(29)	-	2
Σύνολο	10.268	1.057	10.084	1.310

Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:

Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών	(2.798)	5.029	(2.798)	5.029
Σύνολο	(2.798)	5.029	(2.798)	5.029

Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους

Συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	50.604	105.430	50.587	104.439
---	---------------	----------------	---------------	----------------

Κέρδη μετά από φόρους, που αναλογούν:

- στη Μητρική Εταιρία	43.125	99.314	43.301	98.100
- στις Μη Ελέγχουσες Συμμετοχές	9	30	-	-

Συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους, που αναλογούν:

- στη Μητρική Εταιρία	50.614	105.417	50.587	104.439
- στις Μη Ελέγχουσες Συμμετοχές	(10)	13	-	-

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις στις σελίδες 23 έως 100 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Αθήνα, 9 Μαΐου 2017

Ο Πρόεδρος
Του Δ.Σ.

Ο Αναπληρωτής
Διευθύνων Σύμβουλος

Ο Αναπληρωτής
Γενικός Διευθυντής

Ο Διευθυντής Οικ/κών
Υπηρεσιών

Ο Αναλογιστής

Χ.Β. Σαρδελής
Α.Δ.Τ. ΑΚ 088321

Σ.Σ. Κωνσταντάς
Α.Δ.Τ. ΑΒ 576336

Σ.Ε. Καραγρηγορίου
Α.Δ.Τ. ΑΕ 041414

Γ.Χ. Πετούσης
Αρ. αδ. 990 Α'τάξης

Γ.Χ. Μαμουλάκης
Α.Δ.Τ. ΑΗ 125609

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
		31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
(Ποσά σε χιλιάδες €)					
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	20	127.707	130.451	121.662	124.360
Επενδύσεις σε ακίνητα	21	89.160	91.523	88.746	91.096
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	22	11.530	10.982	9.791	8.137
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επόμενων χρήσεων (ΜΕΠ)	23	38.501	37.745	36.255	35.711
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	24	-	3.702	12.804	15.284
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	25	156.678	171.849	156.572	171.771
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	26	136.547	132.695	136.547	132.695
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	27	1.724.753	1.462.981	1.716.127	1.454.627
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	28	626.640	650.490	595.701	623.384
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	29	131.385	176.995	131.385	176.995
Χρεώστες ασφαλίσεων και λοιπές απαιτήσεις	31	171.677	185.708	158.570	171.863
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	24	3.804	884	1.125	727
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	32	100.663	94.879	90.118	84.510
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος		25.669	26.033	25.493	25.877
Ταμείο και καταθέσεις	33	72.856	175.839	50.369	151.925
Σύνολο Ενεργητικού		3.417.570	3.352.756	3.331.265	3.268.962
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Ίδια κεφάλαια					
Μετοχικό Κεφάλαιο καταβεβλημένο	34	490.044	490.044	490.044	490.044
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		547.416	547.416	547.416	547.416
Αποθεματικά	35	70.178	62.650	71.171	63.885
Αποτελέσματα εις νέον	36	(363.423)	(406.509)	(386.179)	(429.480)
		744.215	693.601	722.452	671.865
Μη Ελέγχουσες Συμμετοχές		2.795	2.805	-	-
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		747.010	696.406	722.452	671.865
Υποχρεώσεις					
Μαθηματικά αποθέματα και τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις	37	1.950.971	1.910.145	1.899.471	1.864.204
Υποχρεώσεις από επενδυτικά συμβόλαια	38	530.735	511.531	530.735	511.531
Λοιπές υποχρεώσεις	39	97.823	122.730	88.897	111.006
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	40	50.032	50.033	50.032	50.033
Φόρος εισοδήματος		159	222	-	-
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	41	31.465	55.765	31.364	55.397
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	42	8.511	5.117	8.314	4.926
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	25	864	807	-	-
Σύνολο Υποχρεώσεων		2.670.560	2.656.350	2.608.813	2.597.097
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων		3.417.570	3.352.756	3.331.265	3.268.962

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις στις σελίδες 23 έως 100 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Αθήνα, 9 Μαΐου 2017

Ο Πρόεδρος
Του Δ.Σ.

Ο Αναπληρωτής
Διευθύνων Σύμβουλος

Ο Αναπληρωτής
Γενικός Διευθυντής

Ο Διευθυντής Οικ/κών
Υπηρεσιών

Ο Αναλογιστής

Χ.Β. Σαρδελής
Α.Δ.Τ. ΑΚ 088321

Σ.Σ. Κωνσταντάς
Α.Δ.Τ. ΑΒ 576336

Σ.Ε. Καραργηγορίου
Α.Δ.Τ. ΑΕ 041414

Γ.Χ. Πετούσης
Αρ. αδ. 990 Α'τάξης

Γ.Χ. Μαμουλάκης
Α.Δ.Τ. ΑΗ 125609

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Αποθεματικό αξιογράφων ΔΠΠ	Λοιπά Αποθεματικά	Συναλ/κές Διαφορές	Σωρευμένα Κέρδη / (Ζημιές)	Σύνολο	Μη Ελέγχουσες Συμμετοχές	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπα 01/01/2015	490.044	547.416	37.517	30.861	(3.623)	(514.030)	588.185	2.792	590.977
Αποτέλεσμα χρήσης μετά φόρων	-	-	-	-	-	99.314	99.314	30	99.344
Μεταφορές	-	-	-	(8.220)	-	8.219	(1)	-	(1)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	-	-	1.210	5.029	(124)	(12)	6.103	(17)	6.086
Υπόλοιπα 31/12/2015	490.044	547.416	38.727	27.670	(3.747)	(406.509)	693.601	2.805	696.406
Αποτέλεσμα χρήσης μετά φόρων	-	-	-	-	-	43.125	43.125	9	43.134
Μεταφορές	-	-	-	37	-	(37)	-	-	-
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	-	-	10.401	(2.879)	(31)	(2)	7.489	(19)	7.470
Υπόλοιπα 31/12/2016	490.044	547.416	49.128	24.828	(3.778)	(363.423)	744.215	2.795	747.010

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Αποθεματικό αξιογράφων ΔΠΠ	Λοιπά Αποθεματικά	Σωρευμένα Κέρδη / (Ζημιές)	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπα 01/01/2015	490.044	547.416	36.727	29.181	(535.941)	567.427
Αποτέλεσμα χρήσης μετά φόρων	-	-	-	-	98.100	98.100
Μεταφορές	-	-	-	(8.360)	8.359	(1)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	-	-	1.308	5.029	2	6.339
Υπόλοιπα 31/12/2015	490.044	547.416	38.035	25.850	(429.480)	671.865
Αποτέλεσμα χρήσης μετά φόρων	-	-	-	-	43.301	43.301
Μεταφορές	-	-	-	-	-	-
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	-	-	10.084	(2.798)	-	7.286
Υπόλοιπα 31/12/2016	490.044	547.416	48.119	23.052	(386.179)	722.452

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις στις σελίδες 23 έως 100 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες				
Κέρδη προ φόρων				
	57.799	78.248	57.737	76.664
Πλέον/(μείον) προσαρμογές για μη ταμειακά στοιχεία				
Αποσβέσεις και απομειώσεις περ.στοιχείων, επενδ.ακινήτων και άυλων	16	10.567	9.925	8.654
Μεταβολή πρόβλεψης επισφαλών απαιτήσεων	16	(494)	(2.246)	(494)
Έξοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών προς το προσωπικό	42	1.938	2.252	1.938
Ζημιές από πώληση και καταστροφή περιουσιακών στοιχείων	12	(12)	(9)	(9)
Ζημιά από απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	6.497	7.291	6.497
Ζημιά από απομείωση συνδεδεμένων επιχειρήσεων / υπεραξία	11	-	-	1.355
Αναλογία αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	24	(983)	(1.260)	-
Κέρδη από Πώληση Αξιογράφων	9	(10.907)	(32.008)	(10.983)
Κέρδη / Ζημιές από αποτίμηση επενδύσεων	11	(942)	(9.500)	236
Καθαρά έσοδα από τόκους και μερίσματα	8,17	(52.630)	(68.208)	(53.240)
Πρόβλεψη επιβολής κυρώσεων από Επιτροπή Ανταγωνισμού	39	-	15.000	-
Απελευθέρωση πρόβλεψης ΤΕΑΕΑΠΑΕ	16,17	(9.019)	-	(9.019)
Έσοδα/(Έξοδα) από συναλλαγματικές διαφορές	12	38	(953)	205
		(55.947)	(79.717)	(54.863)
Σύνολο προσαρμογών για μη ταμειακά στοιχεία				(77.850)
Μεταβολή στοιχείων απαιτήσεων / υποχρεώσεων				
Μεταβολή αξιογράφων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	28	24.792	(68.162)	27.447
Μεταβολή ΜΕΠ	23	(756)	7.973	(544)
Μεταβολή ασφαλιστικών προβλέψεων	37	40.826	(119.690)	35.267
Μεταβολή υποχρεώσεων από ομαδικά επενδυτικά συμβόλαια DAF	38	27.230	(22.739)	27.230
Μεταβολή υποχρεώσεων από επενδυτικά συμβόλαια unit linked	38	(8.026)	81.413	(8.026)
Μεταβολή καταθέσεων που δεν αποτελούν ταμειακά διαθέσιμα	33	2.470	278.139	-
Μεταβολή χρεωστών ασφαλιστρών και λουιτών απαιτήσεων		15.296	46.727	14.563
Μεταβολή καθαρών απαιτήσεων από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	17,32,41	(31.929)	15.034	(31.487)
Μεταβολή λουιτών υποχρεώσεων		(14.130)	(2.422)	(11.331)
		57.625	214.805	55.993
				208.859
Αγορές αξιογράφων		(1.973.945)	(613.365)	(1.972.264)
Πωλήσεις αξιογράφων		1.474.860	881.950	1.473.506
Ταμειακές εισροές από μερίσματα	8	940	851	868
Ταμειακές εισροές από τόκους		38.428	48.339	37.518
Ταμειακές εκροές από τόκους		(4.011)	(4.111)	(4.011)
Εισφορές και αποζημιώσεις σε προγράμματα καθορισμένων παροχών	42	(2.485)	(4.012)	(2.491)
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε		229	(21.814)	401
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		(408.359)	502.643	(410.480)
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες				
Αγορές ενσώματων, άυλων περιουσιακών στοιχείων και επενδυτικών ακινήτων	20,21,22	(6.061)	(4.946)	(5.316)
Πρόσοδοι από πωλήσεις ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων		68	71	69
Πρόσοδοι από πωλήσεις συνδεδεμένων επιχειρήσεων	12,20	988	-	988
Ταμειακές εισροές από μερίσματα συνδεδεμένων επιχειρήσεων	8,24	1.188	566	1.520
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		(3.817)	(4.309)	(2.739)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες				
Αύξηση/(μείωση) χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	40	(1)	-	(1)
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(1)	-	(1)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων		(412.177)	498.334	(413.220)
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης		576.957	78.623	563.119
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα τέλους χρήσης	33	164.780	576.957	149.899
				563.119

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις στις σελίδες 23 έως 100 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η Ανώνυμος Ελληνική Εταιρία Γενικών Ασφαλειών (εφεξής «Η ΕΘΝΙΚΗ» ή «Μητρική Εταιρία») είναι η αρχαιότερη ασφαλιστική εταιρία στην Ελλάδα με συνεχή και αδιάκοπη λειτουργία άνω των 125 ετών. Ιδρύθηκε την 15 Ιουνίου του 1891 και έχει την έδρα της στην Λεωφ. Συγγρού 103-105, ΤΚ.11745, Αθήνα (ΑΡ.Μ.Α.Ε. 12840/05/Β/86/20), τηλ. 210 90 99 000, www.ethniki-asfalistikigr. Η Μητρική Εταιρία έχει ως καταστατικό σκοπό τη διενέργεια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό όλων των ασφαλιστικών, αντασφαλιστικών και γενικότερα χρηματοοικονομικών εργασιών που επιτρέπονται σε ανώνυμες ασφαλιστικές εταιρίες από το ισχύον εκάστοτε Ελληνικό και Κοινοτικό δίκαιο και λειτουργεί στο πλαίσιο των διατάξεων του Κ.Ν.2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιριών», των διατάξεων του Ν.4364/2016 σχετικά με την «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II)» και των αποφάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης όπως έχουν διαμορφωθεί μέχρι σήμερα. Η Μητρική Εταιρία μαζί με τις θυγατρικές της (εφεξής ο «Όμιλος»), παρέχουν ευρύ φάσμα ασφαλιστικών υπηρεσιών σε ιδιώτες και επιχειρήσεις. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα, ενώ έχει θυγατρικές που λειτουργούν στην Ελλάδα, στην Ρουμανία και στην Κύπρο.

Η Μητρική Εταιρία είναι θυγατρική της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής «ΕΤΕ» ή «Τράπεζα») η οποία κατέχει το 100% των μετοχών της Εταιρίας μας. Κατά συνέπεια οι παρούσες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ενοποιούνται στις ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Τράπεζας με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου την 31.12.2016 είναι η εξής:

Δημήτριος Γ. Δημόπουλος	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος (έως 3.3.2016)
Χριστόφορος Β. Σαρδελής	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος (από 3.3.2016)
Πάυλος Κ. Μυλωνάς	Α' Αντιπρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
Δασμάνογλου Α. Παναγιώτης	Β' Αντιπρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος (από 3.3.2016)
Σπύρος Α. Μαυρόγαλος	Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος (έως 3.3.2016)
Θεοφάνης Θ. Παναγιωτόπουλος	Αναπλ. Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος (έως 3.3.2016)
Σταύρος Στ. Κωνσταντάς	Αναπλ. Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος (από 3.3.2016)
Αλέξανδρος Γ. Κατσιώτης	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος (έως 24.11.2016)
Νικόλαος Ε. Φράγκος	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος (από 24.11.2016)
Νικόλαος Γ. Μήλιος	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
Τηλέμαχος Α. Παλαιολόγος	Μη Εκτελεστικό Μέλος
Μιλτιάδης Κ. Σταθόπουλος	Μη Εκτελεστικό Μέλος
Παναγιώτης Σ. Γεωργίου	Μη Εκτελεστικό Μέλος
Ιωάννης Σ. Πετσαλάκης	Μη Εκτελεστικό Μέλος (από 13.7.2016)
Ιωάννης Ν. Ζουρίδης	Μη Εκτελεστικό Μέλος (από 13.7.2016)

Τα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων για περίοδο τριών ετών με δυνατότητα επανεκλογής. Για τη νέα σύνθεση του Δ.Σ. όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά την έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων στις 03.03.2016, η θητεία των μελών, λήγει στις 03.03.2019.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις υπόκεινται στην έγκριση της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Μητρικής Εταιρίας

Οι παρούσες ετήσιες ατομικές και ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Μητρικής Εταιρίας στις 9 Μαΐου 2017.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ & ΜΕΘΟΔΩΝ

2.1 Βάση παρουσίασης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και οι ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Μητρικής Εταιρίας της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016 (οι «χρηματοοικονομικές καταστάσεις»), έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφεξής «Δ.Π.Χ.Α.») όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση («Ε.Ε.»).

Τα ποσά απεικονίζονται σε χιλιάδες Ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά).

Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία αναπροσαρμόστηκαν για να συμβαδίζουν με αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα περίοδο, όπως αναλύεται στη Σημείωση 47.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και όλα τα συμβόλαια παραγώγων, τα οποία αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.

Η σύνταξη των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία σύνταξης των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπως επίσης και το ύψος των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Η χρήση των διαθέσιμων πληροφοριών και η άσκηση εκτιμήσεων και παραδοχών στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών, αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία για τη διενέργεια εκτιμήσεων στις ακόλουθες περιοχές: προβλέψεις απομείωσης αξίας δανείων και λοιπών απαιτήσεων, αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων μη διαπραγματεύσιμων σε ενεργή αγορά, περιλαμβανομένων παραγώγων μη διαπραγματεύσιμων σε οργανωμένη αγορά παραγώγων και κάποιων χρεωστικών τίτλων, απομείωση αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων, έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας και των άυλων περιουσιακών στοιχείων από επιχειρηματικές συνενώσεις, έλεγχος της δυνατότητας ανάκτησης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, εκτίμηση των υποχρεώσεων από παροχές στο προσωπικό μετά την έξοδο από την υπηρεσία, των ασφαλιστικών αποθεμάτων, των ενδεχόμενων υποχρεώσεων από εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και ανοιχτές φορολογικές χρήσεις. Τα πραγματικά μελλοντικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από τα δημοσιευμένα.

Οι περιοχές που εμπεριέχουν υψηλότερο βαθμό εκτιμήσεων και παραδοχών ή πολυπλοκότητας, ή περιοχές όπου οι υποθέσεις και οι εκτιμήσεις έχουν σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, παρουσιάζονται στη Σημείωση 3.

2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η Μητρική Εταιρία έχει μεταβεί ομαλά στο νέο εποπτικό πλαίσιο Φερεγγυότητας II καταγράφοντας, με τη χρήση μεταβατικών μέτρων, δείκτες κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας που υπερβαίνουν το 100% από την πρώτη ημέρα εφαρμογής του νέου πλαισίου και κάθε περίοδο εποπτικής αναφοράς έκτοτε. Συγκεκριμένα, κατά την 31.12.2016, ο δείκτης κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας, με βάση την υποβολή Φερεγγυότητας II της Μητρικής Εταιρίας για το τέταρτο τρίμηνο του 2016, ανήλθε σε 169%.

Με βάση τα παραπάνω, η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας θεωρεί ότι ισχύει η αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, βάσει της οποίας έχουν συνταχθεί οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.

2.3.1. Νέα Δ.Π.Χ.Α., διερμηνείες και τροποποιήσεις που τέθηκαν σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2016

2.3.1.1. Τροποποιήσεις

- **Δ.Π.Χ.Α. 11 (Τροποποιήσεις) Λογιστική αντιμετώπιση της απόκτησης δικαιωμάτων σε «Από κοινού ελεγχόμενες εργασίες»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016). Οι τροποποιήσεις στο Δ.Π.Χ.Α. 11 παρέχουν οδηγίες για το πώς πρέπει να αντιμετωπιστεί λογιστικά η απόκτηση «Από κοινού ελεγχόμενων εργασιών» οι οποίες αποτελούν επιχείρηση όπως αυτή ορίζεται στο Δ.Π.Χ.Α. 3 *Συνενώσεις Επιχειρήσεων*. Συγκεκριμένα, οι τροποποιήσεις αναφέρουν ότι οι σχετικές αρχές του Δ.Π.Χ.Α. 3 περί λογιστικής αντιμετώπισης των συνενώσεων επιχειρήσεων και άλλων προτύπων (π.χ. Δ.Λ.Π. 36 *Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων* που αφορά στη διενέργεια ελέγχου απομείωσης μίας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών στην οποία έχει καταναμηθεί η υπεραξία

που προέκυψε κατά την απόκτηση «Από κοινού ελεγχόμενων εργασιών») θα πρέπει να εφαρμοστούν. Οι ίδιες διατάξεις θα πρέπει να εφαρμοστούν και κατά τη σύσταση «Από κοινού ελεγχόμενων εργασιών» μόνο στην περίπτωση που ένα από τα μέλη που συμμετέχουν εισφέρει σε αυτή μία επιχείρηση. Το κοινοπρακτών μέλος θα πρέπει να γνωστοποιήσει και αυτό τη σχετική πληροφόρηση που απαιτείται από το «Δ.Π.Χ.Α. 3» και από άλλα πρότυπα σχετικά με τις συνενώσεις επιχειρήσεων. Δεν υπήρξε επίδραση από την τροποποίηση του Δ.Π.Χ.Α. 11 στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

- **ΔΛΠ 1 (Τροποποίηση) Προτάσεις Γνωστοποιήσεων** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016). Οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 διευκρινίζουν ότι οι πληροφορίες δεν πρέπει να αλλοιώνονται με συγκεντρωτική παρουσίαση ή παρέχοντας μη σημαντικές πληροφορίες και οι εκτιμήσεις για το επίπεδο σημαντικότητας εφαρμόζονται σε όλα τα κονδύλια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Μια εταιρία δεν υποχρεούται να παρέχει τη συγκεκριμένη γνωστοποίηση που παρέχεται από το ΔΠΧΠ εάν οι πληροφορίες που προκύπτουν από την εν λόγω γνωστοποίηση δεν είναι σημαντικές. Στην κατάσταση συνολικών εσόδων, οι τροποποιήσεις απαιτούν ξεχωριστή γνωστοποίηση για την αναλογία των λοιπών συνολικών εσόδων από συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες οι οποίες καταχωρούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης με βάση το αν ή όχι θα μεταφέρονται μεταγενέστερα στα αποτελέσματα. Δεν υπήρξε σημαντική επίδραση από την τροποποίηση του ΔΛΠ 1 στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

- **«Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2010-2012»** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Φεβρουαρίου 2015 και μετά, όπως υιοθετήθηκε από την Ε.Ε.), Επιφέρουν τροποποιήσεις στα ακόλουθα πρότυπα:

Δ.Π.Χ.Α. 2 Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών – Τροποποιεί τους ορισμούς «Περίοδος κατοχύρωσης» και «συνθήκη αγοράς» και προσθέτει ορισμούς για «όρο απόδοσης» και «όρος χρόνου υπηρεσίας» οι οποίοι προηγουμένως περιλαμβάνονταν στον ορισμό της «Περίοδος κατοχύρωσης».

Συγκεκριμένα,

- Για τη «συνθήκη αγοράς», η τροποποίηση αναφέρει ότι είναι ένας όρος απόδοσης που σχετίζεται με την τιμή αγοράς ή την αξία των μετοχικών τίτλων της εταιρίας ή μετοχικών τίτλων άλλης εταιρίας του ίδιου ομίλου. Μια συνθήκη αγοράς απαιτεί από τον αντισυμβαλλόμενο να ολοκληρώσει μια καθορισμένη περίοδο υπηρεσίας.
- Για τον «όρο απόδοσης», η τροποποίηση διευκρινίζει ότι η περίοδος κατά την οποία επιτυγχάνεται ο στόχος απόδοσης δεν πρέπει να επεκτείνεται πέρα από την περίοδο υπηρεσίας και ότι καθορίζεται σύμφωνα με τις δραστηριότητες της εταιρίας ή τις δραστηριότητες άλλης εταιρίας του ίδιου ομίλου.

Δ.Π.Χ.Α. 3 Συνενώσεις Επιχειρήσεων – Απαιτεί το ενδεχόμενο τίμημα το οποίο έχει ταξινομηθεί ως περιουσιακό στοιχείο ή ως υποχρέωση να επιμετράται στην εύλογη αξία σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, ανεξάρτητα από το εάν το ενδεχόμενο τίμημα είναι χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο εντός σκοπού του Δ.Π.Χ.Α. 9 ή του Δ.Λ.Π. 39 ή μη χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση. Μεταβολές στην εύλογη αξία θα πρέπει να αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Δ.Π.Χ.Α. 8 Λειτουργικοί Τομείς – Απαιτεί γνωστοποίηση σχετικά με τις κρίσεις που κάνει η Διοίκηση όταν εφαρμόζει τα κριτήρια συγκέντρωσης στους λειτουργικούς τομείς δραστηριότητας, περιλαμβάνοντας μία συνοπτική περιγραφή των λειτουργικών τομέων δραστηριότητας και των οικονομικών δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να διαπιστωθεί ότι οι λειτουργικοί τομείς δραστηριότητας έχουν παρόμοια οικονομικά χαρακτηριστικά. Αποσαφηνίζει ότι οι συμφωνίες του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων των τομέων με τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης απαιτούνται μόνο εάν αυτά αναφέρονται τακτικά στον επικεφαλής του οργάνου για τη λήψη αποφάσεων.

Δ.Π.Χ.Α. 13 Επιμέτρηση Εύλογης Αξίας – Διευκρινίζει ότι με την έκδοση του Δ.Π.Χ.Α. 13 και την τροποποίηση των Δ.Π.Χ.Α. 9 και Δ.Λ.Π. 39 δεν αναιρείται η δυνατότητα της επιμέτρησης των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε μη προεξοφλημένη βάση, εάν η επίδραση από την προεξόφληση δεν είναι σημαντική (τροποποιούν μόνο τη βάση για συμπεράσματα).

Δ.Λ.Π. 24 Γνωστοποιήσεις Συνδεδεμένων Μερών – Διευκρινίζει ότι μία εταιρία διαχείρισης η οποία παρέχει προσωπικό που ασκεί διοίκηση σε μία άλλη εταιρία ή στη μητρική της, είναι συνδεδεμένο μέρος με την εταιρία που δέχεται τις υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, η εταιρία θα πρέπει να γνωστοποιεί ως συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη τα ποσά που προκύπτουν από την λήψη υπηρεσιών διοίκησης.

Δεν υπήρξε επίδραση από τις «Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2010-2012» στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

- **Δ.Λ.Π. 27 Ενοποιημένες και Ατομικές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις (Τροποποιήσεις)** - Εφαρμογή της Μεθόδου της Καθαρής Θέσης στις Ατομικές Χρηματοοικονομικές καταστάσεις (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016). Η τροποποίηση επιτρέπει στις επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν τη μέθοδο της καθαρής θέσης προκειμένου να λογιστικοποιούν τις επενδύσεις τους σε θυγατρικές εταιρίες, κοινοπραξίες και συγγενείς εταιρίες στις ατομικές τους χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Η Μητρική Εταιρία δεν προτίθεται να εφαρμόσει αυτή την τροποποίηση στις ατομικές της χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

- **«Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2012-2014»** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2016 και μετά). Επιφέρουν τροποποιήσεις στα ακόλουθα πρότυπα:

-Δ.Π.Χ.Α. 5 Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και Διακοπείες Δραστηριότητες – Η τροποποίηση αποσαφηνίζει ότι όταν ένα περιουσιακό στοιχείο (ή μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενα προς πώληση) αναταξινομείται από την κατηγορία «προοριζόμενο προς πώληση» στην κατηγορία «προοριζόμενο προς διανομή» ή το αντίστροφο, το γεγονός αυτό δε συνιστά αλλαγή του πλάνου της πώλησης ή της διανομής και γι' αυτό δεν πρέπει να αντιμετωπιστεί λογιστικά ως μεταβολή. Αυτό σημαίνει ότι το περιουσιακό στοιχείο ή η ομάδα των περιουσιακών στοιχείων που προορίζονται προς πώληση δεν θα πρέπει να αποκατασταθεί στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, σαν να μην είχε ποτέ ταξινομηθεί ως «προοριζόμενο προς πώληση» ή ως «προοριζόμενο προς διανομή», αλλά και μόνο επειδή άλλαξε ο τρόπος της διάθεσης. Η τροποποίηση επίσης αποκαθιστά μία παράλειψη στο πρότυπο διευκρινίζοντας ότι η οδηγία στην αλλαγή του πλάνου πώλησης θα πρέπει να εφαρμόζεται σε ένα περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση όταν παύουν να διακρατούνται προς διανομή αλλά δεν αναταξινομούνται ως «προοριζόμενα προς πώληση».

-Δ.Π.Χ.Α. 7 Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις – Η τροποποίηση αφορά σε εξυπηρέτηση συμβάσεων μετά την μεταβίβαση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Εάν μία επιχείρηση μεταβιβάζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο υπό όρους που επιτρέπουν στον μεταβιβάζοντα να αποαναγνωρίσει το περιουσιακό στοιχείο, το Δ.Π.Χ.Α. 7 απαιτεί να γνωστοποιούνται όλες οι μορφές συνεχιζόμενης ανάμειξης που μπορεί να έχει η μεταβιβάζουσα επί των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων. Το Δ.Π.Χ.Α. 7 παρέχει οδηγίες σχετικά με το τι εννοεί με τον όρο «συνεχιζόμενη ανάμειξη». Η τροποποίηση πρόσθεσε συγκεκριμένες οδηγίες προκειμένου να βοηθήσει τις διοικήσεις να προσδιορίσουν εάν οι όροι μιας σύμβασης για εξυπηρέτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τα οποία έχουν μεταβιβαστεί συνιστά «συνεχιζόμενη ανάμειξη». Η τροποποίηση παρέχει το δικαίωμα (αλλά όχι την υποχρέωση) αναδρομικής εφαρμογής.

-Δ.Λ.Π. 19 Παροχές σε Εργαζομένους – Η τροποποίηση αποσαφηνίζει ότι, όταν προσδιορίζεται το επιτόκιο για την προεξόφληση των καθορισμένων υποχρεώσεων μετά την έξοδο από την υπηρεσία, το νόμισμα είναι αυτό που έχει σημασία για τη μετατροπή της υποχρέωσης και όχι η χώρα από την οποία προέρχεται. Η εκτίμηση για το εάν υπάρχει ενεργός αγορά για υψηλής ποιότητας εταιρικά ομόλογα βασίζεται στα εταιρικά ομόλογα αυτού του νομίσματος και όχι στα εταιρικά ομόλογα μιας συγκεκριμένης χώρας. Ομοίως, όταν δεν υπάρχει ενεργός αγορά για υψηλής ποιότητας εταιρικά ομόλογα σε αυτό το νόμισμα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν κρατικά ομόλογα του ίδιου νομίσματος. Η τροποποίηση έχει αναδρομική ισχύ αλλά περιορίζεται στην έναρξη της νωρίτερης περιόδου που παρουσιάζεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Δεν υπήρξε επίδραση από τις «Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2012-2014» στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

-Δ.Λ.Π. 16 και Δ.Λ.Π. 38 Διευκρινίσεις επί των αποδεκτών μεθόδων αποσβέσεων (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2016 και μετά). Η τροποποίηση στο Δ.Λ.Π. 16 απαγορεύει στις επιχειρήσεις τη χρήση μεθόδου απόσβεσης επί ενσώματων ακινητοποιήσεων, η οποία βασίζεται στο ύψος των εσόδων που μπορεί να αποφέρει ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο. Η τροποποίηση στο Δ.Λ.Π. 38 εισάγει ένα μαχητό τεκμήριο ότι το ύψος των εσόδων δεν αποτελεί την κατάλληλη βάση υπολογισμού της απόσβεσης ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου. Το τεκμήριο μπορεί να είναι μαχητό όταν το άυλο περιουσιακό στοιχείο εκφράζεται ως μέτρο υπολογισμού των εσόδων ή όταν μπορεί να αποδειχθεί ότι τα έσοδα και η ανάλωση των οικονομικών ωφελειών που απορρέουν από το άυλο περιουσιακό στοιχείο είναι στενά συνδεδεμένα.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία χρησιμοποιούν τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης για τα ενσώματα και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία τους. Η διοίκηση πιστεύει ότι η σταθερή μέθοδος απόσβεσης είναι η πλέον ενδεδειγμένη μέθοδος και αντικατοπτρίζει την ανάλωση των οικονομικών ωφελειών που απορρέουν από τα αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία.

-Δ.Λ.Π. 19 (Τροποποιήσεις) Πρόγραμμα Καθορισμένων Παροχών: Εισφορές Εργαζομένων (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Φεβρουαρίου 2015, όπως υιοθετήθηκε από την Ε.Ε.). Τροποποιεί τις απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 19 (2011) «Παροχές σε Εργαζομένους» σχετικά με τις εισφορές που καταβάλλονται από τους εργαζόμενους ή τρίτους οι οποίες είναι συνδεδεμένες με την παροχή υπηρεσίας. Εάν το ποσό των εισφορών είναι ανεξάρτητο από τα έτη προϋπηρεσίας, μία επιχείρηση επιτρέπεται να αναγνωρίσει αυτές τις εισφορές ως μειωτικό στοιχείο στο κόστος υπηρεσίας την περίοδο κατά την οποία η σχετική υπηρεσία παρέχεται, αντί να την καταναίμει στη διάρκεια της περιόδου παροχής της υπηρεσίας. Εάν το ποσό των εισφορών εξαρτάται από τα έτη προϋπηρεσίας, μία επιχείρηση απαιτείται να καταναίμει αυτές τις εισφορές στη διάρκεια της περιόδου παροχής της υπηρεσίας χρησιμοποιώντας την ίδια μέθοδο καταμερισμού που απαιτείται από την παράγραφο 70 του Δ.Λ.Π. 19 για τις μικτές παροχές (δηλαδή είτε χρησιμοποιώντας τον τύπο καταμερισμού του προγράμματος εισφορών είτε τη σταθερή μέθοδο καταμερισμού). Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία δεν έχουν εφαρμόσει αυτή την τροποποίηση, αλλά δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση επί των ενοποιημένων και ατομικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Δεν υπήρξε επίδραση από την τροποποίηση του ΔΛΠ 1 στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

2.3.2. Νέα Δ.Π.Χ.Α., διερμηνείες και τροποποιήσεις που θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2016

2.3.2.1. Νέα Δ.Π.Χ.Α.

- **Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά). Το Δ.Π.Χ.Α. 9 που εκδόθηκε τον Νοέμβριο του 2009 εισήγαγε νέες απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού. Το Δ.Π.Χ.Α. 9 τροποποιήθηκε αρχικά τον Οκτώβριο του 2010 και συμπεριέλαβε απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων καθώς και την αποαγνώριση τους και μεταγενέστερα τον Νοέμβριο του 2013 όπου εισήγαγε το νέο γενικό πλαίσιο λογιστικής αντιστάθμισης. Τον Ιούλιο του 2014 εκδόθηκε αναθεωρημένη έκδοση, η οποία αντικαθιστά όλες τις προηγούμενες εκδόσεις, κυρίως για να περιλάβει (α) τις διατάξεις για την απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και (β) περιορισμένες τροποποιήσεις των σχετικών διατάξεων που αφορούν στην ταξινόμηση και στην επιμέτρηση εισάγοντας μία νέα κατηγορία επιμέτρησης για ορισμένες απλές κατηγορίες χρεωστικών τίτλων, την «εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων» (ΕΑΜΛΣΕ). Βασικές απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9:

- Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση», απαιτείται να επιμετρώνται, μετά την αρχική αναγνώριση τους, στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία. Συγκεκριμένα, οι χρεωστικοί τίτλοι που κατέχονται βάσει ενός επιχειρηματικού μοντέλου που αποσκοπεί στην είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών (αντί στη πώληση του τίτλου πριν τη λήξη του για να αναγνωριστούν οι μεταβολές στην εύλογη αξία του), οι οποίες συνίστανται αποκλειστικά από πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του κεφαλαίου, επιμετρώνται σε μεταγενέστερες περιόδους, γενικά, στο αποσβέσιμο κόστος. Χρεωστικοί τίτλοι των οποίων οι συμβατικοί όροι προβλέπουν πληρωμή αποκλειστικά κεφαλαίου και τόκων, σε συγκεκριμένες ημερομηνίες και κατέχονται μέσω ενός επιχειρηματικού μοντέλου που αποσκοπεί είτε στην είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών είτε στην πώληση των χρεωστικών τίτλων, επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ, εκτός εάν το περιουσιακό στοιχείο έχει προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Όλοι οι υπόλοιποι χρεωστικοί και μετοχικοί τίτλοι επιμετρώνται σε μεταγενέστερες περιόδους στην εύλογη αξία. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9, παρέχεται η δυνατότητα αμετάκλητης επιλογής να παρουσιάζονται οι μεταγενέστερες μεταβολές στην εύλογη αξία ενός συμμετοχικού τίτλου (που δεν κατέχεται για εμπορικούς σκοπούς) στα λοιπά συνολικά έσοδα, και να αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων μόνο τα έσοδα από μερίσματα.
- Αναφορικά με την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, το Δ.Π.Χ.Α. 9 απαιτεί το ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που αποδίδεται στη μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου της υποχρέωσης, να αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα, εκτός εάν αυτό θα δημιουργούσε ή θα μεγέθυνε μία λογιστική ασυμμετρία στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Μεταβολές στην εύλογη αξία που προέρχονται από τον πιστωτικό κίνδυνο της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης δεν μεταφέρονται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39, το συνολικό ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που έχει προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.
- Αναφορικά με την απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, το Δ.Π.Χ.Α. 9 απαιτεί η απομείωση να υπολογίζεται βάσει ενός μοντέλου αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας σε αντίθεση με το υφιστάμενο μοντέλο της πραγματοποιηθείσας πιστωτικής ζημίας που ορίζει το Δ.Λ.Π. 39. Το μοντέλο της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας απαιτεί τη λογιστική αναγνώριση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας και της μεταβολής αυτής σε κάθε ημερομηνία σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων έτσι ώστε να αντικατοπτρίζει την μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με αυτόν της αρχικής αναγνώρισης. Με άλλα λόγια, δεν είναι πλέον αναγκαίο να έχει συμβεί ένα πιστωτικό γεγονός για να αναγνωριστεί η σχετική πιστωτική ζημία. Με την εξαίρεση των αγορασμένων από τρίτους ή χορηγηθέντων από την Τράπεζα απομειωμένων λόγω πιστωτικού κινδύνου χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, απαιτείται οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες να επιμετρηθούν μέσω πρόβλεψης σε ποσό ίσο με:
- Τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες 12 μηνών (αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες από πιστωτικά γεγονότα που είναι δυνατόν να συμβούν εντός 12 μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού) ή
- Τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες για όλη τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου (αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες που προκύπτουν από όλα τα πιθανά πιστωτικά γεγονότα κατά τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου).
- Απαιτείται διενέργεια πρόβλεψης για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες για όλη τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική του αναγνώριση, καθώς και για τα περιουσιακά στοιχεία από συμβάσεις ή τις απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες που δεν αποτελούν χρηματοδοτική συναλλαγή σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 15. Τα αγορασμένα από τρίτους ή χορηγηθέντα από την Τράπεζα απομειωμένα λόγω πιστωτικού κινδύνου χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο, επειδή το περιουσιακό στοιχείο είναι απομειωμένο λόγω πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική του αναγνώριση. Για αυτά τα περιουσιακά στοιχεία, η εταιρία θα αναγνωρίσει τις μεταβολές στις πιστωτικές ζημίες πλήρους διάρκειας ζωής από την αρχική

τους αναγνώριση ως πρόβλεψη ζημίας με αναγνώριση των μεταβολών στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τυχόν ευνοϊκές αλλαγές για τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία αποτελούν κέρδη από αντιλογισμό απομείωσης, ακόμη και αν οι αναμενόμενες ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που προκύπτουν υπερβαίνουν τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές κατά την αρχική τους αναγνώριση.

- Οι νέες διατάξεις που αφορούν στη λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων διατηρούν τους τρεις μηχανισμούς λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων που επί του παρόντος προβλέπονται από το Δ.Λ.Π. 39. Με το Δ.Π.Χ.Α. 9, παρέχεται μεγαλύτερη ευελιξία ως προς τους τύπους των συναλλαγών που μπορούν να επιλεγούν για λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων, ειδικότερα διευρύνοντας τους τύπους των χρηματοοικονομικών προϊόντων τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσα αντιστάθμισης κινδύνων και τα υποκείμενα σε αντιστάθμιση είδη κινδύνων που εμπεριέχονται σε μη χρηματοοικονομικά προϊόντα. Επιπλέον, οι έλεγχοι αποτελεσματικότητας έχουν αναθεωρηθεί και αντικατασταθεί από την αρχή της «οικονομικής συσχέτισης». Η απαίτηση για κατάδειξη της αναδρομικής αποτελεσματικότητας της αντισταθμιστικής σχέσης δεν υφίσταται πλέον. Ωστόσο, έχουν εισαχθεί αυξημένες απαιτήσεις γνωστοποίησης σχετικά με τις δραστηριότητες διαχείρισης κινδύνων της εταιρίας.

Ο Όμιλος σκοπεύει να εφαρμόσει το Δ.Π.Χ.Α. 9 κατά την 1^η Ιανουαρίου 2018. Ο Όμιλος έχει θεσπίσει πρόγραμμα υλοποίησης του Δ.Π.Χ.Α. 9 προκειμένου να διασφαλιστεί η έγκαιρη και υψηλής ποιότητας υλοποίηση, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου, καθώς και τις επιπρόσθετες κατευθύνσεις που έχουν εκδοθεί από εποπτικούς φορείς. Παρόλο που η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 στο μέλλον μπορεί να έχει σημαντική επίπτωση στα ποσά που αφορούν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας, δεν είναι πρακτικά εφικτό να διενεργηθεί μια αξιόπιστη εκτίμηση της επίδρασης του έως ότου η υλοποίηση του παραπάνω προγράμματος οδεύει προς την ολοκλήρωσή της.

- **Δ.Π.Χ.Α. 15 «Έσοδα από συμβάσεις με Πελάτες»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Για τη λογιστική αντιμετώπιση των εσόδων που προέρχονται από συμβάσεις με πελάτες, το Δ.Π.Χ.Α. 15 εισάγει ένα μοναδικό συνολικό μοντέλο για τις επιχειρήσεις. Το Δ.Π.Χ.Α. 15, όταν τεθεί σε ισχύ, θα αντικαταστήσει το τρέχον λογιστικό πλαίσιο για την αναγνώριση των εσόδων, το οποίο περιλαμβάνει το Δ.Λ.Π. 18 Έσοδα, το Δ.Λ.Π. 11 Συμβάσεις Κατασκευής και τις σχετικές με αυτά διερμηνείες. Η βασική αρχή του Δ.Π.Χ.Α. 15 είναι ότι μία επιχείρηση πρέπει να αναγνωρίσει έσοδα στο βαθμό που αντικατοπτρίζουν το τίμημα το οποίο η επιχείρηση δικαιούται από τη μεταβίβαση των αγαθών και των υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, το Πρότυπο εισάγει μία προσέγγιση πέντε βημάτων για την αναγνώριση των εσόδων:

- Αναγνώριση των συμβάσεων με τους πελάτες
- Αναγνώριση των όρων εκτέλεσης των συμβάσεων
- Προσδιορισμός του τιμήματος της συναλλαγής
- Επιμερισμός του τιμήματος της συναλλαγής ανάλογα με τους όρους εκτέλεσης των συμβάσεων
- Αναγνώριση του εσόδου όταν η επιχείρηση εκπληρώνει τους όρους εκτέλεσης των συμβάσεων.

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 15, μία επιχείρηση αναγνωρίζει έσοδο όταν (ή καθόσον) εκπληρώνονται οι όροι εκτέλεσης των συμβάσεων, π.χ. όταν ο «έλεγχος» των υποκείμενων, στους όρους εκτέλεσης, αγαθών ή υπηρεσιών μεταβιβάζεται στον πελάτη. Στο Δ.Π.Χ.Α. 15 έχουν περιληφθεί πολύ πιο εξηγηματικές οδηγίες οι οποίες πραγματεύονται τον χειρισμό ιδιαίτερων περιπτώσεων. Επιπλέον, το Δ.Π.Χ.Α. 15 απαιτεί εκτενείς γνωστοποιήσεις.

Το εν λόγω πρότυπο δεν έχει εφαρμογή στα ασφαλιστήρια συμβόλαια.

- **Δ.Π.Χ.Α. 16 «Μισθώσεις»** (νέο Πρότυπο)(σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2019 και μετά). Το Δ.Π.Χ.Α. ορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση και γνωστοποιήσεις των μισθώσεων για να διασφαλιστεί ότι τόσο οι εκμισθωτές όσο και μισθωτές παρέχουν πληροφορίες οι οποίες πιστά αντιπροσωπεύουν τις εν λόγω συναλλαγές. Το πρότυπο ορίζει τη λογιστική μισθώσεων για τους μισθωτές, σύμφωνα με την οποία οι μισθωτές αναγνωρίζουν περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις μισθώσεις εκτός εάν η μίσθωση διαρκεί λιγότερο από 12 μήνες ή το μισθωμένο περιουσιακό στοιχείο είναι μικρής αξίας. Οι εκμισθωτές συνεχίζουν την ταξινόμηση των μισθώσεων ως λειτουργικών ή χρηματοδοτικών και η λογιστική των μισθώσεων για τους εκμισθωτές παραμένει ουσιωδώς αμετάβλητη από το Δ.Λ.Π. 17.

Αναγνώριση μίσθωσης

Μια σύμβαση είναι ή περιέχει μίσθωση εφόσον με αυτήν παραχωρείται το δικαίωμα με το οποίο ελέγχεται η χρήση του μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου έναντι τιμήματος.

Λογιστική μισθώσεων για τους μισθωτές

Με την έναρξη της μίσθωσης, ο μισθωτής αναγνωρίζει το δικαίωμα χρήσης ως περιουσιακό στοιχείο («δικαίωμα χρήσης») και μισθωτική υποχρέωση. Το δικαίωμα χρήσης αρχικά επιμετράται στο ποσό της μισθωτικής υποχρέωσης πλέον των αρχικών άμεσων εξόδων του μισθωτή. Μεταγενέστερα, ο μισθωτής επιμετρά το δικαίωμα χρήσης στο κόστος μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις συσσωρευμένες απομειώσεις, εκτός των περιπτώσεων που

εφαρμόζεται η λογιστική των εύλογων αξιών ή των αναπροσαρμογών. Η μισθωτική υποχρέωση αρχικά επιμετρείται στην παρούσα αξία των μισθωμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης, προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο της σύμβασης εφόσον μπορεί εύκολα να προσδιοριστεί. Σε αντίθετη περίπτωση χρησιμοποιείται το διαφορικό επιτόκιο χρηματοδότησης.

Λογιστική μισθώσεων για τους εκμισθωτές

Οι εκμισθωτές θα ταξινομήσουν μια μίσθωση είτε ως λειτουργική ή ως χρηματοδοτική. Η μίσθωση ταξινομείται ως χρηματοδοτική εφόσον με αυτήν μεταβιβάζονται ουσιωδώς όλοι οι κίνδυνοι και οι ωφέλειες σχετιζόμενες με την ιδιοκτησία του εκμισθωμένου στοιχείου. Διαφορετικά ταξινομείται ως λειτουργική μίσθωση.

Με την έναρξη της μίσθωσης, ο εκμισθωτής αναγνωρίζει απαίτηση από περιουσιακό στοιχείο λόγω χρηματοδότησης ίση με την καθαρή επένδυση λόγω σύμβασης. Ο εκμισθωτής αναγνωρίζει έσοδο από χρηματοδότηση καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης το οποίο απεικονίζει την σταθερή απόδοση της καθαρής επένδυσης. Ο εκμισθωτής αναγνωρίζει έσοδο από λειτουργική μίσθωση με τη σταθερή μέθοδο ή με άλλη μέθοδο εφόσον είναι αντιπροσωπευτικότερη της μείωσης του περιουσιακού στοιχείου λόγω χρήσης.

Συναλλαγές πώλησης και επαναμίσθωσης

Προκειμένου μία εταιρία να αποφασίσει εάν η μεταβίβαση ενός περιουσιακού στοιχείου αντιμετωπίζεται λογιστικά ως πώληση, εφαρμόζει τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 15 για να προσδιορίσει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εκπλήρωσης συμβατικής υποχρέωσης. Εάν η μεταβίβαση ενός περιουσιακού στοιχείου ικανοποιεί τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 15 ώστε να αντιμετωπιστεί λογιστικά ως πώληση, ο πωλητής επιμετρά το δικαίωμα χρήσης επί του περιουσιακού στοιχείου ως την αναλογία του δικαιώματος χρήσης που διατηρήθηκε επί της προηγούμενης λογιστικής του αξίας. Αντίστοιχα, ο πωλητής αναγνωρίζει ως κέρδος ή ζημία το ποσό που αφορά τα δικαιώματα χρήσης επί του παγίου που μεταβιβάστηκαν στον αγοραστή. Εάν η εύλογη αξία του τιμήματος πώλησης δεν είναι ίση με την εύλογη αξία του περιουσιακού στοιχείου ή εάν τα μισθώματα δεν συνάδουν με αυτά της αγοράς, το τίμημα της πώλησης προσαρμόζεται στην εύλογη αξία, με τη διαφορά να αναγνωρίζεται λογιστικά είτε ως προκαταβολή είτε ως πρόσθετη χρηματοδότηση.

Ο Όμιλος δεν έχει εφαρμόσει αυτό το Πρότυπο και αξιολογεί την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 16 επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας, καθώς και το χρόνο εφαρμογής του. Παρόλο που η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 16 στο μέλλον μπορεί να έχει σημαντική επίπτωση στα ποσά που αφορούν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας, δεν είναι πρακτικά εφικτό να διενεργηθεί μια αξιόπιστη εκτίμηση της επίδρασης του έως ότου ολοκληρωθεί μία λεπτομερής ανάλυση.

- **Δ.Λ.Π. 12 Αναγνώριση αναβαλλόμενου φόρου ενεργητικού στις μη πραγματοποιηθείσες ζημιές** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2017 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Η τροποποίηση διευκρινίζει τα ακόλουθα: Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από χρεωστικούς τίτλους αποτιμώμενους στην εύλογη αξία οι οποίοι αποτιμώνται στο κόστος για φορολογικούς σκοπούς δημιουργούν εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές ανεξάρτητα εάν ο κάτοχος των τίτλων σκοπεύει να ανακτήσει τη λογιστική αξία των τίτλων αυτών μέσω πώλησης ή χρήσης. Η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου δεν αποτελεί όριο για την εκτίμηση των μελλοντικών κερδών. Για την εκτίμηση των μελλοντικών κερδών εξαιρούνται οι εκπτώσεις φόρων που προέρχονται από αναστροφή εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών. Η επιχείρηση προσδιορίζει έναν αναβαλλόμενο φόρο ενεργητικού σε συνδυασμό με τους υπόλοιπους αναβαλλόμενους φόρους ενεργητικού. Όταν ο φορολογικός νόμος περιορίζει τη χρήση των φορολογικών ζημιών η επιχείρηση θα προσδιορίσει τον αναβαλλόμενο φόρο ενεργητικού σε συνδυασμό με άλλους φόρους του ίδιου τύπου.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία δεν έχει εφαρμόσει την τροποποίηση αυτή αλλά δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

- **Δ.Λ.Π. 7 Πρωτοβουλίες γνωστοποιήσεων** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2017 και μετά). Η τροποποίηση απαιτεί την γνωστοποίηση συγκεκριμένων πληροφοριών προκειμένου οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές στις υποχρεώσεις από τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

- **Διερμηνεία 22 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Η διερμηνεία καλύπτει τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα στις περιπτώσεις αναγνώρισης μη νομισματικού περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης λόγω πληρωμής ή είσπραξης προκαταβολής πριν την αναγνώριση του σχετικού περιουσιακού στοιχείου, εξόδου ή εσόδου. Δεν ισχύει στις περιπτώσεις επιμέτρησης του σχετικού περιουσιακού στοιχείου, εξόδου ή εσόδου κατά την αρχική αναγνώριση στην εύλογη αξία ή κατά την αρχική αναγνώριση στην εύλογη αξία της προκαταβολής όταν λαμβάνει χώρα σε διαφορετική ημερομηνία από αυτή της αρχικής αναγνώρισης του μη νομισματικού περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης. Δεν απαιτείται η εφαρμογή της διερμηνείας σε φόρους εισοδήματος, σε ασφαλιστήρια και αντασφαλιστήρια συμβόλαια.

Συμπέρασμα: Η συναλλαγματική ισοτιμία που θα χρησιμοποιηθεί στις περιπτώσεις συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, είναι της ημέρας αρχικής αναγνώρισης του νομισματικού περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης λόγω πληρωμής ή είσπραξης προκαταβολής. Στις περιπτώσεις πολλαπλών προκαταβολών, θα χρησιμοποιηθεί η ισοτιμία της κάθε ημέρας που έλαβε χώρα προκαταβολή.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία δεν έχει εφαρμόσει την τροποποίηση αυτή αλλά δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

- **Δ.Π.Χ.Α. 15 (Τροποποίηση) Διευκρινίσεις επί του Δ.Π.Χ.Α. 15 «Έσοδα από συμβάσεις με Πελάτες»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Η τροποποίηση διευκρινίζει τρεις περιοχές του προτύπου (αναγνώριση των όρων εκτέλεσης των συμβάσεων, θέματα διάκρισης μεταξύ εντολέα και εντολοδόχου και παραχώρησης άδειας χρήσης) και παρέχει απαλλαγές κατά την μετάβαση για τα συμβόλαια που μπορούν να τροποποιηθούν καθώς και στα ολοκληρωμένα συμβόλαια.

Το εν λόγω πρότυπο δεν έχει εφαρμογή στα ασφαλιστήρια συμβόλαια.

- **Δ.Π.Χ.Α. 2 (Τροποποίηση) Διευκρινίσεις και επιμέτρηση παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Η τροποποίηση παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με το λογιστικό χειρισμό των συναλλαγών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά και περιλαμβάνουν όρο απόδοσης, με την ταξινόμηση των συναλλαγών που περιλαμβάνουν όρους διακανονισμού στην καθαρή αξία και με το λογιστικό χειρισμό των συναλλαγών που διακανονίζονται σε μετρητά και τροποποιούνται σε συναλλαγές που διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία δεν έχει εφαρμόσει την τροποποίηση αυτή αλλά δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

- **Δ.Π.Χ.Α. 4 (Τροποποίηση) Εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα με το Δ.Π.Χ.Α. 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια** (όπως εκδόθηκε από το IASB, η προσέγγιση overlay πρέπει να εφαρμοστεί όταν θα εφαρμοστεί και το Δ.Π.Χ.Α. 9. Η προσέγγιση deferral εφαρμόζεται για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά και μόνο για περίοδο τριών ετών μετά την ημερομηνία αυτή). Η τροποποίηση παρέχει δύο επιλογές στις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 4:

- μια επιλογή που επιτρέπει τις οντότητες να επαναταξινομήσουν, από την κατάσταση αποτελεσμάτων στην κατάσταση λουπών συνολικών εσόδων, μέρος από τα έσοδα ή έξοδα που προκύπτουν από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία προσδιορισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (προσέγγιση overlay)
- μια προαιρετική προσωρινή εξαίρεση από την εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α. 9 για τις οντότητες των οποίων η κύρια δραστηριότητα είναι η έκδοση συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 4. Αυτή είναι η λεγόμενη προσέγγιση deferral.

Η εφαρμογή και των δύο προσεγγίσεων είναι προαιρετική και η οντότητα επιτρέπεται να σταματήσει την εφαρμογή τους πριν από την εφαρμογή του νέου προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια.

- **Δ.Π.Χ.Α. 40 (Τροποποίηση) Αναταξινομήσεις σε Επενδύσεις σε ακίνητα** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Η τροποποίηση στο ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε Ακίνητα:

- τροποποιεί την παράγραφο 57 και ορίζει ότι μια οικονομική οντότητα θα πρέπει να αναταξινομήσει ένα ακίνητο προς ή από τις επενδύσεις σε ακίνητα, όταν, και μόνο όταν, υπάρχουν ενδείξεις αλλαγής της χρήσης. Μια αλλαγή της χρήσης προκύπτει, εάν το ακίνητο πληροί ή παύει να πληροί, τον ορισμό των επενδύσεων σε ακίνητα. Μια αλλαγή στις προθέσεις της διοίκησης για τη χρήση του ακινήτου από μόνη της δεν αποτελεί ένδειξη μιας αλλαγής στη χρήση.
- Ο κατάλογος των παραδειγμάτων της παραγράφου 57 (α) - (δ) παρουσιάζεται τώρα ως μη εξαντλητικός των παραδειγμάτων, σε αντίθεση με τον προηγούμενο εξαντλητικό κατάλογο.

Η εν λόγω τροποποίηση δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στην καθαρή θέση και στα οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου και της Μητρικής.

Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2014-2016. Οι τροποποιήσεις επηρεάζουν τα ακόλουθα πρότυπα:

Δ.Π.Χ.Α. 1 - Διαγράφει τις βραχυπρόθεσμες εξαιρέσεις των παραγράφων E3-E7 του Δ.Π.Χ.Α. 1, επειδή έχουν καλύψει τον σκοπό τους ακίνητα (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB).

Δ.Π.Χ.Α. 12 - Οι απαιτήσεις γνωστοποίησης του προτύπου, εκτός από εκείνες των παραγράφων B10-B16, ισχύουν για τις συμμετοχές που αναφέρονται στην παράγραφο 5 και έχουν ταξινομηθεί ως προοριζόμενα προς πώληση, ως προοριζόμενα για διανομή ή ως διακοπείσες δραστηριότητες σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5 μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2017 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB).

Δ.Λ.Π. 28 - Η επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων μιας επένδυσης σε συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία από οργανισμό διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων, ή άλλων υπαγομένων οντοτήτων, είναι διαθέσιμη για κάθε επένδυση σε ένα συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία μία προς μία, κατά την αρχική αναγνώριση (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB).

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία δεν έχουν εφαρμόσει τις τροποποιήσεις αυτές, οι οποίες δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίδραση επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Δεν υπάρχουν άλλα Δ.Π.Χ.Α. ή Διερμηνείες που δεν είναι σε ισχύ και αναμένεται να έχουν σημαντική επίδραση επί των ενοποιημένων και ατομικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

2.4 Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

2.4.1 Αρχές ενοποίησης

Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Μητρικής Εταιρίας και των θυγατρικών της, οι οποίες ελέγχονται από την Μητρική. Ο έλεγχος υφίσταται όταν και μόνο όταν, η Μητρική Εταιρία α) ασκεί εξουσία επί των θυγατρικών της β) διαθέτει τοποθετήσεις ή δικαιώματα με μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή της στις θυγατρικές και γ) δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την εξουσία της επί των θυγατρικών για να επηρεάσει το ύψος των αποδόσεών της.

Τα έσοδα και οι δαπάνες και τα λοιπά συνολικά έσοδα των θυγατρικών που αποκτώνται ή πωλούνται μέσα στη χρήση ενσωματώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων και στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εσόδων από την ημερομηνία απόκτησης των θυγατρικών και παύουν να ενσωματώνονται από την ημερομηνία πώλησης των θυγατρικών αυτών. Τα καθαρά κέρδη και τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα των θυγατρικών κατανέμονται μεταξύ των μετόχων της Μητρικής και των μη ελεγχουσών συμμετοχών ακόμη και αν με τον επιμερισμό αυτό, το υπόλοιπο των μη ελεγχουσών συμμετοχών γίνει αρνητικό.

Στην περίπτωση που οι θυγατρικές εφαρμόζουν διαφορετικές λογιστικές αρχές από εκείνες του Ομίλου, γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές στις οικονομικές καταστάσεις τους προκειμένου να υπάρχει ομοιομορφία με τις λογιστικές αρχές των εταιριών του Ομίλου.

Όλες οι διεταιρικές συναλλαγές, τα διεταιρικά υπόλοιπα και τα διεταιρικά έσοδα και έξοδα απαλείφονται κατά την ενοποίηση.

2.4.2 Μη ελέγχουσες συμμετοχές

Οι μη ελέγχουσες συμμετοχές αναγνωρίζονται αρχικά είτε στην εύλογη αξία είτε στο αναλογικό ποσοστό τους επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων. Η επιλογή αυτή γίνεται ανά συναλλαγή. Μετά την εξαγορά, η λογιστική αξία των μη ελεγχουσών συμμετοχών είναι η αξία αυτών κατά την αρχική αναγνώριση πλέον το μερίδιο των μη ελεγχουσών συμμετοχών στις μετέπειτα μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων. Τα συνολικά εισοδήματα επιμερίζονται στις μη ελέγχουσες συμμετοχές ακόμα και εάν αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτει χρεωστικό υπόλοιπο μη ελεγχουσών συμμετοχών.

2.4.3 Μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής θυγατρικών οι οποίες δεν οδηγούν σε απώλεια του ελέγχου

Μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής σε θυγατρική οι οποίες δεν οδηγούν σε απώλεια του ελέγχου της καταχωρούνται ως συναλλαγές μεταξύ των μετόχων.

Το υπόλοιπο των λογαριασμών των ιδίων κεφαλαίων των μετόχων της Μητρικής και του λογαριασμού «Μη ελέγχουσες συμμετοχές» αναπροσαρμόζονται, προκειμένου να απεικονιστεί η μεταβολή στο ποσοστό συμμετοχής των παραπάνω μετόχων επί της θυγατρικής. Τυχόν διαφορά μεταξύ της προσαρμογής των μη ελεγχουσών συμμετοχών και της εύλογης αξίας του τιμήματος που καταβλήθηκε ή εισπράχθηκε, καταχωρείται απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Μητρικής.

2.4.4 Απώλεια ελέγχου

Σε περίπτωση που η μεταβολή οδηγήσει σε απώλεια του ελέγχου της θυγατρικής, το κέρδος ή η ζημία από την πώληση υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ (i) του αθροίσματος της εύλογης αξίας του τιμήματος που εισπράχθηκε και της εύλογης αξίας του ποσοστού συμμετοχής που εξακολουθεί να υφίσταται στη θυγατρική και (ii) της λογιστικής αξίας, πριν την πώληση, των περιουσιακών στοιχείων (συμπεριλαμβανομένης της υπεραξίας), των υποχρεώσεων και των μη ελεγχουσών συμμετοχών. Τα μη πραγματοποιημένα κέρδη ή ζημίες που είχαν αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα και που προκύπτουν από την αποτίμηση στην εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής, λογιστικοποιούνται ως εάν η Μητρική είχε πωλήσει απ' ευθείας τα περιουσιακά αυτά στοιχεία (μεταφορά στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή μεταφορά στα κέρδη εις νέο, σύμφωνα με τα ισχύοντα Δ.Π.Χ.Α.).

Η τυχόν εύλογη αξία συμμετοχής στη θυγατρική που εξακολουθεί να υφίσταται μετά την ημερομηνία της απώλειας του ελέγχου της, θεωρείται ως η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39 ή ως το κόστος κτήσης σε περίπτωση που με τα ισχύοντα πρότυπα θα αναγνωριστεί ως συγγενής ή κοινοπραξία.

2.4.5 Εισφορά περιουσιακών στοιχείων σε θυγατρική με ανταλλαγή μετοχών έκδοσης της θυγατρικής

Στην περίπτωση που η Μητρική εισφέρει ενσώματα πάγια στοιχεία, άυλα περιουσιακά στοιχεία ή επενδυτικά ακίνητα σε ήδη υπάρχουσα ή νεοϊδρυθείσα θυγατρική εταιρία με αντάλλαγμα μετοχές έκδοσης της θυγατρικής, η Μητρική καταχωρεί στις ατομικές της χρηματοοικονομικές καταστάσεις την αξία της συμμετοχής της στη λογιστική αξία που ήταν αναγνωρισμένα τα εισφερθέντα περιουσιακά στοιχεία. Αυτού του είδους οι συναλλαγές δεν έχουν καμία επίδραση στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

2.4.6 Συγγενείς εταιρίες

Συγγενείς νοούνται οι εταιρίες επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή αλλά δεν ασκεί έλεγχο επί αυτών. Εάν ο Όμιλος κατέχει, άμεσα ή έμμεσα 20% ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου της επένδυσης, θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή, εκτός εάν σαφώς μπορεί να αποδειχθεί ότι δεν είναι αυτή η περίπτωση. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες ενσωματώνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους. Η υπεραξία που προκύπτει κατά την απόκτηση μιας συγγενούς εταιρίας συμπεριλαμβάνεται στην αξία κτήσης της επένδυσης (μετά από οποιεσδήποτε σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης – εφόσον υφίστανται). Η αξία της επένδυσης αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στα κέρδη ή ζημίες της συγγενούς εταιρίας μετά την εξαγορά (και αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος του Ομίλου) και από τις κινήσεις στα αποθεματικά (και αναγνωρίζονται στα αποθεματικά του Ομίλου). Το ποσό των μερισμάτων που εισπράχθηκαν από τη συγγενή εταιρία κατά τη διάρκεια της χρήσης μειώνει τη λογιστική αξία της συγκεκριμένης επένδυσης. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες που πραγματοποιήθηκαν με αποκλειστικό σκοπό τη διάθεσή τους εντός ενός έτους από την ημερομηνία αγοράς τους, όταν δηλαδή η ουσιώδης επιρροή που ασκεί ο Όμιλος κρίνεται προσωρινή, καταχωρούνται στο λογαριασμό «μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού προοριζόμενα προς πώληση». Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των συγγενών εταιριών, απαλείφονται σε ποσοστό που αφορά τη συμμετοχή του Ομίλου στις εταιρίες αυτές. Τυχόν τέτοιες ζημίες, που επίσης απαλείφονται, αποτελούν ένδειξη απομείωσης της αξίας του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου. Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα οικονομικά στοιχεία των συγγενών επιχειρήσεων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης τροποποιήθηκαν προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέπειά τους με τις λογιστικές αρχές που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

2.4.7 Κοινοπραξίες

Σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι ένα σχήμα στο οποίο δύο ή περισσότερα μέρη έχουν κοινό έλεγχο. Ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- α) Τα μέρη δεσμεύονται από μια συμβατική ρύθμιση και
- β) Η συμβατική ρύθμιση παρέχει σε δύο ή περισσότερα από τα εν λόγω μέρη κοινό έλεγχο του σχήματος.

Κοινός έλεγχος είναι ο συμβατικά συμφωνηθείς επιμερισμός του ελέγχου ενός σχήματος, ο οποίος υπάρχει μόνο όταν οι αποφάσεις σχετικά με τις συναφείς δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη συγκατάθεση των μερών στα οποία επιμερίζεται ο έλεγχος.

Ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι είτε μια κοινή επιχείρηση είτε μια κοινοπραξία.

Κοινή επιχείρηση είναι ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου τα μέρη που έχουν κοινό έλεγχο διαθέτουν δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων και ευθύνες επί των υποχρεώσεων, έναντι του σχήματος. Τα εν λόγω μέρη ονομάζονται συμμετέχοντες σε κοινή επιχείρηση.

Κοινοπραξία είναι ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου τα μέρη που έχουν κοινό έλεγχο διαθέτουν δικαιώματα επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του σχήματος. Τα εν λόγω μέρη ονομάζονται κοινοπρακτούντες.

Ο προσδιορισμός από την Μητρική Εταιρία του τύπου σχήματος υπό κοινό έλεγχο στον οποίο συμμετέχει, ως κοινή επιχείρησης ή ως κοινοπραξίας εξαρτάται από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών του σχήματος.

Στην περίπτωση συμμετοχής της Μητρικής Εταιρίας σε κοινή επιχείρηση, η Μητρική Εταιρία αναγνωρίζει:

- α) τα περιουσιακά της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου της σε οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία της ανήκουν από κοινού β) τις υποχρεώσεις της, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου της σε οποιοδήποτε υποχρεώσεις την βαρύνουν από κοινού γ) τα έσοδά της από την πώληση του μεριδίου της από την παραγωγή που προκύπτει από την κοινή επιχείρηση δ) το μερίδιό της στα έσοδα από την πώληση της παραγωγής από την κοινή επιχείρηση και ε) τις δαπάνες της, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου της σε οποιοδήποτε δαπάνες που την βαρύνουν από κοινού.

Στην περίπτωση συμμετοχής της Μητρικής Εταιρίας σε κοινοπραξία η Μητρική Εταιρία αναγνωρίζει τη συμμετοχή της ως επένδυση και λογιστικοποιεί την εν λόγω επένδυση με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. (βλ. Σημείωση 2.4.6).

2.4.8 Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς, και κοινοπραξίες στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις

Στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Μητρικής οι θυγατρικές, οι συγγενείς και οι κοινοπραξίες καταχωρούνται στο κόστος κτήσης μείον τυχόν πρόβλεψη απομείωσης.

2.4.9 Έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας επιχειρήσεων και των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις

Ο Όμιλος και η Μητρική εταιρία ελέγχει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, εάν υπάρχει ένδειξη ότι μία επένδυση σε θυγατρική, συγγενή ή κοινοπραξία έχει υποστεί απομείωση. Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος εκτιμά την

ανακτήσιμη αξία της επένδυσης. Όταν η λογιστική αξία μίας επένδυσης υπερβαίνει την εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία, τότε η λογιστική αξία απομειώνεται στην ανακτήσιμη.

2.5 Συνένωση Επιχειρήσεων

2.5.1 Μέθοδος εξαγοράς

Οι εξαγορές επιχειρήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 3 καταχωρούνται με τη μέθοδο της εξαγοράς. Το τίμημα που καταβάλλεται σε μία συνένωση επιχειρήσεων αποτιμάται στην εύλογη αξία, η οποία υπολογίζεται ως το άθροισμα των ευλόγων αξιών, κατά την ημερομηνία εξαγοράς, των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρθηκαν από τον Όμιλο, των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν από τον Όμιλο προς τους προηγούμενους ιδιοκτήτες της εξαγοραζόμενης επιχείρησης και των μετοχικών τίτλων που εξέδωσε ο Όμιλος σε αντάλλαγμα του ελέγχου της εξαγοραζόμενης επιχείρησης. Τα έξοδα που αφορούν στην εξαγορά καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Κατά την ημερομηνία εξαγοράς, τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται και οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους την ημερομηνία της εξαγοράς, εκτός από:

- αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις και υποχρεώσεις ή περιουσιακά στοιχεία που αφορούν σε παροχές σε εργαζομένους καταχωρούνται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 12 «Φορολογία εισοδήματος» και Δ.Λ.Π. 19 «Παροχές σε Εργαζόμενους» αντίστοιχα
- υποχρεώσεις ή μετοχικοί τίτλοι που αφορούν σε προγράμματα παροχών της εξαγοραζόμενης επιχείρησης που εξαρτώνται από αξία μετοχών ή προγράμματα παροχών του Ομίλου που εξαρτώνται από αξία μετοχών που συνάφθηκαν προς αντικατάσταση προγραμμάτων παροχών της εξαγοραζόμενης επιχείρησης που εξαρτώνται από αξία μετοχών καταχωρούνται σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 2 Παροχές που Εξαρτώνται από την Αξία των Μετοχών κατά την ημερομηνία της εξαγοράς
- περιουσιακά στοιχεία (ή ομάδες περιουσιακών στοιχείων) που κατέχονται προς πώληση σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5 Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία που Κατέχονται προς Πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες καταχωρούνται σύμφωνα με αυτό το πρότυπο.

2.5.2 Υπεραξία

Η υπεραξία καταχωρείται ως το υπερβάλλον μεταξύ (α) του αθροίσματος του τιμήματος που καταβλήθηκε, τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και της εύλογης αξίας τυχόν προηγούμενης συμμετοχής στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και (β) της καθαρής αξίας, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς, των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν. Εάν, μετά από επανεξέταση, η καθαρή αξία, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς, των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν υπερβαίνει το άθροισμα του τιμήματος που καταβλήθηκε, τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση, και της εύλογης αξίας τυχόν προηγούμενης συμμετοχής στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση, η διαφορά καταχωρείται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.5.3 Ενδεχόμενο τίμημα

Σε περίπτωση που το τίμημα που συμφωνήθηκε κατά την συνένωση επιχειρήσεων, περιλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που προκύπτουν από ενδεχόμενο τίμημα, τότε το ενδεχόμενο τίμημα αποτιμάται στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία εξαγοράς και συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό τίμημα κατά τη συνένωση επιχειρήσεων. Μεταβολές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος οι οποίες εντάσσονται στις προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς αναγνωρίζονται αναδρομικά με αντίστοιχη προσαρμογή της υπεραξίας. Οι προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς προκύπτουν από νέες πληροφορίες που λαμβάνονται κατά την περίοδο οριστικοποίησης εξαγοράς (η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την ημερομηνία εξαγοράς) σχετικά με δεδομένα και καταστάσεις που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

Μεταβολές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος οι οποίες δεν εντάσσονται στις προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς, λογιστικοποιούνται με βάση την ταξινόμηση του ενδεχόμενου τιμήματος. Όταν το ενδεχόμενο τίμημα ταξινομηθεί ως στοιχείο της καθαρής θέσης δεν επαναμετράται σε επόμενες περιόδους αναφοράς και η μετέπειτα εκκαθάρισή του αναγνωρίζεται στην καθαρή θέση. Εάν το ενδεχόμενο τίμημα ταξινομηθεί ως χρηματοοικονομικό μέσο του ΔΛΠ 39 ή μη χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, σε επόμενες περιόδους αναφοράς επαναμετράται στην εύλογη αξία και το αποτέλεσμα της αποτίμησης αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

2.5.4 Συνενώσεις επιχειρήσεων σε διαδοχικά στάδια

Όταν η συνένωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται σε διαδοχικά στάδια, η συμμετοχή που κατείχε ο Όμιλος στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση αποτιμάται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία εξαγοράς (την ημερομηνία που ο Όμιλος αποκτά τον έλεγχο) και το προκύπτον κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Ποσά που αναγνωρίστηκαν στα λοιπά συνολικά έσοδα και που προήλθαν από την εξαγοραζόμενη επιχείρηση πριν την απόκτηση του ελέγχου της, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εφόσον ο χειρισμός αυτός θα ήταν ο κατάλληλος σε περίπτωση πώλησής της.

2.5.5 Προσωρινή λογιστικοποίηση

Εάν για κάποια ποσά που αφορούν στην αρχική καταχώρηση μίας επιχειρηματικής συνένωσης οι αξίες δεν έχουν οριστικοποιηθεί έως την ημερομηνία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της περιόδου στην οποία πραγματοποιήθηκε η επιχειρηματική συνένωση, ο Όμιλος καταχωρεί προσωρινές αξίες για τα ποσά αυτά. Τα προσωρινά ποσά προσαρμόζονται κατά την περίοδο οριστικοποίησης εξαγοράς (βλ. Σημείωση 2.5.3 ανωτέρω), ή πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις αναγνωρίζονται, ώστε να ληφθούν υπόψη νέες πληροφορίες σχετικά με δεδομένα και καταστάσεις που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς, οι οποίες, εάν ήταν γνωστές, θα επηρέαζαν τα ποσά που αναγνωρίστηκαν εκείνη την ημερομηνία.

2.6 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα

Τα στοιχεία που περιέχουν οι οικονομικές καταστάσεις των εταιριών του Ομίλου καταχωρούνται στο νόμισμα εκείνο που αποδίδει καλύτερα την οικονομική πραγματικότητα των υποκείμενων γεγονότων και συνθηκών που αφορούν την κάθε εταιρία, ("λειτουργικό νόμισμα"). Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ (€), που είναι το λειτουργικό νόμισμα της Μητρικής Εταιρίας.

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν την ημερομηνία διενέργειας της εκάστοτε συναλλαγής. Τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από την εκκαθάριση αυτών των συναλλαγών και από τη μετατροπή των νομισματικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων από ξένο νόμισμα καταχωρούνται στα αποτελέσματα, εκτός εάν αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα ως κέρδη ή ζημίες από αποτελεσματική αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή καθαρής επένδυσης. Οι συναλλαγματικές διαφορές από τη μετατροπή των χρεωστικών τίτλων και άλλων νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες καταχωρούνται στο λογαριασμό «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου». Οι συναλλαγματικές διαφορές από τη μετατροπή των μη νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αποτελούν συστατικό στοιχείο της μεταβολής της εύλογης αξίας τους και καταχωρούνται είτε στην κατάσταση αποτελεσμάτων (π.χ. μετοχές του εμπορικού χαρτοφυλακίου) είτε στα Λοιπά συνολικά έσοδα (π.χ. μετοχές του χαρτοφυλακίου επενδύσεων). Μη νομισματικά στοιχεία που καταχωρούνται στο ιστορικό κόστος σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται χρησιμοποιώντας την συναλλαγματική ισοτιμία την ημερομηνία της συναλλαγής.

Κατά την σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις των οικονομικών μονάδων της αλλοδαπής μετατρέπονται σε Ευρώ χρησιμοποιώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, ενώ τα έσοδα και τα έξοδα μετατρέπονται με βάση τις μέσες συναλλαγματικές ισοτιμίες της περιόδου. Οι προκύπτουσες διαφορές από τη χρήση των συναλλαγματικών ισοτιμιών κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και των μέσων ισοτιμιών της περιόδου καθώς και από την επανεκτίμηση των εκ μεταφοράς ιδίων κεφαλαίων της οικονομικής οντότητας με την ισοτιμία της ημερομηνίας σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, καταχωρούνται στα Λοιπά συνολικά έσοδα στο λογαριασμό «συναλλαγματικές διαφορές».

Στην περίπτωση που ένα νομισματικό στοιχείο, αποτελεί μέρος της καθαρής επένδυσης της Μητρικής Εταιρίας στο εξωτερικό και είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το λειτουργικό νόμισμα του Ομίλου ή της οντότητας στο εξωτερικό, οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις και των δύο εταιριών, αναγνωρίζονται κατά την ενοποίηση στα Λοιπά συνολικά έσοδα. Κατά την πώληση μιας τέτοιας οικονομικής οντότητας εξωτερικού, οι εν λόγω συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται στα αποτελέσματα ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση.

Η τυχόν υπεραξία και οι αναπροσαρμογές σε εύλογες αξίες που προκύπτουν κατά την εξαγορά μιας οικονομικής οντότητας εξωτερικού αντιμετωπίζονται λογιστικά όπως όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της οντότητας εξωτερικού και μετατρέπονται με τη συναλλαγματική ισοτιμία της ημερομηνίας σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

2.7 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Η κατηγορία αυτή έχει δύο υποκατηγορίες:

- Εμπορικό χαρτοφυλάκιο και
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

2.7.1 Εμπορικό χαρτοφυλάκιο

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνει χρεόγραφα που αποκτώνται είτε για τη δημιουργία κέρδους από τη βραχυπρόθεσμη μεταβολή στην τιμή ή το περιθώριο του διαπραγματευτή ή είναι χρεόγραφα που ανήκουν σε ένα χαρτοφυλάκιο χρεογράφων για τα οποία υπάρχει ιστορικό βραχυπρόθεσμης δημιουργίας κέρδους. Τα παράγωγα ανήκουν επίσης στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο εκτός εάν έχουν χαρακτηριστεί ως και είναι αποτελεσματικά μέσα αντιστάθμισης.

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο μπορεί να περιλαμβάνει χρεόγραφα που υπόκεινται σε συμφωνία πώλησης και επαναγοράς (βλ. Σημείωση 2.13 παρακάτω).

2.7.2 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις προσδιορισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Κατά την αρχική αναγνώριση ο Όμιλος προσδιορίζει οποιοδήποτε χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, ως χρηματοοικονομικό μέσο αποτιμώμενο στην εύλογη αξία του μέσω των αποτελεσμάτων όταν:

- α) Απαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση (ορισμένες φορές αναφερόμενη ως «λογιστική ασυμμετρία») που θα προέκυπτε εάν τα σχετιζόμενα παράγωγα χρηματοπιστωτικά προϊόντα αντιμετωπιζόνταν λογιστικά ως εμπορικό χαρτοφυλάκιο και τα υποκείμενα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος, όπως είναι δάνεια και απαιτήσεις κατά ασφαλισμένων και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους.
- β) Μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων ή και των δύο τυγχάνει διαχείρισης και η απόδοσή της αξιολογείται σε βάση εύλογης αξίας, σύμφωνα με την τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων ή επενδύσεων και η πληροφόρηση σχετικά με την ομάδα παρέχεται εσωτερικά σε αυτό το επίπεδο στη διοίκηση του Ομίλου, για παράδειγμα στο Δ.Σ. και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο.
- γ) Τα χρηματοοικονομικά μέσα περιέχουν ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα, η ύπαρξη των οποίων τροποποιεί ουσιαστικά τις ταμειακές ροές και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να απεικονίζονται σε διακεκριμένη βάση εάν δεν είχαν ταξινομηθεί σε αυτή την κατηγορία.

Ο προσδιορισμός κάποιου χρηματοοικονομικού στοιχείου ως αποτιμώμενο στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων είναι αμετάκλητος.

2.7.3 Επιμέτρηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (εμπορικό χαρτοφυλάκιο και προσδιορισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία αναγνωρισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων) αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.

Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες από τη διάθεση ή εξαγορά των ανωτέρω στοιχείων αλλά και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία τους, περιλαμβάνονται στα «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου».

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Καθαρά λοιπά έσοδα/(έξοδα)» όταν έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα είσπραξης των μερισμάτων και αυτή είναι η ημερομηνία έγκρισης των μερισμάτων από τη Γενική Συνέλευση.

Το ποσό της μεταβολής στην περίοδο και σωρευτικά, στις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και δανείων και απαιτήσεων το οποίο αποδίδεται σε αλλαγές στον πιστωτικό τους κίνδυνο υπολογίζεται ως το ποσό αλλαγής της εύλογης αξίας το οποίο δεν αποδίδεται σε αλλαγές στις συνθήκες αγοράς που προκαλούν αύξηση του κινδύνου αγοράς.

2.8 Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

2.8.1 Αρχική αναγνώριση

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων αρχικά αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών συναλλαγής) και περιλαμβάνει τίτλους που ταξινομούνται ως:

- διαθέσιμοι προς πώληση
- διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη

- ή δάνεια και απαιτήσεις

βάσει των χαρακτηριστικών των τίτλων και της πρόθεσης της διοίκησης του Ομίλου κατά την ημερομηνία αγοράς των τίτλων. Οι αγορές και πωλήσεις των τίτλων αυτών καταχωρούνται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία συναλλαγής, η οποία αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Εξαιρέση αποτελούν οι αγορές και οι πωλήσεις των ομολόγων τα οποία καταχωρούνται δύο ημέρες μετά την ημερομηνία συναλλαγής. Όλες οι υπόλοιπες αγορές ή πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων οι οποίες δεν εντάσσονται στις πρακτικές της αγοράς, καταχωρούνται, μέχρι την ημερομηνία διακανονισμού τους, ως προθεσμιακές συναλλαγές παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων.

2.8.2 Μεταγενέστερη αναγνώριση

Οι **διαθέσιμοι προς πώληση** επενδυτικοί τίτλοι καταχωρούνται μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης στην εύλογη αξία τους. Στην περίπτωση όπου η εύλογη αξία των συγκεκριμένων τίτλων δε δύναται να προσδιοριστεί κατά τρόπο αξιόπιστο και αντικειμενικό, τότε οι τίτλοι αυτοί απεικονίζονται στην αξία κτήσης τους. Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων καταχωρούνται στα Λοιπά συνολικά έσοδα, μετά την αφαίρεση του φόρου που τους αναλογεί (όπου απαιτείται), έως ότου οι συγκεκριμένοι τίτλοι πωληθούν, εισπραχθούν ή διατεθούν με οποιοδήποτε άλλο τρόπο ή έως ότου διαπιστωθεί ότι υπάρχει απομείωση της αξίας τους.

Οι διαθέσιμοι προς πώληση επενδυτικοί τίτλοι είναι δυνατόν να πωληθούν προκειμένου να καλυφθούν ανάγκες ρευστότητας ή να αντιμετωπισθούν μεταβολές στα επιτόκια, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στις τιμές χρεογράφων. Στη περίπτωση όπου ένας διαθέσιμος προς πώληση τίτλος πωλείται ή υφίσταται απομείωση της αξίας του, τα σωρευμένα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες, που περιλαμβάνονται στα Λοιπά συνολικά έσοδα, μεταφέρονται από τα ίδια κεφάλαια στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο λογαριασμό «αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου». Τα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν κατά τη πώληση των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων προσδιορίζονται με τη μέθοδο του κυλιόμενου μέσου σταθμικού κόστους.

Οι **διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη** επενδυτικοί τίτλοι περιλαμβάνουν τίτλους που δεν είναι παράγωγα, διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές, με καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και έχουν καθορισμένη λήξη, και για τους οποίους υπάρχει, από τη διοίκηση του Ομίλου, πρόθεση και ικανότητα διαρκούς κατοχής τους μέχρι την ημερομηνία λήξης τους.

Οι επενδυτικοί τίτλοι που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως **δάνεια και απαιτήσεις** περιλαμβάνουν τίτλους που δεν είναι παράγωγα, έχουν καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές.

Οι επενδυτικοί τίτλοι που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη ή δάνεια και απαιτήσεις καταχωρούνται στην αποσβεσμένη αξία τους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μετά την αφαίρεση οποιασδήποτε απομείωσης της αξίας τους. Επιπλέον, ο υπολογισμός της αποσβεσμένης αξίας περιλαμβάνει οποιαδήποτε υπέρ (premium) ή υπό (discount) το άρτιο διαφορά προέκυψε κατά την ημερομηνία απόκτησής, πλέον των εξόδων συναλλαγής, προμηθειών και μονάδων βάσης (μ.β.) πληρωθέντων ή εισπραχθέντων.

Απομείωση: Ο Όμιλος εκτιμά σε κάθε ημερομηνία σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι ένας επενδυτικός τίτλος ή ομάδα αυτών έχει υποστεί απομείωση της αξίας του.

Ειδικά για επενδυτικούς μετοχικούς τίτλους που έχουν χαρακτηριστεί ως διαθέσιμοι προς πώληση, η σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας ενός χρεογράφου χαμηλότερα της αξίας κτήσης χρησιμοποιείται ως κριτήριο αξιολόγησης αν τα στοιχεία αυτά έχουν απομειωθεί.

Αν υπάρχουν κάποιες αντικειμενικές αποδείξεις απομείωσης για τα διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία, η σωρευμένη ζημία (που επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας εύλογης αξίας, μειούμενη από τυχόν πρόβλεψη απομείωσης στο στοιχείο αυτό, η οποία είχε αναγνωρισθεί στο παρελθόν στα αποτελέσματα) μεταφέρεται από τα Λοιπά συνολικά έσοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Πρόβλεψη απομείωσης καταχωρημένη στα αποτελέσματα που αφορά σε μετοχικούς τίτλους δεν αντिलογίζεται στα αποτελέσματα. Αν σε μια μεταγενέστερη περίοδο, η εύλογη αξία ενός διαθέσιμου προς πώληση χρεωστικού τίτλου αυξηθεί, και η αύξηση μπορεί αντικειμενικά να συσχετισθεί με ένα γεγονός που συνέβη μετά την καταχώρηση στα αποτελέσματα της πρόβλεψης απομείωσης, η πρόβλεψη απομείωσης αντिलογίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Για τους τίτλους του επενδυτικού χαρτοφυλακίου στις κατηγορίες διακρατούμενα στη λήξη και δάνεια και απαιτήσεις, τα οποία αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος, το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας τους, υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας τους και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ρών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Τα **έσοδα από τόκους** που αφορούν τίτλους χαρτοφυλακίου επενδύσεων καταχωρούνται στα έσοδα από τόκους.

Τα **έσοδα από μερίσματα** αναγνωρίζονται όταν έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα είσπραξης των μερισμάτων. Αυτή είναι η ημερομηνία κατοχύρωσης των μερισμάτων, τα οποία απεικονίζονται ξεχωριστά στον λογαριασμό «Καθαρά λοιπά έσοδα/ (έξοδα)»

2.9 Μεταφορά χρηματοοικονομικών στοιχείων

Ο Όμιλος μεταφέρει μη παράγωγα χρεόγραφα από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο ή το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση στο χαρτοφυλάκιο δανείων και απαιτήσεων, εφόσον τα χρεόγραφα ικανοποιούν τον ορισμό της κατηγορίας αυτής κατά την ημερομηνία της μεταφοράς και ο Όμιλος έχει την πρόθεση και δυνατότητα να κρατήσει τα χρεόγραφα για το προσεχές μέλλον ή μέχρι την λήξη τους.

Σε περίπτωση που σπανίζουσες περιστάσεις προκαλούν σημαντική επιδείνωση της συναλλακτικής δραστηριότητας ή επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις αγοραίες τιμές μη παραγώγων στοιχείων του εμπορικού χαρτοφυλακίου, ο Όμιλος μεταφέρει τα μέσα αυτά από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο στο χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων στη λήξη ή διαθεσίμων προς πώληση, εφόσον τα στοιχεία ικανοποιούν τον ορισμό της αντίστοιχης κατηγορίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς και ο Όμιλος δεν έχει την πρόθεση να τα πωλήσει σύντομα. Τέτοιες μεταφορές μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο μία φορά για κάθε μία σπανίζουσα περίπτωση.

Εάν υπάρχει μεταβολή στην πρόθεση ή την δυνατότητα διακράτησης ενός χρεογράφου μέχρι την λήξη, ο Όμιλος μεταφέρει τα χρεόγραφα αυτά από την κατηγορία διαθέσιμα προς πώληση στην κατηγορία διακρατούμενα στη λήξη, εφόσον τα μέσα ικανοποιούν τον ορισμό της τελευταίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς.

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που μεταφέρονται ως ανωτέρω, η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία μεταφοράς θεωρείται το νέο αποσβεσμένο κόστος κατά την ημερομηνία αυτή.

Όταν μέσα που μεταφέρονται από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο περιέχουν ενσωματωμένα παράγωγα, ο Όμιλος επανεξετάζει κατά την ημερομηνία μεταφοράς εάν τα ενσωματωμένα παράγωγα χρειάζεται να διαχωριστούν από το κύριο συμβόλαιο βάσει των συνθηκών που ίσχυαν όταν ο Όμιλος απέκτησε το στοιχείο.

Ο Όμιλος μεταφέρει χρεόγραφα που έχουν μεταφερθεί στα δάνεια και απαιτήσεις από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο ή το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση στο χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση εάν τα χρεόγραφα, μεταγενέστερα διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά και ο Όμιλος δε σκοπεύει να τα κρατήσει για το προσεχές μέλλον ή μέχρι την λήξη τους. Η εύλογη αξία των χρεογράφων την ημέρα της μεταφοράς θεωρείται το νέο αποσβεσμένο κόστος κατά την ημερομηνία αυτή. Η διαφορά μεταξύ του αποσβεσμένου κόστους αμέσως πριν την μεταφορά και της εύλογης αξίας την ημερομηνία της μεταφοράς αναγνωρίζεται στο αποθεματικό διαθεσίμων προς πώληση αξιόγραφων μέσω της κατάστασης λοιπών συνολικών εσόδων και αποσβένεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων

2.10 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων

Ο Όμιλος υπολογίζει την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων βάσει ενός πλαισίου υπολογισμού της εύλογης αξίας που κατατάσσει τα χρηματοοικονομικά μέσα σε μια ιεραρχία τριών επιπέδων των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην αποτίμηση, όπως περιγράφεται κατωτέρω.

Επίπεδο 1: Χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργή αγορά πανομοιότυπων χρηματοοικονομικών μέσων. Στο Επίπεδο 1 περιλαμβάνονται χρεόγραφα, μετοχές και παράγωγα που διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά. Ενεργή αγορά είναι η αγορά στην οποία οι συναλλαγές έχουν επαρκή συχνότητα και όγκο έτσι ώστε η πληροφόρηση σχετικά με τιμές να παρέχεται σε συνεχή βάση και επιπλέον χαρακτηρίζεται από χαμηλά περιθώρια κέρδους.

Επίπεδο 2: Παρατηρήσιμα δεδομένα εκτός από τιμές του Επιπέδου 1, όπως χρηματιστηριακές τιμές παρόμοιων μέσων, τιμές από αγορές που δεν είναι ενεργές, ή άλλα δεδομένα που είναι παρατηρήσιμα ή μπορούν να επιβεβαιωθούν από παρατηρήσιμα δεδομένα (για παράδειγμα τιμές που προκύπτουν από παρατηρήσιμα δεδομένα) για σχεδόν το σύνολο της διάρκειας του μέσου. Στο Επίπεδο 2 περιλαμβάνονται χρεόγραφα με τιμές σε μη ενεργές αγορές, καθώς και χρεόγραφα χωρίς τιμή από κάποια αγορά και παράγωγα των οποίων οι αξίες υπολογίζονται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης, προεξόφληση ταμειακών ροών ή παρόμοιες τεχνικές, με δεδομένα που είναι παρατηρήσιμα στην αγορά ή μπορούν να υπολογιστούν ή να επιβεβαιωθούν από παρατηρήσιμα στοιχεία από την αγορά. Αυτή η κατηγορία γενικά περιλαμβάνει κρατικά και εταιρικά ομόλογα με τιμές σε αγορές που δεν είναι ενεργές και κάποια εξωχρηματιστηριακά παράγωγα.

Επίπεδο 3: Μη παρατηρήσιμα δεδομένα που υποστηρίζονται από λίγες ή καθόλου συναλλαγές σε ενεργή αγορά και επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία. Εάν η αποτίμηση ενός στοιχείου χρησιμοποιεί παρατηρήσιμα δεδομένα που απαιτούν σημαντικές προσαρμογές βασισμένες σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα, αυτό το μέσο κατατάσσεται στο επίπεδο 3. Σε αυτό το επίπεδο περιλαμβάνονται χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η αξία υπολογίζεται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης, προεξόφληση ταμειακών ροών ή παρόμοιες τεχνικές, καθώς και μέσα για τα οποία ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας απαιτεί κρίση ή εκτίμηση από τη Διοίκηση.

Το επίπεδο στην ιεραρχία εύλογης αξίας στο οποίο κατατάσσεται ένας υπολογισμός εύλογης αξίας προσδιορίζεται με βάση το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό της εύλογης αξίας και έχουν σημαντική επίδραση. Για το σκοπό αυτό η σημαντικότητα ενός δεδομένου αξιολογείται σε σχέση με τη συνολική εύλογη αξία.

2.11 Ασφαλιστικές δραστηριότητες

Εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α. 4: Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία υιοθέτησαν το Δ.Π.Χ.Α. 4 από την 1^η Ιανουαρίου 2005, οπότε και έγινε ταξινόμηση του χαρτοφυλακίου σε ασφαλιστικά και επενδυτικά συμβόλαια.

2.11.1 Κατηγοριοποίηση συμβολαίων

2.11.1.1 Ασφαλιστήρια συμβόλαια

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια ταξινομούνται σε δύο κατηγορίες, ήτοι ασφαλίσεων Ζωής και ασφαλίσεων Ζημιών, ανάλογα με τη φύση του ασφαλισμένου κινδύνου. Σημειώνεται ότι στα ασφαλιστικά προϊόντα κατατάχθηκαν και τα συμβόλαια που φέρουν ταυτόχρονα ασφαλιστικό και χρηματοοικονομικό κίνδυνο, καθώς ο Όμιλος έκρινε ότι αυτά περιέχουν σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο.

2.11.1.1.1 Ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής ασφαλίζουν κατά μεγάλο ποσοστό γεγονότα κατά τη διάρκεια μιας μακράς περιόδου. Τα ασφάλιστρα αναγνωρίζονται αναλογικά της περιόδου ασφάλισης και εμφανίζονται πριν την αφαίρεση της προμήθειας.

Στα υφιστάμενα συμβόλαια δεν υπάρχουν ενσωματωμένα παράγωγα.

2.11.1.1.1.1 Παραδοσιακά συμβόλαια

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που εκδίδει ο Όμιλος για την κάλυψη του κινδύνου θανάτου, ισόβιων παροχών, συντάξεων, ανικανότητας, ατυχημάτων, προγραμμάτων ασθένειας τόσο σε ατομική όσο και σε ομαδική βάση.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζωής με συμμετοχή στην υπεραπόδοση των Μαθηματικών Αποθεμάτων (συμμετοχή στα κέρδη):

Ο κύριος όγκος των παραδοσιακών ασφαλιστηρίων συμβολαίων Ζωής φέρει το χαρακτηριστικό της συμμετοχής στα κέρδη οπότε και ο ασφαλισμένος δύναται να λάβει πρόσθετα οφέλη πέραν αυτών που εγγυώνται από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζωής χωρίς συμμετοχή στην υπεραπόδοση των Μαθηματικών Αποθεμάτων (συμμετοχή στα κέρδη):

Υφίστανται ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής χωρίς το χαρακτηριστικό της συμμετοχής στα κέρδη το ύψος των οποίων δεν κρίνεται σημαντικό στο χαρτοφυλάκιο.

2.11.1.1.1.2 Ασφαλίσεις Ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (Unit-Linked)

Οι ασφαλίσεις Ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (Unit-Linked) μεταφέρουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο του συμβολαίου στον ασφαλισμένο, ενώ ταυτόχρονα ο Όμιλος αναλαμβάνει την κάλυψη με την εγγύηση μέρους του χρηματοοικονομικού κινδύνου στη λήξη των συμβολαίων, τα οποία εμπεριέχουν ασφαλιστικούς κινδύνους (θνησιμότητα, ανικανότητα).

2.11.1.1.2 Ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζημιών

Τα ασφάλιστρα των συμβολαίων ζημιών αναγνωρίζονται ως έσοδα (δεδουλευμένα ασφάλιστρα) αναλογικά με την περίοδο διάρκειας του ασφαλιστηρίου συμβολαίου. Κατά την ημερομηνία κλεισίματος των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων το ποσό των εγγεγραμμένων ασφαλίσεων που αναλογεί στο επόμενο ή στα επόμενα έτη μεταφέρεται στο απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων. Τα ασφάλιστρα απεικονίζονται πριν την μείωση των αναλογουσών προμηθειών.

Στα υφιστάμενα συμβόλαια δεν υπάρχουν ενσωματωμένα παράγωγα.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Αστικής ευθύνης Αυτοκινήτου: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο της αστικής ευθύνης αυτοκινήτων.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Πυρός: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο της πυρκαγιάς, σεισμού και κλοπής.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Λοιπών κλάδων: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο χερσαίων οχημάτων, μεταφορών, γενικής αστικής ευθύνης, πιστώσεων, εγγυήσεων, βοήθειας, σκαφών, πληρωμάτων και λοιπά.

2.11.1.2 Επενδυτικά συμβόλαια

Ως επενδυτικά συμβόλαια ορίζονται εκείνα που δεν κατηγοριοποιούνται ως ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Ομαδικά Επενδυτικά Συμβόλαια (Deposit Administration Funds): Είναι η ομαδική ασφάλιση με την οποία συμφωνείται επενδυτική διαχειριστική ασφάλιση (λογαριασμός διαχείρισης κεφαλαίου), όπου η παροχή του ασφαλιστή καταβάλλεται είτε με την, για οποιαδήποτε λόγο, αποχώρηση του ασφαλισμένου-μέλους της ομάδας από την εργασία του είτε με τη συμπλήρωση ορισμένης ηλικίας. Ο Όμιλος καταβάλλει την παροχή στο μέτρο της επάρκειας του λογαριασμού διαχείρισης κεφαλαίου. Σε περίπτωση μη επάρκειας του λογαριασμού, ο δικαιούχος δεν έχει αξίωση κατά του Ομίλου. Η διαχείριση του λογαριασμού γίνεται είτε από τον Όμιλο κατά την ελεύθερη βούληση της ή με υπόδειξη του λήπτη της ασφάλισης, είτε από το λήπτη της ασφάλισης. Η ευθύνη του Ομίλου λήγει με την εξάντληση του λογαριασμού έστω και αν η σύμβαση με τη μορφή επενδυτικής διαχειριστικής ασφάλισης έχει λήξει νωρίτερα.

Επενδυτικά Συμβόλαια Unit-Linked: Είναι συμβόλαια στα οποία ο ασφαλιζόμενος φέρει τον επενδυτικό κίνδυνο. Το νέο πρόγραμμα ΕΘΝΙΚΗ Εφάπαξ προβλέπει τη συσσώρευση κεφαλαίου για σκοπούς αποταμίευσης μέσω εφάπαξ καταβολών καθώς και τη δυνατότητα δημιουργίας επιπλέον ποσού (μερίσματα) από τις αποδόσεις των επενδύσεων.

2.11.2 Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης Συμβολαίων (ΜΕΠ)

Οι προμήθειες και τα άλλα έξοδα πρόσκτησης που αναλογούν στην επόμενη χρήση τόσο των νέων συμβολαίων όσο και των ανανεώσεων των υφιστάμενων συμβολαίων απεικονίζονται στο λογαριασμό του Ενεργητικού «Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων» και κατανέμονται στις χρήσεις ανάλογα με τη διάρκεια των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Ασφαλίσεις Ζωής:

Οι προμήθειες και τα λοιπά έξοδα πρόσκτησης, που συνδέονται με την έκδοση νέων ασφαλιστηρίων συμβολαίων και την ανανέωση υπαρχόντων ασφαλιστηρίων συμβολαίων, κεφαλαιοποιούνται ως περιουσιακό στοιχείο του ενεργητικού. Όλα τα άλλα έξοδα αναγνωρίζονται ως έξοδα, όταν προκύπτουν. Τα Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης αποσβένονται κατά τη διάρκεια του συμβολαίου ως εξής:

- Για τις ασφαλίσεις ζωής μακράς διάρκειας, εξαιρουμένων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων εφάπαξ καταβολής, τα Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης αποσβένονται σύμφωνα με το έσοδο των ασφαλιστρών με τις αντίστοιχες παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της υποχρέωσης για μελλοντικές παροχές του συμβολαίου.
- Για τις ασφαλίσεις ζωής βραχείας διάρκειας τα Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης αποσβένονται αναλογικά με το δεδουλευμένο ασφάλιστρο.

Γενικές Ασφαλίσεις:

Οι μεταφερόμενες προμήθειες και έξοδα πρόσκτησης που σχετίζονται με την εξασφάλιση νέων συμβολαίων και τις ανανεώσεις των υφιστάμενων συμβολαίων περιλαμβάνονται στον λογαριασμό «Μεταφερόμενα έξοδα πρόσκτησης». Όλα τα άλλα κόστη ως έξοδα όταν προκύπτουν. Τα μεταφερόμενα έξοδα πρόσκτησης αποσβένονται αναλογικά με τα δεδουλευμένα ασφάλιστρα.

2.11.3 Ασφαλιστικές προβλέψεις

Οι ασφαλιστικές προβλέψεις αντιπροσωπεύουν την εκτίμηση της Διοίκησης του Ομίλου για υποχρεώσεις που απορρέουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Η εκτίμηση των ασφαλιστικών προβλέψεων διενεργείται κατά την ημερομηνία σύνταξης των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες αρχές και κανόνες αποτίμησης ανά κατηγορία ασφαλιστικής πρόβλεψης. Τα ασφαλιστικά αποθέματα υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια».

Η διαφορά των ασφαλιστικών προβλέψεων (αύξηση / μείωση) σε σχέση με προηγούμενη αποτίμησή τους, μεταφέρεται στους λογαριασμούς αποτελεσμάτων χρήσης όσον αφορά τις αναλογούσες προβλέψεις επί ιδίας κράτησης του Ομίλου, το δε υπόλοιπο ποσό μεταφέρεται σε χρέωση των αντασφαλιστών, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις αντασφαλιστικές συμβάσεις.

Οι ασφαλιστικές προβλέψεις αναλύονται στις ακόλουθες κυριότερες κατηγορίες:

Μαθηματικά αποθέματα: Περιλαμβάνουν το μαθηματικό απόθεμα των καλύψεων ζωής και είναι η διαφορά που προκύπτει την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μεταξύ της αναλογιστικής παρούσας αξίας των χρηματικών υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η ασφαλιστική Εταιρία για κάθε συμβόλαιο ασφάλισης ζωής και της αναλογιστικής παρούσας αξίας των καθαρών ασφαλιστρών που οφείλονται από τον ασφαλισμένο και είναι καταβλητέα στην ασφαλιστική Εταιρία μέσα στα επόμενα έτη. Η διαφορά αυτή υπολογίζεται με αναλογιστικές μεθόδους και σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία. Στα συμβόλαια μακροχρόνιας διάρκειας ενιαίου ασφαλιστρού σχηματίζεται επιπλέον πρόβλεψη για τα μελλοντικά έξοδα διαχείρισης των συμβολαίων αυτών.

Προβλέψεις για συμμετοχή στα κέρδη : Η πρόβλεψη αυτή περιλαμβάνει ποσά τα οποία προορίζονται για τους ασφαλισμένους ή τους αντισυμβαλλόμενους ή τους δικαιούχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων υπό την μορφή συμμετοχής στα τεχνικά κέρδη, στις αποδόσεις καθώς και στις επιστροφές με βάση του όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Προβλέψεις για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα: Αντιπροσωπεύουν το μέρος των καθαρών εγγεγραμμένων ασφαλιστρών που καλύπτει κατ' αναλογία την περίοδο από την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μέχρι τη λήξη της περιόδου για την οποία έχουν καταχωρηθεί τα ασφάλιστρα στα μητρώα του Ομίλου.

Προβλέψεις για Κινδύνους σε Ισχύ: αφορά την πρόσθετη πρόβλεψη η οποία σχηματίζεται κατά την ημερομηνία κλεισίματος των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων όταν εκτιμάται ότι το απόθεμα των μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών και δικαιωμάτων μετά την αφαίρεση των αναλογούντων εξόδων πρόσκτησης δεν επαρκεί για την κάλυψη των προβλεπόμενων ζημιών και εξόδων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων σε ισχύ την ημερομηνία αυτή.

Απόθεμα Εκκρεμών Αποζημιώσεων: τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών περιλαμβάνουν τις κατά φάκελο προβλέψεις για το κόστος των ζημιών, τα επιπλέον ποσά που εκτιμήθηκαν αναλογιστικά για να καλύψουν τυχόν ανεπάρκειες των προαναφερθέντων προβλέψεων, το κόστος των ζημιών που δεν έχουν αναγγελθεί καθώς και τα έξοδα διαχείρισης των ζημιών. Το τελικό κόστος των εκκρεμών ζημιών υπολογίζεται με τη χρήση ενός φάσματος τυποποιημένων αναλογιστικών τεχνικών, όπως η Chain Ladder και η Bornheutter-Ferguson μέθοδοι. Η κύρια υπόθεση στην οποία βασίζονται αυτές οι τεχνικές είναι ότι η εμπειρία που έχει αποκομίσει ο Όμιλος από τις ζημιές του παρελθόντος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκτίμηση των μελλοντικών ζημιών και συνεπώς για τον καθορισμό του τελικού κόστους των αξιώσεων.

Ανακτήσιμες & Αναγωγικές Ζημιές: αφορά την πρόβλεψη η οποία σχηματίζεται κατά την ημερομηνία κλεισίματος των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων για το μέρος της ζημίας που θα ανακτηθεί. Ο υπολογισμός της πρόβλεψης ελέγχεται με τη χρήση αναλογιστικής μεθόδου, βάσει ιστορικών στοιχείων.

Πληρωτέες παροχές: είναι οι ασφαλιστικές παροχές που οφείλονται στους ασφαλισμένους και για διάφορους λόγους δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Προβλέψεις για ασφαλίσεις Ζωής που συνδέονται με επενδύσεις: είναι οι προβλέψεις που προορίζονται για να καλύψουν υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβόλαια που οι παροχές τους είναι συνδεδεμένες με την αξία μεριδίων χρηματοοικονομικών μέσων .

Έλεγχος επάρκειας ασφαλιστικών αποθεμάτων (Liability Adequacy Test – «LAT»): ο Όμιλος αξιολογεί την επάρκεια των αναγνωριζόμενων ασφαλιστικών προβλέψεων εφαρμόζοντας τον έλεγχο επάρκειας των ασφαλιστικών υποχρεώσεων χρησιμοποιώντας τρέχουσες εκτιμήσεις των μελλοντικών ταμειακών ροών των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Στην περίπτωση που οι προκύπτουσες, από τον έλεγχο επάρκειας των ασφαλιστικών αποθεμάτων, υποχρεώσεις του Ομίλου υπερβαίνουν τα ασφαλιστικά αποθέματα που έχουν υπολογισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια», η επιπρόσθετη πρόβλεψη αυξάνει τα αποθέματα των κλάδων τους οποίους αφορά και επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης για την οποία διενεργείται ο έλεγχος.

2.11.4 Αντασφαλιστικές Συμβάσεις

Τα οφέλη που λαμβάνει ο Όμιλος από τις αντασφαλιστικές συμβάσεις που έχει συνάψει αναγνωρίζονται ως στοιχεία ενεργητικού «Απαιτήσεις από Αντασφαλιστές». Οι υποχρεώσεις προς τους αντασφαλιστές αφορούν κυρίως τα οφειλόμενα αντασφάλιστρα.

Ο Όμιλος εξετάζει αν οι απαιτήσεις από αντασφαλιστές έχουν υποστεί απομείωση κατά την ημερομηνία κλεισίματος των οικονομικών της καταστάσεων, μειώνει τη λογιστική αξία τους αναλόγως και αναγνωρίζει τη ζημία απομείωσης στα αποτελέσματα. Μία απαίτηση από αντασφαλιστή είναι απομειωμένη όταν και μόνον όταν:

(i) υπάρχουν αντικειμενικές αποδείξεις, ως αποτέλεσμα γεγονότος που συνέβη μετά την αρχική αναγνώριση της απαίτησης, ότι ο Όμιλος ενδέχεται να μην εισπράξει ολόκληρο το ποσό που του αναλογεί σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου και

(ii) το γεγονός αυτό έχει αξιόπιστα μετρήσιμη επίδραση στα ποσά τα οποία ο Όμιλος θα εισπράξει από τον αντασφαλιστή.

Τα ποσά που καταβάλλονται για αναδρομική αντασφάλιση αναγνωρίζονται ως απαιτήσεις από αντασφαλιστές, αυξανόμενα μέχρι το ποσό των αποθεμάτων που σχετίζονται με τα αντασφαλιζόμενα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Τυχόν κέρδος μεταφέρεται σε επόμενες χρήσεις και αποσβένεται μέχρι την τακτοποίηση των εκκρεμών ζημιών. Σε περίπτωση που τα καταβαλλόμενα ή προς καταβολή ποσά υπερβαίνουν τα αποθέματα που έχουν αναγνωρισθεί, το επιπλέον ποσό αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης.

2.12 Απαιτήσεις κατά χρεωστών ασφαλιστρών

Οι απαιτήσεις κατά χρεωστών ασφαλιστρών περιλαμβάνουν ασφάλιστρα από ασφαλισμένους, συνεργάτες με δικαίωμα εισπραχής και επίδικες υποθέσεις. Ο Όμιλος έχει καταρτίσει συμβάσεις για την παροχή πίστωσης χρόνου στους συνεργάτες για την εισπραχή των ασφαλιστρών. Οι εισπράξεις των ασφαλιστρών γενικά πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Πολιτική Διαχείρισης Παραγωγής και Εισπραχής Ασφαλιστρών (ΠΟΔΙΠΕΑ). Οι απαιτήσεις κατά χρεωστών ασφαλιστρών καταχωρούνται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις την ημερομηνία έκδοσης των Ασφαλιστηρίων Συμβολαίων.

2.12.1 Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χρεωστών ασφαλιστρών

Πρόβλεψη για απομείωση της αξίας μιας απαίτησης σχηματίζεται όταν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι ο Όμιλος δεν πρόκειται να εισπράξει το σύνολο των απαιτήσεων που είναι απαιτητά στα πλαίσια της σύμβασης και σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της.

Ο Όμιλος εξετάζει εάν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για πιθανές ζημίες στο χαρτοφυλάκιο απαιτήσεων κατά ασφαλισμένων. Μία απαίτηση υπόκειται σε απομείωση της αξίας της όταν σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, παρουσιάζει καθυστέρηση περισσότερο από 90 ημέρες και / ή όταν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις, κατά την ημερομηνία εκτίμησης, οι οποίες καταδεικνύουν ότι οι χρεώστες ασφαλιστρών δεν θα έχουν τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού όλες οι καθυστερημένες ή επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμώνται για να προσδιοριστεί η αναγκαιότητα ή μη πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις. Το υπόλοιπο της συγκεκριμένης πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις προσαρμόζεται κατάλληλα σε κάθε ημερομηνία κλεισίματος ισολογισμού, ώστε να αντανakλά τους πιθανολογούμενους σχετικούς κινδύνους. Κάθε διαγραφή υπολοίπων χρεώνεται στην υπάρχουσα πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις. Αποτελεί πολιτική του Ομίλου να μη διαγράφεται καμία απαίτηση μέχρι να εξαντληθούν όλες οι δυνατές πρακτικές και νομικές ενέργειες για την εισπραχή της

2.13 Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων

Χρεόγραφα τα οποία πωλούνται στα πλαίσια μιας σύμβασης πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων σε μια προσυμφωνημένη τιμή («Repos») εξακολουθούν να καταχωρούνται στην Κατάσταση οικονομικής θέσης, ενώ η αντίστοιχη υποχρέωση απεικονίζεται κατά περίπτωση ως υποχρέωση προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρέωση προς πελάτες ή λουπές καταθέσεις.

2.14 Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια στοιχεία περιλαμβάνουν γήπεδα και ακίνητα, βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, μεταφορικά μέσα και εξοπλισμό, τα οποία κατέχονται από τον Όμιλο με σκοπό τη λειτουργική χρησιμοποίησή τους, αλλά και για διοικητικούς σκοπούς. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που απαιτούνται προκειμένου ένα πάγιο να τεθεί σε κατάσταση λειτουργίας.

Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησής τους, τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μεταγενέστερα της απόκτησης ενός παγίου που περιλαμβάνεται στο λογαριασμό «ενσώματα πάγια στοιχεία», κεφαλαιοποιούνται μόνο στην περίπτωση όπου θεωρείται πιθανό ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες θα αποφέρουν στο μέλλον πρόσθετα οικονομικά οφέλη για τον Όμιλο, πέρα από εκείνα τα οποία αναμένονταν αρχικά κατά την απόκτηση του παγίου. Σε διαφορετική περίπτωση, οι συγκεκριμένες δαπάνες μεταφέρονται απευθείας στα αποτελέσματα κατά το χρόνο πραγματοποίησής τους.

Η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματος παγίου στοιχείου αρχίζει με την έναρξη χρησιμοποίησής του και διακόπτεται μόνο με την πώληση ή μεταβίβαση του ενσώματος παγίου στοιχείου. Κατά συνέπεια, η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματος παγίου στοιχείου το οποίο παύει να χρησιμοποιείται δε διακόπτεται, εκτός εάν έχει πλήρως αποσβεσθεί, αλλά επανεκτιμάται η ωφέλιμη ζωή του. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται με τη

μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους. Η εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων στοιχείων ανά κατηγορία, έχει ως εξής:

Γήπεδα	Δεν αποσβένονται
Κτήρια (Ιδιο-χρησιμοποιούμενα)	έως 50 έτη
Κτήρια (Μη Ιδιο-χρησιμοποιούμενα)	έως 50 έτη
Βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων	Κατά την υπολειπόμενη διάρκεια της μίσθωσης, μη υπερβαίνουσα ωστόσο τα 12 έτη
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	έως 12 έτη
Μεταφορικά μέσα	έως 10 έτη
Ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	έως 5 έτη

Ο Όμιλος εξετάζει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν υπάρχει ένδειξη ότι κάποιο ενσώματο πάγιο στοιχείο έχει υποστεί απομείωση της αξίας του. Αν υπάρχει μια τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος υπολογίζει το ανακτήσιμο ποσό του ενσώματου παγίου στοιχείου. Όταν η λογιστική αξία ενός ενσώματου παγίου στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, ο Όμιλος σχηματίζει ανάλογη πρόβλεψη απομείωσης προκειμένου η λογιστική αξία του παγίου να απεικονίζει την ανακτήσιμη αξία του. Τα κέρδη και ζημίες από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων προσδιορίζονται βάσει της λογιστικής αξίας τους και λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων προ φόρων.

2.15 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γήπεδα και κτήρια που είναι ιδιόκτητα, τα οποία κατέχονται με σκοπό την είσπραξη μισθωμάτων ή / και την αποκόμιση κεφαλαιακών κερδών. Οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει και τις δαπάνες συναλλαγής.

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισής τους, οι επενδύσεις σε ακίνητα αποτιμώνται στην αξία κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αποσβένονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία δε διαφέρει σημαντικά από την ωφέλιμη ζωή αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «ενσώματα πάγια στοιχεία». Οι επενδύσεις σε ακίνητα αποτιμώνται από εξωτερικούς εκτιμητές, σε τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας τους.

2.16 Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία

2.16.1 Υπεραξία

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισής της, η υπεραξία επιχειρήσεων αποτιμάται στην αξία κτήσης (βλ. Σημείωση 2.5.2) μείον τις όποιες συσσωρευμένες προβλέψεις από απομείωση της αξίας της.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών («ΜΔΤΡ»). Η κατανομή γίνεται σε εκείνες τις ΜΔΤΡ, οι οποίες αναμένεται να επωφεληθούν από την επιχειρηματική συνένωση από την οποία προέκυψε η υπεραξία.

Ο Όμιλος αξιολογεί σε ετήσια βάση, ή συχνότερα, τη λογιστική αξία της υπεραξίας των επιχειρήσεων, προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας της. Κατά την αξιολόγηση αυτή, εκτιμάται κατά πόσο η λογιστική αξία της υπεραξίας παραμένει πλήρως ανακτήσιμη. Η εκτίμηση γίνεται συγκρίνοντας τη λογιστική αξία της ΜΔΤΡ στην οποία έχει κατανεμηθεί η υπεραξία με το ανακτήσιμο ποσό της, το οποίο είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον εξόδων πώλησης και της αξίας από τη χρήση. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει της αγοραίας αξίας, εφόσον υπάρχει διαθέσιμη, ή προσδιορίζεται από ανεξάρτητο εκτιμητή ή προκύπτει από μοντέλο αποτίμησης. Κατά την εκτίμηση της εύλογης αξίας και της αξίας από τη χρήση, η διοίκηση του Ομίλου διενεργεί εκτιμήσεις και παραδοχές, όπως περιγράφεται στις Σημειώσεις 3 και 22. Εάν η ανακτήσιμη αξία υπολείπεται της λογιστικής, αναγνωρίζεται μη αναστρέψιμη πρόβλεψη απομείωσης και η υπεραξία απομειώνεται κατά το πλεόνασμα της λογιστικής αξίας της ΜΔΤΡ επί της ανακτήσιμης αξίας

2.16.2 Λογισμικό

Η αξία κτήσης του λογισμικού περιλαμβάνει δαπάνες οι οποίες συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένα και διακριτά προϊόντα λογισμικού που ελέγχει ο Όμιλος και από τα οποία αναμένεται να προκύψουν μελλοντικά οφέλη για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους και τα οποία θα υπερβαίνουν τα σχετικά με αυτά έξοδα κτήσης. Δαπάνες που

βελτιώνουν ή επεκτείνουν τη λειτουργία των λογισμικών προγραμμάτων πέρα από τις αρχικές προδιαγραφές τους, κεφαλαιοποιούνται και προστίθενται στην αρχική αξία κτήσης τους.

Το λογισμικό αποσβένεται με την σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής, σε περίοδο, όμως η οποία δε δύναται να υπερβαίνει τα 20 έτη.

Ειδικότερα, τα εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού αναγνωρίζονται αρχικά σε αξία ίση με το άθροισμα των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν από την ημερομηνία που το στοιχείο ικανοποιεί τα κριτήρια αναγνώρισης. Όταν δεν μπορεί να αναγνωρισθεί άυλο περιουσιακό στοιχείο, τα έξοδα ανάπτυξης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα την περίοδο που πραγματοποιήθηκαν.

Τα έξοδα έρευνας καταχωρούνται ως έξοδο όταν πραγματοποιούνται. Εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό που προκύπτει από έξοδα ανάπτυξης που έχουν πραγματοποιηθεί σε μεμονωμένο έργο, αναγνωρίζονται μόνο όταν ο Όμιλος μπορεί να αποδείξει:

- ότι διαθέτει την τεχνολογική δυνατότητα να ολοκληρώσει το εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό ώστε να καταστεί διαθέσιμο για χρήση,
- την πρόθεσή του να το ολοκληρώσει και να χρησιμοποιήσει το στοιχείο,
- την ικανότητά του να χρησιμοποιήσει το στοιχείο,
- πως το στοιχείο θα δημιουργήσει μελλοντικά οικονομικά οφέλη,
- ότι διαθέτει επαρκείς τεχνολογικούς, οικονομικούς και άλλους πόρους για την ολοκλήρωση της ανάπτυξης και τη χρήση του στοιχείου και
- την ικανότητα να επιμετρά αξιόπιστα τα έξοδα κατά την ανάπτυξη του στοιχείου.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού, καταχωρούνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους.

Δαπάνες όπως, οι δαπάνες ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης επιχειρησιακών μονάδων ή υποκαταστημάτων, δαπάνες εκπαίδευσης προσωπικού, δαπάνες διαφήμισης και προβολής και δαπάνες μετεγκατάστασης και αναδιοργάνωσης τμήματος ή όλου του Ομίλου, αναγνωρίζονται ως έξοδα κατά το χρόνο πραγματοποιήσεώς τους.

2.16.3 Απομείωση

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση του Ομίλου εξετάζει την αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται περίπτωση απομείωσης της αξίας τους. Εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, η διοίκηση του Ομίλου διενεργεί ανάλυση προκειμένου να διαπιστώσει εάν η λογιστική αξία των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων μπορεί πλήρως να ανακτηθεί. Όταν η λογιστική αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, τότε διενεργείται ανάλογη πρόβλεψη για απομείωση.

2.17 Μισθώσεις

Η αξιολόγηση του εάν μια σύμβαση είναι ή εμπεριέχει μίσθωση βασίζεται πάντοτε στην ουσία της εν λόγω σύμβασης. Κατά την αξιολόγηση θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον: α) η εκπλήρωση μιας σύμβασης εξαρτάται από τη χρήση ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου ή στοιχείων και β) η σύμβαση εκχωρεί δικαίωμα χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

2.17.1 Ο Όμιλος ως μισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Οι συμβάσεις μίσθωσης ενσώματων παγίων στοιχείων από τις οποίες προκύπτει ότι ο Όμιλος διατηρεί όλους τους κινδύνους και οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα των ενσώματων παγίων στοιχείων, καταχωρούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης, στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των μισθωμένων ενσώματων παγίων στοιχείων ή της παρούσας αξίας των ελάχιστα καταβαλλόμενων μισθωμάτων. Κάθε ένα από τα μισθώματα που καταβάλλεται, επιμερίζεται μεταξύ του ποσού που αφορά την αποπληρωμή του κεφαλαίου και του ποσού που αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται ένας σταθερός συντελεστής αποπληρωμής του ανεξόφλητου υπολοίπου της χρηματοδότησης. Το ποσό που αφορά το ανεξόφλητο κεφάλαιο των υποχρεώσεων από μίσθωση ενσώματων παγίων στοιχείων, καταχωρείται στο λογαριασμό «λοιπά στοιχεία παθητικού». Το ποσό που αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, μεταφέρεται σταδιακά στη κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια μίας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπόκεινται σε απόσβεση. Η απόσβεση των συγκεκριμένων ενσώματων παγίων στοιχείων γίνεται στο μικρότερο διάστημα μεταξύ της ωφέλιμης ζωής τους ή της διάρκειας της μίσθωσης.

Λειτουργικές μισθώσεις: Οι συμβάσεις μίσθωσης ενσώματων παγίων στοιχείων από τις οποίες προκύπτει ότι ο εκμισθωτής διατηρεί ένα σημαντικό μέρος από τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα ενσώματα πάγια στοιχεία, καταχωρούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Το σύνολο των καταβαλλόμενων μισθωμάτων (στα οποία δεν περιλαμβάνεται η αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται από τον εκμισθωτή) μεταφέρεται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Στην περίπτωση όπου μια σύμβαση λειτουργικής μίσθωσης διακοπεί πριν από την ημερομηνία λήξης της, το ποσό που καταβάλλεται στον εκμισθωτή με τη μορφή αποζημίωσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά την περίοδο στην οποία διακόπεται η σύμβαση.

2.17.2 Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Όταν τα ενσώματα πάγια στοιχεία έχουν μισθωθεί με χρηματοδοτική μίσθωση, η παρούσα αξία των ελάχιστων μισθωμάτων που πρέπει να καταβληθούν απεικονίζεται ως απαίτηση. Τα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τη μέθοδο της καθαρής επένδυσης (προ φόρων), η οποία αντικατοπτρίζει ένα σταθερό συντελεστή απόδοσης. Οι απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «δάνεια και απαιτήσεις κατά ασφαλισμένων».

Λειτουργικές μισθώσεις: Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται στα πλαίσια συμβάσεων λειτουργικής μίσθωσης, απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης ανάλογα με τη λειτουργική φύση τους. Τα εκμισθωμένα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται συστηματικά κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία θα πρέπει να συμπίπτει με την ωφέλιμη ζωή ομοειδών ενσώματων παγίων στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τις λειτουργικές ανάγκες του Ομίλου. Τα έσοδα από μισθώματα (μείον την αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται από τον εκμισθωτή) αναγνωρίζονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

2.18 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Για τους σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα υπόλοιπα των λογαριασμών «ταμείο», «μη δεσμευμένα χρηματικά διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες», «απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων» και τα υψηλής ρευστότητας χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διάρκειας μικρότερης των τριών μηνών από την ημερομηνία απόκτησής τους όπως, «έντοκα γραμμάτια και άλλα αξιόγραφα», «χαρτοφυλάκιο επενδύσεων» και «εμπορικό χαρτοφυλάκιο», των οποίων ο κίνδυνος μεταβολής της εύλογης αξίας τους είναι ασήμαντος και τα οποία χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο για την εξυπηρέτηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του

2.19 Προβλέψεις

Ο Όμιλος διενεργεί προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις και κινδύνους όταν υπάρχει παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων, μεγάλη πιθανότητα εκροής πόρων που εμπεριέχουν οικονομικά οφέλη για το διακανονισμό της υποχρέωσης και είναι εφικτό να εκτιμηθεί αξιόπιστα το ποσό της υποχρέωσης.

2.20 Συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης

Συμβόλαιο χρηματοοικονομικής εγγύησης είναι το συμβόλαιο βάσει του οποίου ο εκδότης δεσμεύεται να πραγματοποιήσει καθορισμένες πληρωμές προκειμένου να αποζημιώσει τον κάτοχο, για ζημιές λόγω εκπροθέσμων πληρωμών από τον οφειλέτη, βάσει των αρχικών ή των τροποποιημένων όρων ενός χρεωστικού τίτλου.

Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης, εκτός αυτών που έχουν χαρακτηριστεί ως ασφαλιστήρια συμβόλαια, αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην υψηλότερη από (α) την αξία του αναπόσβεστου υπολοίπου των εισπραχθέντων αμοιβών και των αμοιβών επομένων περιόδων και (β) την καλύτερη εκτίμηση του ποσού που θα απαιτηθεί για το διακανονισμό της αναληφθείσας δέσμευσης κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

2.21 Παροχές προς εργαζομένους

Οι εταιρίες του Ομίλου καταβάλλουν εισφορές σε προγράμματα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία σύμφωνα με τις συνθήκες και τις πρακτικές που επικρατούν στην κάθε χώρα. Τα προγράμματα αυτά διαχωρίζονται σε προγράμματα καθορισμένων παροχών και σε προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

2.21.1 Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων παροχών ορίζεται ένα πρόγραμμα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, στο οποίο οι παροχές καθορίζονται με βάση οικονομικές και δημογραφικές παραδοχές. Οι πιο σημαντικές

παραδοχές, μεταξύ άλλων, είναι η ηλικία, τα έτη προϋπηρεσίας, ο μισθός, οι δείκτες προσδόκιμης ζωής, το επιτόκιο προεξόφλησης, ο ρυθμός αύξησης αποδοχών και συντάξεων. Στα προγράμματα καθορισμένων παροχών, η αξία της υποχρέωσης είναι ίση με την παρούσα αξία των καθορισμένων πληρωτέων παροχών κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μειωμένης κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος.

Η υποχρέωση καθορισμένων παροχών και το σχετικό έξοδο εκτιμάται ετησίως από ανεξάρτητους αναλογιστές με τη χρήση της μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας. Η παρούσα αξία της υποχρέωσης προσδιορίζεται προεξοφλώντας της εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές με το επιτόκιο υψηλής ποιότητας εταιρικών ομολόγων ή κρατικών ομολόγων στο ίδιο νόμισμα με εκείνο της υποχρέωσης και με διάρκεια ανάλογη της υποχρέωσης, ή με το επιτόκιο που λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο και τη διάρκεια της υποχρέωσης, όπου το βάθος αγοράς για τέτοια ομόλογα κρίνεται ανεπαρκές. Το κόστος υπηρεσίας (τρέχουσας και προϋπηρεσίας (συμπεριλαμβανομένων των περικοπών) και τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από διακανονισμούς) και το καθαρό χρηματοοικονομικό κόστος της καθαρής υποχρέωσης/(απαίτησης) των καθορισμένων παροχών αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στις Δαπάνες προσωπικού. Η καθαρή υποχρέωση καθορισμένων παροχών (μετά την αφαίρεση των περιουσιακών στοιχείων) αναγνωρίζεται στην κατάσταση Οικονομικής Θέσης, με τις μεταβολές που προκύπτουν από την επαναμέτρηση (περιλαμβανομένων των αναλογιστικών κερδών και ζημιών, της επίδραση της μεταβολής της οροφής των περιουσιακών στοιχείων (αν υφίσταται) και της αναμενόμενης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων (εξαιρουμένου του επιτοκίου)), να αναγνωρίζονται άμεσα στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα, χωρίς να επιτρέπεται μεταγενέστερα η μεταφορά της στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.21.2 Προγράμματα καθορισμένων εισφορών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών ορίζεται το πρόγραμμα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, σύμφωνα με το οποίο ο εργοδότης καταβάλλει συγκεκριμένες εισφορές σε κάποιο Ταμείο χωρίς καμία άλλη νομική ή τεκμαιρόμενη δέσμευση για περαιτέρω εισφορές στην περίπτωση που το Ταμείο δεν έχει τα απαιτούμενα περιουσιακά στοιχεία ώστε να πληρώσει τις παροχές των ασφαλισμένων που αφορούν στην τρέχουσα και προηγούμενες περιόδους. Οι εισφορές του Ομίλου στα προγράμματα καθορισμένων εισφορών καταχωρούνται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου που αφορούν και περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «Δαπάνες Προσωπικού».

2.22 Φόροι

Η υποχρέωση της καταβολής φόρου εισοδήματος επί των κερδών προσδιορίζεται με βάση την εκάστοτε φορολογική νομοθεσία και αναγνωρίζεται ως έξοδο στη χρήση στην οποία πραγματοποιούνται τα κέρδη.

Ο υπολογισμός του αναβαλλόμενου φόρου γίνεται με τη μέθοδο του ισολογισμού και προσδιορίζεται για όλες τις προσωρινές διαφορές, οι οποίες προκύπτουν μεταξύ της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και της φορολογικής αξίας που αποδίδεται σε αυτά σύμφωνα με τις εκάστοτε φορολογικές διατάξεις.

Οι σημαντικότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την αποτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων χρεογράφων και παραγώγων, από τα ασφαλιστικά αποθέματα και τις προβλέψεις για παροχές για έξοδο από την υπηρεσία και πάγια περιουσιακά στοιχεία. Τα φορολογικά οφέλη τα οποία δύνανται να προκύψουν από αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές που μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις προς συμψηφισμό, αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν θεωρείται πιθανή η πραγματοποίηση μελλοντικών φορολογητέων κερδών, τα οποία θα είναι επαρκή για το συμψηφισμό των σωρευμένων φορολογικών ζημιών.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προσδιορίζονται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές, οι οποίοι αναμένεται ότι θα ισχύουν την περίοδο κατά την οποία θα ρευστοποιηθεί το περιουσιακό στοιχείο ή θα διακανονισθεί η υποχρέωση. Ο προσδιορισμός των μελλοντικών φορολογικών συντελεστών βασίζεται σε νόμους που έχουν ψηφιστεί κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται εάν οι προσωρινές διαφορές προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση υπεραξίας, ή κατά την αρχική αναγνώριση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (εκτός από συνένωση επιχειρήσεων), σε συναλλαγή που δεν επηρεάζει ούτε τα φορολογητέα ούτε τα λογιστικά κέρδη.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται στην πεποίθηση της Διοίκησης, η οποία στηρίζεται σε διαθέσιμα υποστηρικτικά στοιχεία, ότι φορολογικά οφέλη που συνδέονται με προσωρινές διαφορές, όπως, φορολογικές ζημιές μεταφερόμενες σε επόμενες χρήσεις και φορολογικές απαιτήσεις είναι πιθανό να πραγματοποιηθούν. Η λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων και μειώνεται στο βαθμό που δε θεωρείται πλέον πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη για την ανάκτηση όλου ή μέρους αυτής. Προκειμένου, ο Όμιλος και η Μητρική,

να πάρουν την απόφαση να αναγνωρίσουν αυτές τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις εξετάζουν όλα τα διαθέσιμα, θετικά και αρνητικά, στοιχεία, περιλαμβανομένης της πραγματοποίησης: των ήδη υπαρκτών φορολογικών προσωρινών διαφορών, των προβλεπόμενων μελλοντικών φορολογικών κερδών και των πρόσφατων οικονομικών αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που ο Όμιλος και η Μητρική διαπιστώσουν ότι στο μέλλον είναι πιθανό να ανακτήσουν αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις πέραν αυτών που έχουν ήδη αναγνωρίσει, τότε προβάνουν σε αύξηση της λογιστικής αξίας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται υπό την προϋπόθεση ότι οι φορολογικές αρχές παρέχουν το δικαίωμα συμψηφισμού των απαιτήσεων και υποχρεώσεων και εφόσον οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή και η διοίκηση προτίθεται να διακανονίσει το καθαρό ποσό που προκύπτει μετά το συμψηφισμό.

Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται σε προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρίες, συγγενείς και κοινοπραξίες εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η χρονική στιγμή της αντιστροφής της προσωρινής διαφοράς μπορεί να ελεγχθεί από τον Όμιλο και υπάρχει σημαντική πιθανότητα ότι η διαφορά δεν θα αντιστραφεί στο προσεχές μέλλον.

Οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους που σχετίζονται με μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων και αντισταθμίσεις ταμειακών ροών, οι οποίες καταχωρούνται σε χρέωση ή πίστωση των Λοιπών συνολικών εσόδων, καταχωρούνται επίσης σε χρέωση ή πίστωση των Λοιπών συνολικών εσόδων και μεταφέρονται στα αποτελέσματα, όταν μεταφερθούν στα αποτελέσματα και τα σχετικά κέρδη ή ζημιές.

2.23 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

Οι υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία των κεφαλαίων που λαμβάνονται (τα έσοδα της έκδοσης), μετά την αφαίρεση των πραγματοποιηθέντων εξόδων που αφορούν την έκδοσή τους. Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησης, επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος (εκτός εάν έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων) και η οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ των καθαρών εσόδων από την έκδοση των πιστωτικών τίτλων και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις και του ποσού που απαιτείται για την αποπληρωμή τους, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα σταδιακά κατά τη διάρκεια των τίτλων με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.24 Μετοχικό κεφάλαιο

Έξοδα εκδόσεως μετοχικού κεφαλαίου: Τα έξοδα που πραγματοποιούνται για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, εκτός από τις περιπτώσεις συνένωσης επιχειρήσεων, απεικονίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων μετά τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος που αναλογεί σε αυτά.

Μερίσματα επί κοινών μετοχών: Τα μερίσματα που αναλογούν στις κοινές μετοχές, αναγνωρίζονται ως υποχρέωση κατά την περίοδο στην οποία εγκρίνονται από την Ετήσια Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Μητρικής Εταιρίας.

2.25 Τομείς δραστηριότητας

Ο Όμιλος παρουσιάζει πληροφορίες κατά κλάδο δραστηριότητας με βάση τις σημαντικότερες ασφαλιστικές δραστηριότητες.

2.26 Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση

Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις (ή ομάδες στοιχείων) των οποίων η λογιστική αξία πρόκειται να ανακτηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος της μέσω πώλησης παρά μέσω συνεχόμενης χρήσης τους, καταχωρούνται ως στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση.

Για να ταξινομηθούν ως τέτοια, τα περιουσιακά στοιχεία (ή ομάδες στοιχείων) πρέπει να είναι διαθέσιμα για άμεση πώληση στην τρέχουσα κατάστασή τους και η πώλησή τους πρέπει να είναι πολύ πιθανή.

Η Διοίκηση πρέπει να έχει δεσμευτεί για την πώληση, η οποία θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός ενός έτους από την ημερομηνία ταξινόμησης των περιουσιακών στοιχείων (ή ομάδων στοιχείων) ως στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση, υπό τις εξαιρέσεις του Δ.Π.Χ.Α. 5 και οι ενέργειες που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της πώλησης θα πρέπει να υποδεικνύουν ότι δεν είναι πιθανό να γίνουν σημαντικές μεταβολές στο πρόγραμμα ή το πρόγραμμα να ανακληθεί.

Κατά την αρχική καταχώρησή τους ως μη κυκλοφορούντα στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, η αξία τους προσδιορίζεται ως η χαμηλότερη τιμή μεταξύ της λογιστικής και εύλογης αξίας αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης και απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης ξεχωριστά από τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία.

Κατά την αρχική καταχώρηση των προοριζόμενων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων, οποιαδήποτε απομείωση της αξίας τους περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, ακόμα και στην περίπτωση της αναπροσαρμογής. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση κερδών ή ζημιών που προκύπτουν από μεταγενέστερες επανεπιμετρήσεις.

Αν ο Όμιλος έχει κατατάξει περιουσιακό στοιχείο (ή ομάδες στοιχείων) ως προοριζόμενο προς πώληση, αλλά δεν πληρούνται πλέον τα κριτήρια για την ταξινόμηση ως τέτοιο, ο Όμιλος παύει να ταξινομεί το περιουσιακό στοιχείο (ή την ομάδα στοιχείων) ως προοριζόμενο προς πώληση.

Ο Όμιλος επιμετρά το μη κυκλοφορούν περιουσιακό στοιχείο που παύει να ταξινομείται ως προοριζόμενο προς πώληση (ή που παύει να συμπεριλαμβάνεται σε ομάδα στοιχείων που προορίζεται προς πώληση) στην χαμηλότερη αξία μεταξύ:

α) της λογιστικής αξίας πριν το περιουσιακό στοιχείο (ή η ομάδα στοιχείων) ταξινομηθεί ως προοριζόμενο προς πώληση, προσαρμοσμένη με τυχόν αποσβέσεις ή αναπροσαρμογές που θα είχαν αναγνωρισθεί αν το περιουσιακό στοιχείο (ή η ομάδα στοιχείων) δεν είχε ταξινομηθεί ως προοριζόμενο προς πώληση και

β) του ανακτήσιμου ποσού του κατά την ημερομηνία της μεταγενέστερης απόφασης να μην πωληθεί.

2.27 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Στα συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνονται επιχειρήσεις, στις οποίες ο Όμιλος διατηρεί τον έλεγχο ή ασκεί ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους. Επίσης, ως συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται τα μέλη της Διοίκησης της Εταιρίας καθώς και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της μητρικής της εταιρίας, τα στενά συγγενικά με αυτά πρόσωπα, εταιρίες που ελέγχονται από αυτά ή στις οποίες τα τελευταία έχουν ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους.

2.28 Αναγνώριση εσόδων

Τα έσοδα λογίζονται μόνον όταν πιθανολογείται ότι τα οικονομικά οφέλη που συνδέονται με τη συναλλαγή θα εισρεύσουν στην επιχείρηση. Η αναγνώριση εσόδων από ασφαλιστήρια συμβόλαια περιγράφεται στη σημείωση 2.11.

Τόκοι- Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται σύμφωνα με την αρχή των δεδουλευμένων εσόδων λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική απόδοση του περιουσιακού στοιχείου.

Μερίσματα-Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξης από τους μετόχους, δηλαδή μετά την έγκρισή τους από τη Γενική Συνέλευση.

Έσοδα από ενοίκια-Τα έσοδα ενοικίων από επενδύσεις σε ακίνητα λογίζονται σε συστηματική βάση κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

2.29 Συμψηφισμός

Η απεικόνιση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του καθαρού ποσού που προκύπτει από συμψηφισμό χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων επιτρέπεται, μόνο εφόσον υφίσταται συμβατικό δικαίωμα που επιτρέπει το συμψηφισμό των ποσών που έχουν καταχωρηθεί και παράλληλα υπάρχει πρόθεση είτε για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού, τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης αντίστοιχα, είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει μετά το συμψηφισμό.

2.30 Παύση απεικόνισης

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ή αν ισχύει, μέρος χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή ομάδα παρόμοιων τέτοιων στοιχείων) παύει να απεικονίζεται όταν εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση παύει να αναγνωρίζεται όταν ακυρώνεται, εκπνέει ή δεν υφίσταται πλέον. Όταν μια υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση αντικαθίσταται από μια άλλη από τον ίδιο δανειστή με σημαντικά διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται σημαντικά, αυτή η αλλαγή ή τροποποίηση θεωρείται ως παύση αναγνώρισης της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας και η διαφορά στα αντίστοιχα λογιστικά υπόλοιπα αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπως επίσης και το ύψος των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

Η χρήση των διαθέσιμων πληροφοριών και η εφαρμογή υποκειμενικής κρίσης, αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία για τη διενέργεια εκτιμήσεων στις ακόλουθες περιοχές: αποτίμηση μη διαπραγματεύσιμων σε οργανωμένη αγορά χρεογράφων, υποχρεώσεις παροχών στο προσωπικό μετά την έξοδο από την υπηρεσία, ασφαλιστικά αποθέματα, απομείωση αξίας απαιτήσεων, ανοιχτές φορολογικές χρήσεις και εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις. Τα πραγματικά μελλοντικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από τις ανωτέρω εκτιμήσεις, ενώ οι αποκλίσεις ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η διοίκηση του Ομίλου πιστεύει ότι οι εκτιμήσεις και παραδοχές που έχουν διενεργηθεί για τη σύνταξη των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων αντικατοπτρίζουν επαρκώς τα γεγονότα και τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά την 31η Δεκεμβρίου 2016.

Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και σχετική αβεβαιότητα: Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις όπου ο Όμιλος διενεργεί εκτιμήσεις και παραδοχές, κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών είναι οι ακόλουθες:

3.1 Αποτίμηση των ασφαλιστικών προβλέψεων*Ασφαλίσεις Ζωής*

Ο υπολογισμός των ασφαλιστικών αποθεμάτων Ζωής (μακροπρόθεσμα συμβόλαια) γίνεται με τη χρήση αναγνωρισμένων αναλογιστικών μεθόδων που βασίζονται μεταξύ άλλων σε παραδοχές για τη μελλοντική απόδοση επενδύσεων, θνησιμότητα, διαχειριστικά έξοδα, επιλογές και εγγυήσεις, ατυχήματα και εξαγορές. Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια αποτιμούνται με βάση τις τιμές των παραμέτρων που ισχύουν κατά την έκδοσή τους. Τυχόν αποκλίσεις των εκτιμήσεων προβλέπονται με ένα περιθώριο ασφαλείας. Συνεπώς, νέες εκτιμήσεις παράγονται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης Χρηματοοικονομικών καταστάσεων για να αποφασιστεί αν η επάρκεια είναι εξασφαλισμένη κάτω από το πρίσμα των τρεχουσών εκτιμήσεων. Η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας παρακολουθεί σε συνεχή βάση τις εκτιμήσεις των εκκρεμών ζημιών, ώστε τα αποθέματα σε κάθε περίοδο να βρίσκονται στο επιθυμητό επίπεδο, βάση των τρεχουσών οικονομικών συνθηκών.

Γενικές Ασφαλίσεις

Πέραν από την κατά περίπτωση εκτίμηση των προβλεπόμενων ποσών αποζημίωσης, εφαρμόζονται και στατιστικές τεχνικές που αποσκοπούν σε μια ασφαλέστερη συνολική εκτίμηση των μελλοντικών υποχρεώσεων και το σχηματισμό κατάλληλων αποθεμάτων. Οι τεχνικές αυτές βασίζονται στη μελέτη των ιστορικών δεδομένων για τον προσδιορισμό του τελικού κόστους και σε υποθέσεις σχετικά με το μέσο κόστος αποζημίωσης, τον μελλοντικό πληθωρισμό και τις μεταβολές των κανόνων του νομικού πλαισίου που εφαρμόζονται. Στη διαδικασία αυτή εντάσσεται και ο υπολογισμός των προβλέψεων για ζημιές που δεν έχουν γνωστοποιηθεί στις εταιρίες του Ομίλου μέχρι την ημερομηνία αποτίμησης.

3.2 Πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος:

Η πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος με βάση το ΔΛΠ 12 υπολογίζεται με εκτίμηση των φόρων που θα καταβληθούν στις φορολογικές αρχές και περιλαμβάνει τον τρέχοντα φόρο εισοδήματος για κάθε χρήση και πρόβλεψη για τους πρόσθετους φόρους που πιθανόν να προκύψουν σε φορολογικούς ελέγχους. Η τελική εκκαθάριση των φόρων εισοδήματος πιθανόν να αποκλίνει από τα σχετικά ποσά τα οποία έχουν καταχωρηθεί στις Χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

3.3 Αναβαλλόμενος φόρος

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αφορούν αποτιμητικές ζημιές ομολόγων, μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων και εκπεστές προσωρινές διαφορές αναγνωρίζονται στην έκταση που πιθανολογείται ότι στο μέλλον θα υπάρξουν φορολογητέα κέρδη επαρκή να καλύψουν τις φορολογικές ζημιές και τις εκπεστές προσωρινές διαφορές. Για τον προσδιορισμό του ποσού των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που θα αναγνωριστούν απαιτείται κρίση η οποία βασίζεται στην εκτίμηση του πιθανού χρόνου και επιπέδου πραγματοποίησης των φορολογητέων κερδών σε συνδυασμό με το μελλοντικό φορολογικό προγραμματισμό.

Η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας θεωρεί ότι η πραγματοποίηση του υπολοίπου των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων την 31 Δεκεμβρίου 2016 είναι περισσότερο πιθανή από τη μη

πραγματοποίησή του, βασιζόμενη σε εκτιμήσεις ότι στο μέλλον θα υπάρξουν φορολογητέα κέρδη που είναι δυνατόν να συμψηφισθούν με κάθε κατηγορία ζημιών επί των οποίων σχηματίζεται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

3.4 Απομείωση αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων

Ο Όμιλος εφαρμόζει το ΔΛΠ 39 για τον προσδιορισμό χρεογράφων του χαρτοφυλακίου επενδύσεων που έχουν υποστεί απομείωση. Ο προσδιορισμός αυτός απαιτεί την εφαρμογή κρίσης σε σημαντικό βαθμό ώστε να προσδιορισθεί αν έχει λάβει χώρα σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας της επένδυσης και υπολείπεται της λογιστικής της αξίας. Για να πραγματοποιήσει αυτή τη κρίση, η διοίκηση του Ομίλου εξετάζει, ανάμεσα σε άλλους παράγοντες, τη φυσιολογική διακύμανση της τιμής του χρεογράφου στην αγορά, την οικονομική κατάσταση και τη βραχυπρόθεσμη προοπτική της επιχείρησης στην οποία γίνεται η επένδυση, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η απόδοση του κλάδου που αυτή ανήκει, αλλαγές στη τεχνολογία, λειτουργικές και χρηματοδοτικές ταμειακές ροές.

3.5 Απομείωση αξίας χρεωστών ασφαλιστών

Οι προβλέψεις επισφαλών χρεωστών ασφαλιστών είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της απαίτησης και της αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών εισπράξεων ως αποτέλεσμα αξιολόγησης των ανείσπρακτων ασφαλιστών και των πιθανών ζημιών που δύνανται να προκύψουν. Η αξιολόγηση των απαιτήσεων διενεργείται με τη χρήση συγκεκριμένης μεθοδολογίας και οδηγιών.

Η μεθοδολογία αυτή αποτελείται από δύο βασικά συστατικά μέρη: την ατομική αξιολόγηση και την αξιολόγηση σε συλλογικό επίπεδο.

Σε ατομικό επίπεδο, η αξία που η Διοίκηση εκτιμά ότι θα ανακτήσει από τον υπόχρεο προσδιορίζεται αφού ληφθούν υπόψη οι οικονομικές δυνατότητες του αντισυμβαλλομένου, τυχόν εξασφαλίσεις ή εγγυήσεις, δυνατότητα συμψηφισμού με υποχρεώσεις της Εταιρίας τρέχουσες ή μελλοντικές και το εύρος της συνεργασίας και το ιστορικό συμπεριφοράς στις συναλλαγές με την Εταιρία και τον Όμιλο.

Για την εκτίμηση της αξίας που θα ανακτηθεί σε συλλογικό επίπεδο, η Διοίκηση βασίζεται στην εμπειρία των τελευταίων ετών την οποία και προεκτείνει στο μέλλον λαμβάνοντας υπόψη τη μεταβολή της ποιότητας και του μεγέθους του χαρτοφυλακίου.

3.6 Απομείωση ενσώματων περιουσιακών στοιχείων και επενδυτικών ακινήτων

Ο Όμιλος και η Μητρική εξετάζουν στη λήξη κάθε περιόδου αν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης των ακινήτων τους, συγκρίνοντας τη λογιστική αξία τους με την εύλογη αξία τους, όπως αυτή εκτιμάται από πιστοποιημένους ανεξάρτητους εκτιμητές. Για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία παρόμοιων ακινήτων στην ίδια περιοχή, καθώς και τα μελλοντικά έσοδα από μισθωτικές συμβάσεις εν ισχύ για τα συγκεκριμένα ακίνητα. Εφόσον η εύλογη αξία υπολείπεται της λογιστικής αξίας, αυτό θεωρείται ένδειξη απομείωσης, και εφόσον πρόκειται για επενδυτικό ή κενό ακίνητο, η λογιστική αξία προσαρμόζεται στην εύλογη αξία, η οποία θεωρείται και ως ανακτήσιμη αξία για τα συγκεκριμένα ακίνητα. Σε ότι αφορά τα ακίνητα που ιδιοχρησιμοποιούνται από τον Όμιλο, για τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας, λαμβάνεται υπόψη η αξία χρήσης για την εταιρία και διενεργείται απομείωση μόνο αν η ανακτήσιμη αξία υπολείπεται της λογιστικής αξίας.

3.7 Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων

Στην περίπτωση που τα χρηματοοικονομικά μέσα δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές ή οι τιμές τους δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με τη χρήση διαφόρων μεθόδων αποτίμησης. Αυτές περιλαμβάνουν μεθόδους προεξόφλησης χρηματοροών, καθώς και άλλα μοντέλα που βασίζονται κυρίως σε προσδιορίσιμες κατ' αντικειμενικό τρόπο παραμέτρους (observable parameters) και σε μικρό βαθμό σε μη προσδιορίσιμες κατ' αντικειμενικό τρόπο παραμέτρους (non-observable parameters).

Τα μοντέλα αποτίμησης χρησιμοποιούνται κυρίως για την αποτίμηση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που διαπραγματεύονται εξωχρηματιστηριακά (OTC). Όλα τα μοντέλα αποτίμησης πριν χρησιμοποιηθούν, ελέγχονται ως προς την εγκυρότητά τους ενώ μεταγενέστερα υπόκεινται σε περιοδική αξιολόγηση από εξειδικευμένο προσωπικό, που είναι ανεξάρτητο από το προσωπικό που δημιούργησε το μοντέλο. Όπου είναι εφικτό, γίνεται σύγκριση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τα μοντέλα αποτίμησης τόσο με τις τιμές χρηματιστηριακών αγορών για παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα, όσο και με πραγματικές τιμές, με σκοπό τον περαιτέρω έλεγχο για την εγκυρότητα και αξιοπιστία των μοντέλων. Μεταξύ των μεταβλητών που ενσωματώνονται στα μοντέλα που χρησιμοποιούνται στον Όμιλο, περιλαμβάνονται πραγματικές και προβλεπόμενες τιμές και δείκτες αγοράς, όπως δείκτες διακύμανσης και χρονικές αξίες, δείκτες βάθους αγοράς και ρευστότητας και ο ίδιος πιστωτικός κίνδυνος.

Τα μοντέλα αυτά εφαρμόζονται με συνέπεια από περίοδο σε περίοδο, εξασφαλίζοντας έτσι τη συγκρισιμότητα και τη συνέχεια της αποτίμησης διαχρονικά. Ωστόσο, ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας εμπεριέχει σημαντικό βαθμό

κρίσης. Για το λόγο αυτό, η Διοίκηση του Ομίλου επανεξετάζει τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τα ανωτέρω μοντέλα, προκειμένου να καλύψει τους εγγενείς κινδύνους που συνδέονται με τα μοντέλα αποτίμησης (π.χ. παράμετροι, παραδοχές).

Παρόλο που σε ορισμένες περιπτώσεις ο προσδιορισμός των εύλογων αξιών προϋποθέτει σε αρκετά σημαντικό βαθμό τη διενέργεια κρίσης, η Διοίκηση πιστεύει ότι οι εύλογες αξίες που έχουν καταχωρηθεί στην κατάσταση οικονομικής θέσης καθώς και οι αλλαγές στις εύλογες αξίες που έχουν καταχωρηθεί στη κατάσταση των αποτελεσμάτων, έγιναν σύμφωνα με την αρχή της συντηρητικότητας και αντικατοπτρίζουν τις υφιστάμενες οικονομικές συνθήκες, βάσει των μηχανισμών ελέγχου και των διαδικασιών διασφάλισης που εφαρμόζονται.

3.8 Κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

Το καθαρό κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών εκτιμάται με αναλογιστικές μεθόδους με τη χρήση παραδοχών για το επιτόκιο προεξόφλησης, την αύξηση αποδοχών, την κινητικότητα του προσωπικού και την αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων. Η αύξηση των αποδοχών διαμορφώνεται ουσιαστικά βάσει της ετήσιας μισθολογικής πολιτικής του Ομίλου. Η αναμενόμενη μακροπρόθεσμη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων αντιπροσωπεύει τις εκτιμήσεις της Διοίκησης ως προς τη μέση απόδοση των επενδυμένων κεφαλαίων των προγραμμάτων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

4.1 Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Ο Όμιλος της Εθνικής Ασφαλιστικής θεωρεί την ύπαρξη αποτελεσματικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων βασικό παράγοντα περιορισμού της έκθεσης του σε κινδύνους και προστασίας των μετόχων και των ασφαλισμένων.

Ο Όμιλος για τον σκοπό αυτό, υιοθετεί πρακτικές και μεθοδολογίες διαχείρισης κινδύνων λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές οδηγίες και απαιτήσεις της Εποπτικής Αρχής - Τράπεζα της Ελλάδος - και των Εποπτικών Αρχών που εποπτεύουν τις εταιρίες του Ομίλου, καθώς και της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Για τον σκοπό αυτό έχουν συσταθεί Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού («ALCO») και έχει δημιουργηθεί Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων.

Οι κίνδυνοι που καλύπτονται από το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων κατ' ελάχιστον είναι:

- Ασφαλιστικός κίνδυνος
- Πιστωτικός κίνδυνος
- Κίνδυνος Αγοράς
- Λειτουργικός κίνδυνος
- Κίνδυνος Ρευστότητας
- Κίνδυνος Συγκέντρωσης

Το σύστημα διαχείρισης κινδύνων περιλαμβάνει διαδικασίες εντοπισμού, μέτρησης, παρακολούθησης, ελέγχου και αναφοράς των κινδύνων.

Με τη μετάβαση στο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II, ο Όμιλος πλέον επιμετρά και τους κινδύνους στους οποίους υπόκειται και σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω πλαισίου

Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων συμπληρώνουν η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης, η οποία έχει την ευθύνη για τη συμμόρφωση με τους ισχύοντες νόμους και εποπτικούς κανόνες, και η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία αναφέρεται απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και ελέγχει την αποτελεσματικότητα του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και του περιβάλλοντος ελέγχου.

4.1.1 Επιτροπή διαχείρισης κινδύνων

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων διαμορφώνει και εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων καθώς και τις πολιτικές που διέπουν τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων και παρακολουθεί την εφαρμογή και τα αποτελέσματά τους.

Η Επιτροπή, από το Δεκέμβριο του 2016 αποτελείται από ένα εκτελεστικό μέλος, δύο μη εκτελεστικά μέλη και ένα ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος. Τα μέλη και ο Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζονται από το Δ.Σ. της Εταιρίας κατόπιν εισηγήσεων της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων.

Η Επιτροπή έχει την ευθύνη της αξιολόγησης των αναφορών και της συνολικής έκθεσης σε κίνδυνο της Εταιρίας και του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη την εγκεκριμένη Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνων και το εγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο της Εταιρίας και του Ομίλου. Στην επιτροπή εισηγείται ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου (Chief Risk Officer – CRO).

4.1.2 Διεύθυνση διαχείρισης κινδύνων

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων υποστηρίζει την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και τη Διοίκηση στην διαμόρφωση και αποτελεσματική λειτουργία του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων. Συγκεκριμένα αποσκοπεί:

- Στην παρακολούθηση, στον έλεγχο, στην αξιολόγηση και αναφορά όλων των σημαντικών κινδύνων.
- Στην υποστήριξη των μονάδων ανάληψης κινδύνων παρέχοντάς τους κατάλληλες μεθοδολογίες και εργαλεία διαχείρισης κινδύνων.

- Στην εισήγηση πολιτικών διαχείρισης κινδύνου σχετικά με σημαντικούς κινδύνους που αναλαμβάνει η Εταιρία και ο Όμιλος.
- Στην υποβολή, σε συνεργασία με άλλες Μονάδες, σχεδίων δράσης για την προσαρμογή των αναλαμβανόμενων κινδύνων σε αποδεκτά επίπεδα.

4.1.3 Διαχείριση Ενεργητικού – Παθητικού

Η πολιτική διαχείρισης ενεργητικού και παθητικού αποσκοπεί στη σύνθεση του ισολογισμού με τρόπο που να περιορίζεται ο κίνδυνος ρευστότητας και η έκθεση σε επιτοκιακό και λοιπούς κινδύνους αγοράς.

Για το σκοπό αυτό έχει συσταθεί Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού («ALCO»), εξουσιοδοτούμενη από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της στρατηγικής και της πολιτικής διάρθρωσης και διαχείρισης των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού (Asset Liability Management), εντός του σχετικού πλαισίου που έχει τεθεί από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

Η Επιτροπή αποτελείται από τουλάχιστον 9 μέλη και συνεδριάζει μία φορά το δίμηνο ή εκτάκτως οποτεδήποτε κρίνεται απαραίτητο από τον Πρόεδρό της.

Η παρακολούθηση της Διαχείρισης Ενεργητικού-Παθητικού έχει ανατεθεί στη Διεύθυνση Διαχείρισης Επενδύσεων.

4.2 Ασφαλιστικός κίνδυνος

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που εκδίδει ο Όμιλος περιλαμβάνουν ασφαλιστικό κίνδυνο. Ο κίνδυνος αφορά στην πιθανότητα επέλευσης του ασφαλισμένου γεγονότος και της επακόλουθης ζημιάς. Ο κίνδυνος βασίζεται σε τυχαία γεγονότα και για το λόγο αυτό είναι απρόβλεπτος.

Ο πρωταρχικός κίνδυνος που πιθανόν να αντιμετωπίσει ο Όμιλος από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που έχει εκδώσει είναι η απόκλιση από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις του πραγματικού αριθμού ζημιών, του χρόνου επέλευσής τους και του ύψους της αποζημίωσης. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί γιατί η συχνότητα και/ή η σφοδρότητα των ζημιών είναι μεγαλύτερες από τις εκτιμηθείσες. Ανάλογα με το ασφαλιστικό προϊόν, ο κίνδυνος αυτός επηρεάζεται από μεταβολές σε μακροοικονομικά μεγέθη, μεταβολές στη συμπεριφορά των ασφαλισμένων, μεταβολές στη δημόσια υγεία, από πανδημίες και καταστροφικά γεγονότα (σεισμούς, βιομηχανική καταστροφή, φωτιές, εξεγέρσεις, τρομοκρατία, κ.λπ.).

Η έκθεση στους παραπάνω κινδύνους μετριάζεται μέσω της διασποράς τους σε ένα πολυπληθές χαρτοφυλάκιο ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Η διασπορά αυτή βελτιώνεται περαιτέρω μέσω της εφαρμογής επιλεκτικής πρακτικής ανάληψης των κινδύνων, κατάλληλης αντασφαλιστικής πολιτικής και εσωτερικών κανόνων λειτουργίας σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής διαχείρισης κινδύνου. Επιπλέον, η τιμολογιακή πολιτική βασίζεται σε παραδοχές και στατιστικές μελέτες, καθώς και στα εμπειρικά δεδομένα του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις και τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς.

Οι αντασφαλιστικές συμβάσεις διακρίνονται σε προαιρετικές, συμβατικές (αναλογικές και μη) και καταστροφικού τύπου (catastrophe reinsurance).

4.2.1 Ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής που παρέχονται από τον Όμιλο περιλαμβάνουν ισόβια, μικτή, πρόσκαιρη ασφάλιση, πρόσκαιρη ασφάλιση με παροχή επιβίωσης, συνταξιοδοτικά προϊόντα, προϊόντα συνδεδεμένα με επενδύσεις (Unit-Linked) και συμπληρωματικές καλύψεις προσαρτημένες στα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής.

4.2.1.1 Παραδοσιακά προϊόντα ασφάλισης ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής ασφαλίζουν γεγονότα τα οποία σχετίζονται με την ανθρώπινη ζωή (π.χ. θάνατο ή επιβίωση).

Οι παροχές συνίστανται είτε στην καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού εφάπαξ ή σε περιοδικές προσόδους είτε στην αποκατάσταση της συγκεκριμένης οικονομικής ζημιάς που προήλθε από την επέλευση του γεγονότος.

Οι κύριοι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος σχετικά με τα συμβόλαια Ζωής είναι οι ακόλουθοι:

Κίνδυνος θνησιμότητας: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω διαφοροποίησης μεταξύ του πραγματικού αριθμού των θανάτων και του αναμενόμενου αριθμού τους.

Κίνδυνος επιβίωσης: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω μεγαλύτερης της εκτιμηθείσας, διάρκειας ζωής των ασφαλισμένων.

Κίνδυνος επενδυτικής απόδοσης: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης της πραγματικής απόδοσης έναντι της προσδοκώμενης

Κίνδυνος εξόδων: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης των πραγματικών εξόδων έναντι της σχετικής εκτίμησης.

Κίνδυνος ακυρωσιμότητας: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω ακύρωσης ή εξαγοράς των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Βασικές παραδοχές

Η επιλογή των βασικών παραδοχών για την εκτίμηση των ασφαλιστικών αποθεμάτων προϋποθέτει βαθιά γνώση και αντικειμενική κρίση. Οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος, στα εμπειρικά δεδομένα του Ομίλου, στις τρέχουσες συνθήκες αγοράς, την ανάλυση του ανταγωνισμού και της αγοράς, καθώς και άλλες δημοσιευμένες πληροφορίες.

Οι ασφαλιστικές προβλέψεις κατά την ανάληψη των κινδύνων εκτιμώνται με βάση τις τιμές των παραμέτρων που ισχύουν κατά την έκδοσή τους (επικείμενοι θάνατοι, ακυρώσεις συμβολαίων, αποδόσεις επενδύσεων, διαχειριστικά έξοδα κ.α.). Συνεπώς, νέες εκτιμήσεις παράγονται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης Χρηματοοικονομικών καταστάσεων για την επάρκεια των ασφαλιστικών αποθεμάτων κάτω από το πρίσμα της τρέχουσας εμπειρίας.

Οι θεμελιώδεις παραδοχές, στις οποίες οι ασφαλιστικές προβλέψεις επιδεικνύουν ιδιαίτερη ευαισθησία, είναι οι ακόλουθες:

Θνησιμότητα: Οι παραδοχές βασίζονται σε πίνακες θνησιμότητας, σύμφωνα με το είδος της σύμβασης και με βάση τα ιστορικά στοιχεία που διατηρεί ο Όμιλος. Οι παραδοχές διαφοροποιούνται ανά φύλο.

Απόδοση Επενδύσεων: Οι αποδόσεις των επενδύσεων που επηρεάζουν το προσδοκώμενο επίπεδο μελλοντικών παροχών βασίζονται τόσο στις τρέχουσες αποδόσεις της αγοράς όσο και στις προβλέψεις μελλοντικών οικονομικών εξελίξεων.

Έξοδα: Οι παραδοχές σχετικά με τα λειτουργικά έξοδα της Εταιρίας αντανακλούν τις εκτιμώμενες δαπάνες για τη διατήρηση/ ανανέωση και εξυπηρέτηση του εν ισχύ χαρτοφυλακίου. Το επίπεδο των εξόδων όπως έχουν διαμορφωθεί την 31 Δεκεμβρίου 2016 έχει θεωρηθεί αποδεκτό, προσαρμοσμένο με τον εκτιμώμενο πληθωρισμό όπου χρειάζεται.

Ποσοστά ακυρώσεων και εξαγορών: Οι ακυρώσεις αφορούν στον τερματισμό των συμβολαίων λόγω μη καταβολής ασφαλιστρών. Οι εξαγορές αφορούν στον εθελούσιο τερματισμό των συμβολαίων από τους ασφαλισμένους. Τα ποσοστά των συμβολαίων που τερματίζονται εκτιμώνται με στατιστικές μετρήσεις που βασίζονται στην εμπειρία του Ομίλου και ποικίλλουν ανάλογα με τον τύπο προϊόντος.

Συντελεστής προεξόφλησης: Η εκτίμηση της επάρκειας των υποχρεώσεων στηρίζεται στις μελλοντικές ταμειακές ροές των εσόδων και εξόδων του Ομίλου. Οι μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας καμπύλες απόδοσης όπως αυτές διαμορφώνονται στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτίμηση της Εταιρίας για τις μελλοντικές καμπύλες απόδοσης.

Ποσοστό άσκησης δικαιώματος εξαγοράς στην έναρξη της συνταξιοδότησης: Το ποσοστό των ασφαλισμένων ατομικών συνταξιοδοτικών προγραμμάτων που επιλέγουν την καταβολή εφάπαξ ποσού (αξία εξαγοράς) αντί της καταβολής μηνιαίας σύνταξης, το οποίο εκτιμάται με βάση την εμπειρία της Εταιρίας.

Έλεγχος επάρκειας

Τα ασφαλιστικά προγράμματα του Κλάδου Ζωής ταξινομήθηκαν ανάλογα με τη φύση των αντίστοιχων καλύψεων σε τρεις κύριες κατηγορίες:

i. Ατομικά παραδοσιακά προγράμματα (απλή ασφάλεια θανάτου, μικτή, συνταξιοδοτικό πρόγραμμα κ.α.):

Ο έλεγχος βασίστηκε στην προβολή των μελλοντικών ταμειακών ροών χρησιμοποιώντας τρέχουσες υποθέσεις θνησιμότητας, ακυρωσιμότητας, επιτοκίου και εξόδων, για την προσδοκώμενη υπολειπόμενη διάρκεια των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Από την παραπάνω διαδικασία προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

ii. Ατομικά ασφαλιστήρια ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (unit-linked) :

Αναλύθηκαν τόσο οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις παραμέτρους (θνησιμότητα, ακυρωσιμότητα, έξοδα, επιτόκιο) όσο και αυτοί που σχετίζονται με την εγγυημένη παροχή στη λήξη των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Παρά την αύξηση που σημείωσαν οι τιμές των μεριδίων των συνδεδεμένων κεφαλαίων το τελευταίο έτος, εξακολουθεί να είναι αναγκαίος ο σχηματισμός επιπλέον αποθέματος για την κάλυψη των εγγυήσεων προς τους ασφαλισμένους.

iii. Συνταξιούχοι που προέρχονται από ομαδικά συμβόλαια της μορφής DAF:

Από την εφαρμογή ανάλογης μεθοδολογίας με τα ατομικά ασφαλιστήρια προέκυψε η ανάγκη επιπλέον αποθέματος για την κάλυψη του κινδύνου μακροβιότητας.

Ανάλυση ευαισθησίας

Η ανάλυση ευαισθησίας που απεικονίζεται παρακάτω πραγματοποιείται για τους παράγοντες εκείνους οι οποίοι θεωρούνται σημαντικοί (επιτόκιο προεξόφλησης και ποσοστά ακυρώσεων) αναφορικά με την επίπτωση που επιφέρει η μεταβολή τους στο σύνολο των προβλέψεων που έχουν καταχωρηθεί.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης ευαισθησίας αφορούν στις υποχρεώσεις που συνδέονται με το χαρτοφυλάκιο των παραδοσιακών ασφαλίσεων ζωής, τις παροχές προς τους συνταξιούχους που προέρχονται από ομαδικά προγράμματα DAF, καθώς και το χαρτοφυλάκιο συμβολαίων Unit Linked.

2016	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις (Ποσά σε χιλιάδες €)
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,50%	(48.182)
	-0,50%	53.624
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	(3.484)
	Μείωση κατά -10%	3.490

2015	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις (Ποσά σε χιλιάδες €)
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,50%	(48.375)
	-0,50%	52.828
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	(2.026)
	Μείωση κατά -10%	2.051

4.2.1.2 Συμπληρωματικές καλύψεις σε συμβόλαια ασφάλισης ζωής

Τα συμβόλαια Ζωής μπορεί να περιλαμβάνουν και συμπληρωματικές καλύψεις ασφάλισης ατυχημάτων και ασθενειών, καλύπτοντας τις συνέπειες της ανικανότητας ή την ανάγκη νοσηλείας εξαιτίας ατυχήματος ή και ασθένειας του ασφαλισμένου ή των εξαρτημένων μελών του.

Οι κύριοι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος σχετικά με τις συμπληρωματικές καλύψεις των συμβολαίων Ζωής είναι οι ακόλουθοι:

Κίνδυνος νοσηρότητας: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω διαφοροποίησης του κόστους αποζημιώσεων που σχετίζονται με νοσοκομειακές καλύψεις έναντι του εκτιμηθέντος κόστους.

Κίνδυνος εξόδων: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης των πραγματικών εξόδων έναντι της σχετικής εκτίμησης.

Κίνδυνος ακυρωσιμότητας: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω ακύρωσης ή εξαγοράς των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Βασικές παραδοχές

Οι θεμελιώδεις παραδοχές, στις οποίες οι ασφαλιστικές προβλέψεις επιδεικνύουν ιδιαίτερη ευαισθησία, είναι οι ακόλουθες:

Νοσηρότητα: Η συχνότητα και σφοδρότητα νοσηλείας καθώς και η εξέλιξή τους ανά ηλικία και τύπο κάλυψης που προέρχονται από την ιστορική εμπειρία.

Ανικανότητα: Τα ποσοστά ανικανότητας για τις συμπληρωματικές καλύψεις ζωής με παροχές σε περίπτωση ανικανότητας του ασφαλισμένου, βασίζονται κυρίως στα αντίστοιχα ποσοστά των εν ενεργεία αντασφαλιστικών συμβάσεων.

Ποσοστά ακυρώσεων και εξαγορών: Οι ακυρώσεις αφορούν στον τερματισμό των συμβολαίων λόγω μη καταβολής ασφαλιστρών. Οι εξαγορές αφορούν στον εθελούσιο τερματισμό των συμβολαίων από τους ασφαλισμένους. Τα ποσοστά των συμβολαίων που τερματίζονται εκτιμώνται με στατιστικές μετρήσεις που βασίζονται στην εμπειρία του Ομίλου και ποικίλλουν ανάλογα με τον τύπο του προϊόντος.

Συντελεστής προεξόφλησης: Η εκτίμηση της επάρκειας των υποχρεώσεων στηρίζεται στις μελλοντικές ταμειακές ροές των εσόδων και εξόδων του Ομίλου. Οι μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας καμπύλες απόδοσης όπως αυτές διαμορφώνονται στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτίμηση της Εταιρίας για τις μελλοντικές καμπύλες απόδοσης.

Έλεγχος επάρκειας

Τα ασφαλιστικά προγράμματα του Κλάδου Ζωής ταξινομήθηκαν ανάλογα με τη φύση των αντίστοιχων καλύψεων σε δύο κύριες κατηγορίες:

ι. Συμπληρωματικές καλύψεις εξόδων νοσοκομειακής περίθαλψης:

Για τη διενέργεια του ελέγχου λήφθηκαν υπόψη οι τρέχουσες εκτιμήσεις για το επιτόκιο προεξόφλησης, τους δείκτες νοσηρότητας, τον ιατρικό πληθωρισμό των αποζημιώσεων, την ακυρωσιμότητα των συμβολαίων, τα έξοδα και την ετήσια αύξηση των ασφαλιστρών. Από την παραπάνω διαδικασία δεν προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

ii. Λοιπές συμπληρωματικές καλύψεις:

Για τον έλεγχο επάρκειας λήφθηκαν υπόψη οι τρέχουσες εκτιμήσεις για το επιτόκιο προεξόφλησης, τους δείκτες ανικανότητας, την ακυρωσιμότητα των συμβολαίων και τα έξοδα. Από τον έλεγχο προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

Ανάλυση ευαισθησίας

Η ανάλυση ευαισθησίας που απεικονίζεται παρακάτω πραγματοποιείται για τους παράγοντες εκείνους οι οποίοι θεωρούνται σημαντικοί (επιτόκιο προεξόφλησης, ποσοστά ακυρώσεων και ποσοστά νοσηρότητας) αναφορικά με την επίπτωση που επιφέρει η μεταβολή τους στο σύνολο των προβλέψεων που έχουν καταχωρηθεί.

2016	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις (Ποσά σε χιλιάδες €)
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,50%	4.975
	-0,50%	(6.170)
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	21.319
	Μείωση κατά -10%	(26.236)
Ποσοστά Νοσηρότητας	Αύξηση κατά +5%	53.613
	Μείωση κατά -5%	(53.623)

2015	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις (Ποσά σε χιλιάδες €)
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,50%	4.806
	-0,50%	(5.820)
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	22.380
	Μείωση κατά -10%	(27.317)
Ποσοστά Νοσηρότητας	Αύξηση κατά +5%	49.373
	Μείωση κατά -5%	(49.373)

4.2.2 Γενικές Ασφαλίσεις

Τα προσφερόμενα προϊόντα καλύπτουν όλο το εύρος των γενικών ασφαλίσεων για κάλυψη προσωπικών, εμπορικών και βιομηχανικών κινδύνων που σχετίζονται με την απώλεια περιουσίας και την αστική ευθύνη έναντι τρίτων.

Η έκθεση στους παραπάνω κινδύνους μετριάζεται μέσω της διασποράς τους σε ένα πολυπληθές χαρτοφυλάκιο. Η διασπορά αυτή βελτιώνεται περαιτέρω μέσω της εφαρμογής επιλεκτικής πρακτικής αποδοχής των κινδύνων, κατάλληλης αντασφαλιστικής κάλυψης και εσωτερικών κανόνων λειτουργίας σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής διαχείρισης κινδύνου. Επιπλέον, η τιμολόγηση των προγραμμάτων βασίζεται σε εμπειρία του παρελθόντος, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις και τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς.

Για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων που σχετίζονται με πλήθος ζημιών και αντίστοιχων καταβολών αποζημιώσεων πέραν των αναμενόμενων μεγεθών, εφαρμόζονται κατάλληλες πρακτικές πρόληψης σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Ομίλου:

Διαδικασία ανάληψης κινδύνων («underwriting»): Τα κριτήρια αποδοχής για όλους τους κλάδους ασφάλισης είναι τέτοια που εξασφαλίζουν τη γεωγραφική διασπορά των κινδύνων και την κατανομή τους σε διαφορετικούς τομείς δραστηριότητας. Επιπλέον, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, επιβάλλονται ανώτατα όρια κάλυψης και εκπιπτόμενα, που μειώνουν την ευθύνη του Ομίλου. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις οι ασφαλιστικές συμβάσεις περιλαμβάνουν εξαιρέσεις κάλυψης κινδύνων των οποίων, τόσο ο χρόνος επέλευσης, όσο και οι οικονομικές συνέπειες, είναι δύσκολο να εκτιμηθούν (οι κίνδυνοι αυτοί είναι κυρίως αστικής ευθύνης ή περιβαλλοντικοί κίνδυνοι με δυσδιάκριτα αιτιογόνα γεγονότα και προσαγωγή ευθυνών).

Διαχείριση αποζημιώσεων: Η πολιτική διαχείρισης των ζημιών αποσκοπεί στην όσο το δυνατόν ταχύτερη καταβολή της αποζημίωσης και την αποφυγή φαινομένων εξαπάτησης του Ομίλου με ατυχήματα προκαλούμενα από δόλο. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρησιμοποίηση σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων, αξιόπιστων διαδικασιών πραγματογνωμοσύνης και την επάνδρωση των αρμοδίων τμημάτων με ανθρώπινο δυναμικό με τις τεχνικές γνώσεις και την ηθική ακεραιότητα που απαιτούνται.

Προβλέψεις εκκρεμών αποζημιώσεων: Πλέον της διαδικασίας φάκελο προς φάκελο για την εκτίμηση των προβλεπόμενων ποσών αποζημίωσης, εφαρμόζονται και στατιστικές τεχνικές που αποσκοπούν σε μια ασφαλέστερη συνολική εκτίμηση των μελλοντικών υποχρεώσεων και το σχηματισμό κατάλληλων αποθεμάτων. Στη διαδικασία αυτή

εντάσσεται και ο υπολογισμός των προβλέψεων για ζημιές που έχουν συμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί στον Όμιλο μέχρι την ημερομηνία αποτίμησης.

Αντασφαλιστική πολιτική: Η επιλογή κατάλληλης αντασφαλιστικής κάλυψης ποικίλλει ανάλογα με τη φύση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, την κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου για κάλυψη δυσμενών γεγονότων, συνυπολογίζοντας και το αντίστοιχο απαιτούμενο κόστος. Η δομή του τελικά επιλεγόμενου προγράμματος είναι τέτοια που να εξασφαλίζει κάλυψη για ασυνήθιστα μεγάλο πλήθος ζημιών ή μεμονωμένων αποζημιώσεων που αποκλίνουν σημαντικά από τα προσδοκώμενα μέσα μεγέθη. Ιδιαίτερη ευαισθησία επιδεικνύεται στην κάλυψη καταστροφικών φυσικών φαινομένων, κυρίως σεισμού, επιλέγοντας προγράμματα κάλυψης γεγονότων με πολύ μικρή πιθανότητα να συμβούν.

Έλεγχος επάρκειας

Έλεγχος επάρκειας των τεχνικών προβλέψεων διενεργείται σε όλους τους Κλάδους. Ειδικά για τον Κλάδο Αυτοκινήτων (τον μεγαλύτερο κλάδο βάσει ασφαλιστικών αποθεμάτων), επεξεργάστηκαν ιστορικά δεδομένα βάσει των αναλυτικών κινήσεων ανά περίπτωση ζημιάς, για κάθε έτος ατυχήματος μετά το 2000 και εφαρμόστηκαν οι κλασικές μέθοδοι προβολής των συσσωρευμένων πληρωμών, των επισυμβασών ζημιών, του μέσου κόστους ζημιών, καθώς και η μεθοδολογία Bornhuetter-Ferguson. Τελικά τα αποτελέσματα της μεθόδου προβολής των επισυμβασών ζημιών επιλέχθηκαν για την εκτίμηση του τελικού κόστους για κάθε έτος ατυχήματος.

Πίνακες εξέλιξης κόστους αποζημιώσεων

Στους παρακάτω πίνακες απεικονίζεται η εξέλιξη του συνολικού κόστους αποζημιώσεων για καθένα έτος ζημιάς από το 2010 έως το 2016. Επιπρόσθετα εμφανίζονται τα σωρευτικά ποσά πληρωμών, ούτως ώστε να είναι ευδιάκριτος ο επιμερισμός του εκάστοτε συνολικού κόστους σε πληρωμές που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και σε προβλέψεις μελλοντικών πληρωμών για τις ζημιές που βρίσκονται σε εκκρεμότητα. Για τα έτη πριν το 2010 απεικονίζεται, για λόγους συμφωνίας, το ποσό της τρέχουσας εκτίμησης για τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών. Σημειώνεται ότι για την κάλυψη αστικής ευθύνης αυτοκινήτων το επιπλέον απόθεμα που σχηματίζεται, πέραν των κατά περίπτωση προβλέψεων, ως αποτέλεσμα του ελέγχου επάρκειας που πραγματοποιείται, συμπεριλαμβάνεται στις εκτιμήσεις που απεικονίζονται.

Για τις ασφαλίσσεις πυρός (δεύτερος μεγαλύτερος κλάδος, μετά τον κλάδο αυτοκινήτων) το συνολικό κόστος ανά έτος αποτελείται από το άθροισμα του σωρευτικού ποσού πληρωμών και το ποσό των κατά περίπτωση προβλέψεων (δεν προέκυψε ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος από τον έλεγχο επάρκειας που πραγματοποιήθηκε).

Σημειώνεται ότι τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών για τους δύο μεγαλύτερους κλάδους υπερβαίνει το 85% του συνολικού αποθέματος εκκρεμών ζημιών για τις γενικές ασφαλίσσεις.

Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση 2016

Εξέλιξη ζημιών κλάδου αστικής ευθύνης αυτοκινήτου									
(Ποσά σε χιλιάδες €)									
Έτος Ζημιάς	Αποθέματα πρό του 2010	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Σύνολο
Έτος Ζημιάς	-	200.266	139.999	82.448	64.174	60.735	49.720	47.832	
Μετά ένα έτος	-	192.000	138.205	83.366	63.414	53.301	51.943		
Μετά δύο έτη	-	195.589	146.783	82.180	62.010	52.013			
Μετά τρία έτη	-	199.350	144.555	81.775	61.290				
Μετά τέσσερα έτη	-	187.400	144.321	83.409					
Μετά πέντε έτη	-	161.410	123.432						
Μετά έξι έτη	-	156.723							
Τρέχουσα εκτίμηση σωρευμένων ζημιών		156.723	123.432	83.409	61.290	52.013	51.943	47.832	576.642
Έτος Ζημιάς	-	(59.995)	(34.316)	(21.222)	(15.647)	(12.398)	(11.494)	(10.832)	
Μετά ένα έτος	-	(87.307)	(57.612)	(32.540)	(24.357)	(20.576)	(18.386)		
Μετά δύο έτη	-	(97.666)	(66.494)	(38.094)	(28.167)	(23.299)			
Μετά τρία έτη	-	(108.425)	(75.035)	(43.613)	(30.947)				
Μετά τέσσερα έτη	-	(116.665)	(82.572)	(47.008)					
Μετά πέντε έτη	-	(123.963)	(88.303)						
Μετά έξι έτη	-	(128.150)							
Σωρευμένες πληρωθείσες αποζημιώσεις		(128.150)	(88.303)	(47.008)	(30.947)	(23.299)	(18.386)	(10.832)	(346.925)
Συνολικό απόθεμα εκκρεμών ζημιών	56.082	28.573	35.129	36.401	30.343	28.714	33.557	37.000	285.799

Εξέλιξη ζημιών κλάδου πυρός									
(Ποσά σε χιλιάδες €)									
Έτος Ζημιάς	Αποθέματα πρό του 2010	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Σύνολο
Έτος Ζημιάς	-	24.224	19.047	15.911	9.792	14.890	36.378	17.467	
Μετά ένα έτος	-	21.980	17.546	14.552	8.929	13.175	34.477		
Μετά δύο έτη	-	21.907	17.385	14.258	8.668	20.125			
Μετά τρία έτη	-	21.812	16.822	13.812	8.642				
Μετά τέσσερα έτη	-	20.848	16.646	12.791					
Μετά πέντε έτη	-	20.976	16.070						
Μετά έξι έτη	-	20.579							
Τρέχουσα εκτίμηση σωρευμένων ζημιών		20.579	16.070	12.791	8.642	20.125	34.477	17.467	130.151
Έτος Ζημιάς	-	(5.106)	(6.773)	(4.973)	(3.228)	(6.154)	(4.679)	(12.306)	
Μετά ένα έτος	-	(15.282)	(13.777)	(9.746)	(6.970)	(9.976)	(10.957)		
Μετά δύο έτη	-	(18.060)	(14.663)	(10.390)	(7.453)	(11.270)			
Μετά τρία έτη	-	(18.293)	(15.390)	(10.455)	(7.541)				
Μετά τέσσερα έτη	-	(18.724)	(15.480)	(11.489)					
Μετά πέντε έτη	-	(19.642)	(15.503)						
Μετά έξι έτη	-	(19.865)							
Σωρευμένες πληρωθείσες αποζημιώσεις		(19.865)	(15.503)	(11.489)	(7.541)	(11.270)	(10.957)	(12.306)	(88.931)
Συνολικό απόθεμα εκκρεμών ζημιών	6.348	714	567	1.302	1.101	8.855	23.520	5.161	47.568

4.3 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου

Ο Όμιλος δεν έχει σημαντική συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου, από τα συμβαλλόμενα, με αυτόν, μέρη. Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο αντανακλάται από το ύψος του κάθε στοιχείου του ενεργητικού. Κύριοι αντισυμβαλλόμενοι στους οποίους ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο, είναι οι αντασφαλιστές, οι οποίοι μπορεί να μην είναι σε θέση να καλύψουν την αναλογία τους επί των ασφαλιστικών αποζημιώσεων που έχουν ήδη καταβληθεί στους δικαιούχους, οι ασφαλιζόμενοι και οι συνεργαζόμενοι με τον Όμιλο (πράκτορες και λοιποί), οι οποίοι μπορεί να μην δύνανται να καταβάλλουν τα ποσά ασφαλιστρών που είναι απαιτητά, οι εκδότες χρεογράφων στα οποία ο Όμιλος έχει επενδύσει καθώς και οι τράπεζες στις οποίες κατέχει προθεσμιακές καταθέσεις. Με τη μετάβαση στο νέο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II, ο Όμιλος πλέον επιμετρά κίνδυνο αθέτησης αντισυμβαλλόμενου σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω πλαισίου, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη και τη

συγκέντρωση του εν λόγω κινδύνου ανά αντισυμβαλλόμενο. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας για τον κίνδυνο αθέτησης αντισυμβαλλομένου κατά την 31.12.2016 ανήλθαν σε 5.9% ως προς τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (2015: 5.1%).

Η πολιτική του Ομίλου είναι να συνάπτει συναλλαγές με τρίτους που ικανοποιούν υψηλά χρηματοοικονομικά κριτήρια και έχουν υψηλό επίπεδο πιστοληπτικής αξιοπιστίας.

Έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η μέγιστη έκθεση του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας σε πιστωτικό κίνδυνο ανά περιουσιακό στοιχείο όπως αυτά εμφανίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

31 Δεκεμβρίου 2016

Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ Unit			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Unit			
	Λοιπά	Linked	Σύνολο	Λοιπά	Linked	Σύνολο	
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	26	136.547	-	136.547	136.547	-	136.547
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση							
- Ομόλογα	27	1.424.429	-	1.424.429	1.415.804	-	1.415.804
- Μετοχές	27	30.441	-	30.441	30.440	-	30.440
- Αμοιβαία κεφάλαια	27	269.883	-	269.883	269.883	-	269.883
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (ΑΣΕΑΜΑ)							
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου							
Ομόλογα	28	6.910	-	6.910	-	-	-
Μετοχές	28	365	-	365	-	-	-
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου							
Αμοιβαία κεφάλαια	28	3.500	-	3.500	-	-	-
- Unit Linked (Συμβόλαια που μεταφέρουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο στον ασφαλισμένο)	28	-	615.340	615.340	-	595.176	595.176
- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	28	525	-	525	525	-	525
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	29	131.385	-	131.385	131.385	-	131.385
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	31	171.677	-	171.677	158.570	-	158.570
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	32	100.663	-	100.663	90.118	-	90.118
Ταμείο και καταθέσεις	33	72.856	-	72.856	50.369	-	50.369
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος		2.349.181	615.340	2.964.521	2.283.641	595.176	2.878.817

31 Δεκεμβρίου 2015

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
		Unit			Unit		
		Λοιπά	Linked	Σύνολο	Λοιπά	Linked	Σύνολο
		<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>		
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	26	132.695	-	132.695	132.695	-	132.695
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση							
- Ομόλογα	27	1.156.865	-	1.156.865	1.148.511	-	1.148.511
- Μετοχές	27	38.922	-	38.922	38.922	-	38.922
- Αμοιβαία κεφάλαια	27	267.194	-	267.194	267.194	-	267.194
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (ΑΣΕΑΜΑ)							
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου							
Ομόλογα	28	5.210	-	5.210	-	-	-
Μετοχές	28	371	-	371	-	-	-
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου							
Αμοιβαία κεφάλαια	28	3.481	-	3.481	-	-	-
- Unit Linked (Συμβόλαια που μεταφέρουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο στον ασφαλισμένο)	28	-	640.473	640.473	-	622.429	622.429
- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	28	955	-	955	955	-	955
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	29	176.995	-	176.995	176.995	-	176.995
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	31	185.708	-	185.708	171.863	-	171.863
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	32	94.879	-	94.879	84.510	-	84.510
Ταμείο και καταθέσεις	33	175.839	-	175.839	151.925	-	151.925
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος		2.239.114	640.473	2.879.587	2.173.570	622.429	2.795.999

Ο παρακάτω πίνακας παρέχει ανάλυση των αξιογράφων στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 31 Δεκεμβρίου 2015 ανά πιστοληπτική διαβάθμιση, σύμφωνα με τις αξιολογήσεις του οίκου αξιολόγησης Standard and Poors (S&P) ή κάποιου αντιστοιχίου οίκου αξιολόγησης σε περίπτωση μη διαθεσιμότητας αξιολόγησης από την S&P. Η κατηγορία AAA αποτελεί τον μεγαλύτερο συντελεστή διαβάθμισης. Η κατηγορία με τα “Χωρίς βαθμολογία” αξιόγραφα περιλαμβάνει κυρίως έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου και μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων.

Πιστοληπτική διαβάθμιση	ΟΜΙΛΟΣ										Σύνολο
	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	CC	C	Χωρίς βαθμ/γία	
31 Δεκεμβρίου 2016	(Ποσά σε χιλιάδες €)										
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	53.900	-	-	-	82.647	-	-	-	-	136.547
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση											
- Ομόλογα	24.465	243.961	135.447	385.673	50.400	27.546	1.957	-	319.026	235.954	1.424.429
- Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.441	30.441
- Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	269.883	269.883
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων											
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου											
Ομόλογα	-	-	-	-	6.696	112	-	-	-	102	6.910
Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	365	365
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου											
Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.500	3.500
- Unit Linked (Συμβόλαια που μεταφέρουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο στον ασφαλισμένο)	-	-	481	5.698	7.854	33.025	342.222	-	59.627	166.433	615.340
- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	-	-	-	-	525	-	-	-	-	525
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	-	-	-	-	7.207	113.020	6.832	-	-	4.326	131.385
Χρεώστες ασφαλιστρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	89.928	89.928
Δάνεια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20.230	20.230
Απαιτήσεις από ανασφαλιστικές δραστηριότητες	-	42.455	54.138	-	-	-	-	-	-	4.070	100.663
Ταμείο και καταθέσεις	-	-	590	-	-	3.290	53.487	-	-	15.489	72.856
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	24.465	340.316	190.656	391.371	72.157	260.165	404.498	378.653	840.721	2.903.002	

Πιστοληπτική διαβάθμιση	ΟΜΙΛΟΣ										Σύνολο
	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	CC	C	Χωρίς βαθμ/γία	
31 Δεκεμβρίου 2015	(Ποσά σε χιλιάδες €)										
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	55.051	-	-	-	-	77.644	-	-	-	132.695
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση											
- Ομόλογα	89.967	268.344	105.818	197.163	19.327	3.000	470.396	-	-	2.850	1.156.865
- Μετοχές	-	-	-	-	-	-	18.603	-	-	20.319	38.922
- Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	267.194	267.194
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων											
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου											
Ομόλογα	-	-	-	-	5.010	-	103	-	-	97	5.210
Μετοχές	-	-	-	-	-	-	12	-	-	359	371
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου											
Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.481	3.481
- Unit Linked (Συμβόλαια που μεταφέρουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο στον ασφαλισμένο)	-	-	1.374	10.720	3.464	52	458.903	-	-	165.960	640.473
- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	-	-	-	-	-	955	-	-	-	955
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	-	-	9.583	-	12.273	67.748	80.212	-	-	7.179	176.995
Χρεώστες ασφαλιστρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	97.662	97.662
Δάνεια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20.984	20.984
Απαιτήσεις από ανασφαλιστικές δραστηριότητες	-	55.782	32.232	3.309	-	-	-	-	-	3.556	94.879
Ταμείο και καταθέσεις	-	-	3	84	-	180	163.702	-	-	11.870	175.839
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	89.967	379.177	149.010	211.276	40.074	70.980	1.270.530	-	-	601.511	2.812.525

Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση 2016

Πιστοληπτική διαβάθμιση	ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ										Σύνολο
	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	CC	C	Χωρίς βαθμ/γία	
31 Δεκεμβρίου 2016	(Ποσά σε χιλιάδες €)										
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	53.900	-	-	-	82.647	-	-	-	-	136.547
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση											
- Ομόλογα	24.465	243.961	135.447	377.048	50.400	27.546	1.957	-	319.026	235.954	1.415.804
- Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.440	30.440
- Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	269.883	269.883
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων											
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου											
Ομόλογα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου											
Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Unit Linked (Συμβόλαια που μεταφέρουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο στον ασφαλισμένο)	-	-	-	5.171	-	32.381	337.782	-	59.627	160.215	595.176
- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	-	-	-	-	525	-	-	-	-	525
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	-	-	-	-	7.207	113.020	6.832	-	-	4.326	131.385
Χρεώστες ασφαλιστρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78.164	78.164
Δάνεια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20.230	20.230
Απαιτήσεις από αντισταθμιστικές δραστηριότητες Ταμείο και καταθέσεις	-	36.372	49.704	-	-	-	-	-	-	4.042	90.118
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	24.465	334.233	185.151	382.219	57.607	256.119	392.022		378.653	808.172	2.818.641

Πιστοληπτική διαβάθμιση	ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ										Σύνολο
	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	CC	C	Χωρίς βαθμ/γία	
31 Δεκεμβρίου 2015	(Ποσά σε χιλιάδες €)										
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	55.051	-	-	-	-	77.644	-	-	-	132.695
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση											
- Ομόλογα	89.967	268.344	105.818	188.809	19.327	3.000	470.396	-	-	2.850	1.148.511
- Μετοχές	-	-	-	-	-	-	18.603	-	-	20.319	38.922
- Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	267.194	267.194
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων											
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου											
Ομόλογα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου											
Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Unit Linked (Συμβόλαια που μεταφέρουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο στον ασφαλισμένο)	-	-	-	10.111	-	-	452.362	-	-	159.956	622.429
- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	-	-	-	-	-	955	-	-	-	955
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	-	-	9.583	-	12.273	67.748	80.212	-	-	7.179	176.995
Χρεώστες ασφαλιστρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85.036	85.036
Δάνεια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20.984	20.984
Απαιτήσεις από αντισταθμιστικές δραστηριότητες Ταμείο και καταθέσεις	-	51.418	26.742	2.956	-	-	-	-	-	3.394	84.510
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	89.967	374.813	142.143	201.876	31.600	70.748	1.252.079			566.930	2.730.156

Ο παρακάτω πίνακας παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έκθεση του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας σε πιστωτικό κίνδυνο και βασίζεται στην χρονοανάλυση των ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων.

ΟΜΙΛΟΣ	31/12/2016				31/12/2015			
	181 - 360			ζυγιστικό ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων	181 - 360			ζυγιστικό ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων
	<180 ημέρες	ημέρες	>360 ημέρες		<180 ημέρες	ημέρες	>360 ημέρες	
	(Ποσά σε χιλιάδες €)				(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Χρεώστες ασφαλιστρών	67.344	4.382	18.202	89.928	75.123	5.734	16.805	97.662
Δάνεια	30	17	243	290	9	8	253	270
Απαιτήσεις από αντισταθμιστικές δραστηριότητες	24.192	5.684	70.787	100.663	23.444	14.285	57.150	94.879
Σύνολο	91.566	10.083	89.232	190.881	98.576	20.027	74.208	192.811

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	31/12/2016				31/12/2015			
	181 - 360			ζυγυλο ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων	181 - 360		>360 ημέρες	ζυγυλο ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων
	<180 ημέρες	ημέρες	>360 ημέρες		<180 ημέρες	ημέρες		
	(Ποσά σε χιλιάδες €)				(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Χρεώστες ασφαλιστρων	60.721	1.807	15.636	78.164	67.144	2.258	15.634	85.036
Δάνεια	30	17	243	290	9	8	253	270
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	18.841	3.605	67.672	90.118	14.409	14.285	55.816	84.510
Σύνολο	79.592	5.429	83.551	168.572	81.562	16.551	71.703	169.816

Στα ληξιπρόθεσμα υπόλοιπα «Χρεώστες ασφαλιστρων», «Δάνεια» και «Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες» που αναλύονται ανωτέρω, δεν εμφανίζονται τα υπόλοιπα, για τα οποία έχει διενεργηθεί η αντίστοιχη πρόβλεψη επισφάλειας (βλ. Σημείωση 31 και 32). Για τον υπολογισμό της παραπάνω πρόβλεψης, έχουν ληφθεί υπόψη οι εγγυήσεις και δεσμεύσεις ακινήτων υπέρ της Εταιρίας. Τα χρηματοπιστωτικά και μη, περιουσιακά στοιχεία, ελέγχονται για απομείωση σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου, όπως αναλύονται στη σημείωση 2. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που αφορούν σε δάνεια έχουν ληφθεί από τη Μητρική Εταιρία εμπράγματα εξασφαλίσεις επί της ακίνητης περιουσίας, χρηματοοικονομικές καθώς και λοιπές εξασφαλίσεις.

4.4 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αφορά στο συγχρονισμό των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων ώστε τα εκάστοτε ταμιακά ισοδύναμα και οι ταμειακές εισροές που προκύπτουν από τα ασφάλιστρα και τη ρευστοποίηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων να επαρκούν για την πληρωμή των αποζημιώσεων προς τους ασφαλισμένους και των λοιπών υποχρεώσεων του Ομίλου.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία διαχειρίζονται τον κίνδυνο ρευστότητας με τη συνεχή παρακολούθηση των χρηματοροών τους. Προϋπολογίζουν και παρακολουθούν τις χρηματοροές τους και ενεργούν κατάλληλα ώστε να υπάρχουν ρευστά διαθέσιμα και αχρησιμοποίητα τραπεζικά πιστωτικά όρια.

Στον παρακάτω πίνακα αναλύεται η ωρίμανση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας.

ΟΜΙΛΟΣ	Μέχρι ένα				Πάνω από 8	
	έτος	1-3 έτη	4-8 έτη	έτη	Σύνολο	
31 Δεκεμβρίου 2016	(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Μαθηματικά αποθέματα, τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις και επενδυτικά συμβόλαια	310.656	379.489	851.649	939.912	2.481.706	
Χρηματοοικονομικές και λοιπές υποχρεώσεις	96.162	1.175	518	50.000	147.855	
Φόρος εισοδήματος	159	-	-	-	159	
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	31.295	65	105	-	31.465	
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	486	243	597	7.185	8.511	
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	-	864	-	-	864	
Σύνολο Υποχρεώσεων	438.758	381.836	852.869	997.097	2.670.560	

ΟΜΙΛΟΣ	Μέχρι ένα				Πάνω από 8	
	έτος	1-3 έτη	4-8 έτη	έτη	Σύνολο	
31 Δεκεμβρίου 2015	(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Μαθηματικά αποθέματα, τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις και επενδυτικά συμβόλαια	266.445	374.834	721.475	1.058.922	2.421.676	
Χρηματοοικονομικές και λοιπές υποχρεώσεις	100.598	3.453	7.592	61.120	172.763	
Φόρος εισοδήματος	222	-	-	-	222	
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	30.304	10.677	16.483	(1.699)	55.765	
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	248	3	308	4.558	5.117	
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	-	807	-	-	807	
Σύνολο Υποχρεώσεων	397.817	389.774	745.858	1.122.901	2.656.350	

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Μέχρι ένα	1-3 έτη	4-8 έτη	Πάνω από	Σύνολο
	έτος			8 έτη	
31 Δεκεμβρίου 2016	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>				
Μαθηματικά αποθέματα, τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις και επενδυτικά συμβόλαια	293.113	375.315	845.463	916.315	2.430.206
Χρηματοοικονομικές και λοιπές υποχρεώσεις	87.236	1.175	518	50.000	138.929
Φόρος εισοδήματος	-	-	-	-	-
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	31.194	65	105	-	31.364
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	486	243	597	6.988	8.314
Σύνολο Υποχρεώσεων	412.029	376.798	846.683	973.303	2.608.813

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Μέχρι ένα	1-3 έτη	4-8 έτη	Πάνω από	Σύνολο
	έτος			8 έτη	
31 Δεκεμβρίου 2015	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>				
Μαθηματικά αποθέματα, τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις και επενδυτικά συμβόλαια	249.233	372.066	716.247	1.038.189	2.375.735
Χρηματοοικονομικές και λοιπές υποχρεώσεις	88.874	3.453	7.592	61.120	161.039
Φόρος εισοδήματος	-	-	-	-	-
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	29.936	10.677	16.483	(1.699)	55.397
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	248	3	308	4.367	4.926
Σύνολο Υποχρεώσεων	368.291	386.199	740.630	1.101.977	2.597.097

Ο παρακάτω πίνακας αναλύει την ωρίμανση των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων (μη προεξοφλημένες χρηματοροές) του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας. Οι χρηματοροές αυτές έχουν βασιστεί είτε στην υπολειπόμενη περίοδο είσπραξης ασφαλιστών (ΜΕΠ), είτε στην αναμενόμενη συμβατική είσπραξη των απαιτήσεων. Τα αξιόγραφα που αφορούν σε συμβόλαια Unit Linked δεν ταξινομούνται σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες απαιτήσεις καθώς η ρευστοποίηση των υποκείμενων τίτλων τελεί υπό την διακριτική ευχέρεια του ασφαλισμένου που φέρει και τον επενδυτικό κίνδυνο.

ΟΜΙΛΟΣ	Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις *	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	Unit-Linked	Συνολικές απαιτήσεις
31 Δεκεμβρίου 2016				
		<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>		
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	-	127.707	-	127.707
Επενδύσεις σε ακίνητα	-	89.160	-	89.160
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	11.530	-	11.530
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (ΜΕΠ)	8.456	30.045	-	38.501
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	-	-	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	20.336	136.342	-	156.678
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	136.547	-	136.547
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	518.972	1.205.781	-	1.724.753
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	3.865	7.435	615.340	626.640
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	21.177	110.208	-	131.385
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	123.311	48.366	-	171.677
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	3.804	-	-	3.804
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	32.991	67.672	-	100.663
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	10.729	14.940	-	25.669
Ταμείο και καταθέσεις	72.856	-	-	72.856
Σύνολο Ενεργητικού	816.497	1.985.733	615.340	3.417.570

ΟΜΙΛΟΣ	Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις *	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	Unit-Linked	Συνολικές απαιτήσεις
31 Δεκεμβρίου 2015				
		<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>		
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	-	130.451	-	130.451
Επενδύσεις σε ακίνητα	-	91.523	-	91.523
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	10.982	-	10.982
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (ΜΕΠ)	9.439	28.306	-	37.745
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	3.702	-	3.702
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	31.310	140.539	-	171.849
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	132.695	-	132.695
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	496.822	966.159	-	1.462.981
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	4.050	5.967	640.473	650.490
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	34.589	142.406	-	176.995
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	133.229	52.479	-	185.708
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	884	-	-	884
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	39.063	55.816	-	94.879
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	16.809	9.224	-	26.033
Ταμείο και καταθέσεις	175.839	-	-	175.839
Σύνολο Ενεργητικού	942.034	1.770.249	640.473	3.352.756

* Αναμενόμενη ανάκτηση ή λήξη εντός 12 μηνών από την ημερομηνία αναφοράς των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις αφορούν στοιχεία του ενεργητικού που σχετίζονται κυρίως με τους Κλάδους Ζωής, τους Κλάδους Ζημιών και τα επενδυτικά συμβόλαια DAF.

Τα αξιόγραφα που αφορούν σε συμβόλαια Unit Linked έχουν ταξινομηθεί σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων καθώς η ρευστοποίηση των υποκείμενων τίτλων τελεί υπό την διακριτική ευχέρεια του ασφαλισμένου που φέρει και τον επενδυτικό κίνδυνο.

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις *	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	Unit-Linked	Συνολικές απαιτήσεις
31 Δεκεμβρίου 2016				
				(Ποσά σε χιλιάδες €)
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	-	121.662	-	121.662
Επενδύσεις σε ακίνητα	-	88.746	-	88.746
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	9.791	-	9.791
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (ΜΕΠ)	6.272	29.983	-	36.255
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	12.804	-	12.804
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	20.336	136.236	-	156.572
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	136.547	-	136.547
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	518.680	1.197.447	-	1.716.127
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	525	595.176	595.701
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	21.177	110.208	-	131.385
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	114.134	44.436	-	158.570
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	1.125	-	-	1.125
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	22.446	67.672	-	90.118
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	10.553	14.940	-	25.493
Ταμείο και καταθέσεις	50.369	-	-	50.369
Σύνολο Ενεργητικού	765.092	1.970.997	595.176	3.331.265

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις *	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	Unit-Linked	Συνολικές απαιτήσεις
31 Δεκεμβρίου 2015				
				(Ποσά σε χιλιάδες €)
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	-	124.360	-	124.360
Επενδύσεις σε ακίνητα	-	91.096	-	91.096
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	8.137	-	8.137
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (ΜΕΠ)	7.641	28.070	-	35.711
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	15.284	-	15.284
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	31.296	140.475	-	171.771
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	132.695	-	132.695
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	495.443	959.184	-	1.454.627
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	955	622.429	623.384
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	34.589	142.406	-	176.995
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	122.112	49.751	-	171.863
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	727	-	-	727
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	28.694	55.816	-	84.510
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	16.653	9.224	-	25.877
Ταμείο και καταθέσεις	151.925	-	-	151.925
Σύνολο Ενεργητικού	889.080	1.757.453	622.429	3.268.962

* Αναμενόμενη ανάκτηση ή λήξη εντός 12 μηνών από την ημερομηνία των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις αφορούν στοιχεία του ενεργητικού που σχετίζονται κυρίως με τους Κλάδους Ζωής, τους Κλάδους Ζημιών και τα επενδυτικά συμβόλαια DAF.

4.5 Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς αφορά την πιθανότητα απωλειών λόγω μεταβολής στο επίπεδο ή στη μεταβλητότητα των τιμών αγοράς, όπως είναι οι τιμές των μετοχών, επιτοκίων και συναλλαγματικών διαφορών, που επηρεάζουν άμεσα τον

κίνδυνο εύλογης αξίας. Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία εφαρμόζει σύγχρονες μεθόδους για τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς, όπως η ανάλυση ευαισθησίας και η ανάλυση βασικού επιτοκιακού κινδύνου.

4.5.1 Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος η εύλογη αξία ή οι μελλοντικές ταμιακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσουν διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στις ισοτιμίες ξένου συναλλάγματος. Ο Όμιλος έχει περιορισμένη έκθεση στον συναλλαγματικό κίνδυνο καθότι δεν διενεργεί εμπορικές συναλλαγές σε διάφορα νομίσματα σε μεγάλη έκταση. Ωστόσο, εκτίθεται σε συναλλαγματικό κίνδυνο από ανασφαλιστικές υποχρεώσεις που έχουν συναφθεί με ρήτρα ξένου νομίσματος, από καταθέσεις όψεως και από τις λειτουργικές δραστηριότητες των θυγατρικών εταιριών, έκθεση η οποία σε επίπεδο Ομίλου δεν είναι σημαντική, δεδομένης της ελάχιστης επίδρασης των υπολοίπων σε ξένο νόμισμα, στο σύνολο των στοιχείων που διαμορφώνουν το ενεργητικό και το παθητικό αντίστοιχα. Οι απαιτήσεις της Μητρικής Εταιρίας σε ξένο νόμισμα αποτελούν το 0,2% του συνόλου του ενεργητικού της. Το αντίστοιχο ποσοστό για τον Όμιλο ανέρχεται σε 0,8%.

Ο Όμιλος για να περιορίζει το συναλλαγματικό κίνδυνο σε στοιχεία παθητικού συσχετίζει υποχρεώσεις και απαιτήσεις ενεργητικού ίδιου νομίσματος που απορρέουν από τα ασφαλιστήρια, καθώς και επενδυτικά προϊόντα.

Σύμφωνα με την πολιτική του Ομίλου, η Διοίκηση παρακολουθεί διαρκώς την έκθεση του Ομίλου σε συναλλαγματικούς κινδύνους.

4.5.2 Κίνδυνος επιτοκίου

Ο κίνδυνος επιτοκίου είναι ο κίνδυνος η εύλογη αξία ή οι μελλοντικές ταμιακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσουν διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στα επιτόκια της αγοράς. Ο Όμιλος παρακολουθεί συστηματικά τις επιπτώσεις του επιτοκιακού κινδύνου. Πολιτική του Ομίλου είναι η επένδυση σημαντικού τμήματος του χαρτοφυλακίου σε ομόλογα και ομολογίες.

Η Διοίκηση παρακολουθεί διαρκώς τις τάσεις των επιτοκίων, καθώς και τις χρηματοδοτικές ανάγκες του Ομίλου με διαρκή στόχο την αντιστοίχιση Απαιτήσεων-Υποχρεώσεων της Εταιρίας.

Ανάλυση ευαισθησίας ομολόγων και ομολογιών σε παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης αποδόσεων:

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Μέχρι ένα έτος	1-2 έτη	2-5 έτη	Πάνω από 5 έτη
31 Δεκεμβρίου 2016	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
	+ 25 μ.β. - Επίδραση Αποτίμησης			
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων - Επίδραση στην Καθαρή Θέση	(86)	(105)	(1.300)	(18.687)
	- 25 μ.β. - Επίδραση Αποτίμησης			
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων - Επίδραση στην Καθαρή Θέση	86	107	1.314	19.503

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Μέχρι ένα έτος	1-2 έτη	2-5 έτη	Πάνω από 5 έτη
31 Δεκεμβρίου 2015	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
	+ 25 μ.β. - Επίδραση Αποτίμησης			
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων - Επίδραση στην Καθαρή Θέση	(142)	(7)	(2.151)	(9.260)
	- 25 μ.β. - Επίδραση Αποτίμησης			
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων - Επίδραση στην Καθαρή Θέση	281	8	2.285	9.438

Η αύξηση της επίδρασης της μεταβολής επιτοκίων σε ομόλογα με λήξη άνω των πέντε ετών οφείλεται στη μεταβολή της σύνθεσης του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Μητρικής εταιρίας υπέρ των ομολόγων συνολικά και κυρίως υπέρ των ομολόγων μακράς διάρκειας. Η μεταβολή αποφασίσθηκε από την ALCO στα πλαίσια της εναρμόνισης της ληκτότητας των επενδύσεων με αυτή των τεχνικών αποθεμάτων. Τα αποτελέσματα δεν επηρεάζονται από μεταβολή επιτοκίων εφόσον τα ευαίσθητα σε τέτοιες μεταβολές αξιόγραφα έχουν καταχωρηθεί ως διακρατούμενα μέχρι τη

λήξη, δάνεια και απαιτήσεις ή διαθέσιμα προς πώληση. Οι παραπάνω εκτιμήσεις αφορούν στα ομόλογα και ομολογίες του χαρτοφυλακίου Διαθεσίμων Προς Πώληση κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016, η μεταβολή της αξίας του οποίου θα επηρέαζε την Καθαρή Θέση

Η μέθοδος υπολογισμού της ανάλυσης ευαισθησίας δεν έχει αλλάξει σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

4.5.3 Μετοχικός κίνδυνος

Ο μετοχικός κίνδυνος αφορά στην μείωση της αξίας μιας επένδυσης εξαιτίας μιας ενδεχόμενης μείωσης στη τιμή της μετοχής της. Ο Όμιλος περιορίζει την έκθεσή του στο μετοχικό κίνδυνο με βάση τα όρια που τίθενται από την επενδυτική του πολιτική.

Ανάλυση ευαισθησίας χαρτοφυλακίου μετοχών σε διακυμάνσεις τιμών:

Δείκτης τιμών 31.12.2016	Αλλαγή μεταβλητών	Επίδραση στην Καθαρή Θέση (Ποσά σε χιλιάδες €)
ΓΔ ΧΑ	+5%	1.166
ΓΔ ΧΑ	-5%	(1.166)

Δείκτης τιμών 31.12.2015	Αλλαγή μεταβλητών	Επίδραση στην Καθαρή Θέση (Ποσά σε χιλιάδες €)
ΓΔ ΧΑ	+5%	2.763
ΓΔ ΧΑ	-5%	(1.206)

Η μέθοδος υπολογισμού της ανάλυσης ευαισθησίας δεν έχει αλλάξει σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

4.5.4 Κίνδυνος εγγυήσεων

Τα παραδοσιακά ασφαλιστήρια συμβόλαια παρέχουν εγγυημένη απόδοση βάσει τεχνικού επιτοκίου και οι ασφαλίσεις Ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (Unit Linked) εξασφαλίζουν εγγυημένη παροχή στη λήξη τους. Η αρνητική απόκλιση μεταξύ της εγγυημένης παροχής / τεχνικού επιτοκίου και της επιτευχθείσας απόδοσης, δημιουργεί κίνδυνο εγγυήσεων.

Ο Όμιλος προκειμένου να μετριάσει τον κίνδυνο αυτό, τιμολογεί με συντηρητικότερο τεχνικό επιτόκιο, σε σχέση με το ανώτατο όριο που καθορίζεται από την εποπτική αρχή. Επιπρόσθετα η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού, παρακολουθεί συστηματικά και λαμβάνει μέτρα για τον περιορισμό του παραπάνω κινδύνου.

4.6 Κίνδυνος συγκέντρωσης

Ο κίνδυνος συγκέντρωσης για τον Όμιλο αφορά κυρίως σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (συγκέντρωση κινδύνου αγοράς) καθώς και σε συγκέντρωση απαιτήσεων από ασφαλιστικές δραστηριότητες, αντασφαλιστικές δραστηριότητες, δάνεια και λουπές απαιτήσεις (συγκέντρωση κινδύνου αντισυμβαλλομένου). Ο Όμιλος μεριμνά για την διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης με την εφαρμογή των ορίων και κατευθύνσεων που προσδιορίζονται στην επενδυτική του πολιτική, με την διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου ασφαλιστηρίων συμβολαίων και με την σύναψη αντασφαλιστικών συμβάσεων με αντασφαλιστές υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Με τη μετάβαση στο νέο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II, ο Όμιλος πλέον επιμετρά τον κίνδυνο συγκέντρωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω πλαισίου. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας για τον κίνδυνο συγκέντρωσης κατά την 31.12.2016 ανήλθαν σε 1,0% ως προς τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (2015: 8,1%).

4.7 Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος αφορά στις περιπτώσεις που οι εσωτερικές διαδικασίες καθώς και τα συστήματα της Εταιρίας δεν λειτουργούν αποτελεσματικά, με συνέπεια τη δημιουργία τόσο ποσοτικών όσο και ποιοτικών ζημιών. Η Εταιρία, προκειμένου να περιορίσει τον λειτουργικό κίνδυνο έχει δημιουργήσει επαρκείς μηχανισμούς ελέγχου και αναφοράς που έχουν στόχο τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και την καταγραφή του λειτουργικού κινδύνου. Οι μηχανισμοί αυτοί περιλαμβάνουν την αναλυτική καταγραφή των εσωτερικών διαδικασιών και ελέγχων, τον διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων, την συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού, τις διαδικασίες εγκρίσεων και συμφωνιών καθώς και την εποπτεία του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Στις περιπτώσεις όπου οι συνέπειες του λειτουργικού κινδύνου είναι

σημαντικές, η Εταιρία έχει αναπτύξει σχέδιο ελαχιστοποίησης του λειτουργικού κινδύνου στα επιτρεπτά για την Εταιρία όρια, τα οποία συνάδουν με τη διάθεσή της σχετικά με το βαθμό κινδύνου που επιθυμεί να αναλάβει. Σημειώνεται ότι η βελτίωση του ελεγκτικού πλαισίου μέσα στο οποίο λειτουργεί η Εταιρία είναι συνεχής και εξελισσόμενη διαδικασία.

4.8 Διαχείριση κεφαλαίου

Το ελάχιστο ύψος του Μετοχικού Κεφαλαίου και του συνόλου των Ιδίων Κεφαλαίων των εταιριών του Ομίλου ορίζονται από τις Εποπτικές Αρχές και τους Εμπορικούς Νόμους κάθε χώρας όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος. Ο Όμιλος παρακολουθεί τακτικά, τουλάχιστον ανά τρίμηνο, το ύψος των Ιδίων Κεφαλαίων σε σχέση με τα απαιτούμενα ελάχιστα όρια και τις εξελίξεις στο εξωτερικό και εσωτερικό περιβάλλον κάθε εταιρίας του Ομίλου που μπορεί να επηρεάσουν σημαντικά τα διαθέσιμα κεφάλαια.

Από την 1 Ιανουαρίου 2016 τέθηκε σε ισχύ ο Ν.4364/2016 για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα, ο οποίος δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ της 5 Φεβρουαρίου 2016. Ο νέος νόμος αντικαθιστά τον προηγούμενο νόμο 400/1970 για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και θέτει σε ισχύ τις απαιτήσεις της Οδηγίας Φερεγγυότητα 2 (Solvency II) 2009/138/ΕΕ. Η μετάβαση στο νέο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II έλαβε χώρα και στις υπόλοιπες χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος, δηλαδή στην Κύπρο και στη Ρουμανία, κατά την ίδια ημερομηνία.

Ο Όμιλος παρακολουθεί στενά, τουλάχιστον ανά τρίμηνο, την κεφαλαιακή επάρκεια σύμφωνα με το νέο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II, εξετάζοντας τόσο το δείκτη κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας, όσο και το δείκτη ελάχιστης κεφαλαιακής απαίτησης, έναντι των ορίων που τίθενται από το ευρωπαϊκό και τα εθνικά κανονιστικά πλαίσια, αλλά και έναντι των ορίων που έχουν τεθεί εσωτερικά από την Εταιρία.

Επιπλέον, ο Όμιλος προβαίνει στην κατηγοριοποίηση των ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με τις διατάξεις των ως άνω κανονιστικών πλαισίων, εξετάζοντας κατά πόσο πληρούνται τα κριτήρια ένταξης κάθε τύπου κεφαλαίου σε συγκεκριμένες κατηγορίες, και εφαρμόζει τα ποσοτικά όρια για την επιλεξιμότητα των ιδίων κεφαλαίων.

Η θετική πορεία των κερδών της Μητρικής και του Ομίλου είχε ως αποτέλεσμα να παρουσιάσουν πλεόνασμα κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας στο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II για κάθε περίοδο αναφοράς από την πρώτη ημέρα εφαρμογής, με τη χρήση μεταβατικών μέτρων, με το δείκτη κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας να διαμορφώνεται κατά την 31.12.2016 σε 169% σε επίπεδο Μητρικής και σε 163% σε επίπεδο Ομίλου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ο Όμιλος παρουσιάζει πληροφορίες ανά τομέα δραστηριότητας για τους εξής τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας (πρωτογενούς πληροφόρησης). Οι τομείς δραστηριότητας που ακολουθούν προσδιορίστηκαν σύμφωνα με τον τρόπο που η Διοίκηση αντιλαμβάνεται και αξιολογεί την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Ασφαλίσεις Ζωής: Περιλαμβάνει κυρίως συμβόλαια Ζωής που παρέχονται από τον Όμιλο και περιλαμβάνουν ισόβια, μικτή, πρόσκαιρη ασφάλιση, πρόσκαιρη ασφάλιση με παροχή επιβίωσης, συνταξιοδοτικά, προϊόντα συνδεδεμένα με επενδύσεις (Unit Linked), συμπληρωματικές καλύψεις προσαρτημένες στα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής και επενδυτικά συμβόλαια.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Κλάδος Αυτοκινήτων: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο της αστικής ευθύνης αυτοκινήτων, χερσαίων οχημάτων και νομικής προστασίας.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Κλάδος Πυρός: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο της πυρκαγιάς, σεισμού, κλοπής και απώλειας κερδών.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Λοιποί Κλάδοι: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο, μεταφορών, γενικής αστικής ευθύνης, πιστώσεων, εγγυήσεων, βοήθειας, σκαφών, πληρωμάτων και λοιπά.

Οι πληροφορίες όπως παρουσιάστηκαν ανά τομέα δραστηριότητας στην προηγούμενη χρήση έχουν αναμορφωθεί για σκοπούς συγκρισιμότητας. Η αναμόρφωση αυτή στην πληροφόρηση ανά τομέα δραστηριότητας δεν έχει καμία επίδραση στις Καταστάσεις Συνολικού Εισοδήματος, Οικονομικής Θέσης, Μεταβολής Ιδίων Κεφαλαίων και Ταμειακών Ροών της προηγούμενης χρήσης.

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στις αγορές της Ελλάδας, της Ρουμανίας και της Κύπρου.

Κανένας μεμονωμένος ασφαλισμένος ή Όμιλος ασφαλισμένων, δε συμβάλλει με άνω του 10% στα συνολικά εγγεγραμμένα ασφάλιστρα της Μητρικής και του Ομίλου.

ΟΜΙΛΟΣ						
31/12/2016						
	Σημ.	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	ΚΛΑΔΟΣ ΠΥΡΟΣ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>						
Δεδουλευμένα μικτά ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	361.362	91.503	76.466	39.549	568.880
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(4.772)	(2.793)	(39.638)	(18.274)	(65.477)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		356.590	88.710	36.828	21.275	503.403
Έσοδα επενδύσεων	8,9,10	55.258	8.659	1.040	1.748	66.705
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(5.766)	(40)	(351)	(340)	(6.497)
Συνολικά έσοδα επενδύσεων		49.492	8.619	689	1.408	60.208
Λοιπά έσοδα	12	5.474	352	160	307	6.293
		411.556	97.681	37.677	22.990	569.904
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(263.272)	18.062	(1.467)	(10.723)	(257.400)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(51.359)	(11.356)	488	(3.095)	(65.322)
Μαθηματικές ασφαλιστικές προβλέψεις	15	(93.420)	-	-	-	(93.420)
Λειτουργικά έξοδα		(40.148)	(28.342)	(13.107)	(15.349)	(96.946)
Κέρδη/(Ζημιές) προ αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών		(36.643)	76.045	23.591	(6.177)	56.816
Αναλογία αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	24					983
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων						57.799

ΟΜΙΛΟΣ						
31/12/2015						
	Σημ.	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	ΚΛΑΔΟΣ ΠΥΡΟΣ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>						
Δεδουλευμένα μικτά ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	305.962	107.258	83.692	43.021	539.933
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(5.865)	(3.843)	(44.652)	(23.318)	(77.678)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		300.097	103.415	39.040	19.703	462.255
Έσοδα επενδύσεων	8,9,10	103.210	14.673	837	249	118.969
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(6.238)	(66)	(445)	(542)	(7.291)
Συνολικά έσοδα επενδύσεων		96.972	14.607	392	(293)	111.678
Λοιπά έσοδα	12	7.231	2.552	208	715	10.706
		404.300	120.574	39.640	20.125	584.639
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(293.389)	(41.602)	1.808	(7.656)	(340.839)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(46.799)	(12.924)	(315)	(2.758)	(62.796)
Μαθηματικές ασφαλιστικές προβλέψεις	15	26.135	-	-	-	26.135
Λειτουργικά έξοδα		(51.957)	(38.648)	(12.216)	(12.330)	(115.151)
Κέρδη/(Ζημιές) προ αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών		38.290	27.400	28.917	(2.619)	91.988
Αναλογία αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	24					1.260
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων						93.248
Πρόβλεψη επιβολής κυρώσεων από Επιτροπή Ανταγωνισμού						(15.000)
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων						78.248

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ						
31/12/2016						
	Σημ.	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	ΚΛΑΔΟΣ ΠΥΡΟΣ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>						
Δεδουλευμένα μικτά ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	352.948	84.491	70.137	28.634	536.210
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(3.556)	(1.662)	(35.233)	(17.616)	(58.067)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		349.392	82.829	34.904	11.018	478.143
Έσοδα επενδύσεων	8,9,10	56.242	8.381	799	776	66.198
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(7.121)	(40)	(351)	(340)	(7.852)
Συνολικά έσοδα επενδύσεων		49.121	8.341	448	436	58.346
Λοιπά έσοδα	12	5.461	145	26	25	5.657
		403.974	91.315	35.378	11.479	542.146
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(260.563)	21.607	(1.293)	(4.187)	(244.436)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(50.301)	(11.957)	(183)	(822)	(63.263)
Μαθηματικές ασφαλιστικές προβλέψεις	15	(90.906)	-	-	-	(90.906)
Λειτουργικά έξοδα		(38.024)	(26.316)	(11.642)	(9.822)	(85.804)
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων		(35.820)	74.649	22.260	(3.352)	57.737

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		31/12/2015				
		Σημ.	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	ΚΛΑΔΟΣ ΠΥΡΟΣ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ
(Ποσά σε χιλιάδες €)						
Δεδουλευμένα μικτά ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	297.027	101.182	77.567	34.038	509.814
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(4.663)	(2.642)	(40.338)	(22.649)	(70.292)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		292.364	98.540	37.229	11.389	439.522
Έσοδα επενδύσεων	8,9,10	103.153	14.377	539	657	118.726
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(6.238)	(66)	(445)	(542)	(7.291)
Συνολικά έσοδα επενδύσεων		96.915	14.311	94	115	111.435
Λοιπά έσοδα	12	7.048	2.405	88	109	9.650
		396.327	115.256	37.411	11.613	560.607
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(290.277)	(38.710)	2.096	(3.279)	(330.170)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(45.761)	(13.661)	(1.016)	(800)	(61.238)
Μαθηματικές ασφαλιστικές προβλέψεις	15	28.009	-	-	-	28.009
Λειτουργικά έξοδα		(49.825)	(36.509)	(11.025)	(8.185)	(105.544)
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων		38.473	26.376	27.466	(651)	91.664
Πρόβλεψη επιβολής κυρώσεων από Επιτροπή Ανταγωνισμού						(15.000)
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων						76.664

Οι ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αφορούν σε μετοχικούς τίτλους που κατέχονται από την Μητρική Εταιρία, των οποίων η μείωση της εύλογης αξίας είναι σημαντική ή παρατεταμένη.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ (ΜΙΚΤΑ) ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΣΟΔΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
(Ποσά σε χιλιάδες €)				
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	361.316	307.730	353.082	298.951
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	46	(1.768)	(134)	(1.924)
Δεδουλευμένα Ασφάλιστρα Ζωής	361.362	305.962	352.948	297.027
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	83.085	96.498	75.649	90.008
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	8.418	10.760	8.842	11.174
Δεδουλευμένα Ασφάλιστρα Τομέας Αυτοκινήτων	91.503	107.258	84.491	101.182
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	77.437	83.570	71.385	77.093
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	(971)	122	(1.248)	474
Δεδουλευμένα Ασφάλιστρα Πυρός	76.466	83.692	70.137	77.567
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	40.002	41.011	28.421	31.384
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	(453)	2.010	213	2.654
Δεδουλευμένα Ασφάλιστρα Λοιπών Κλάδων Ζημιών	39.549	43.021	28.634	34.038
Σύνολο Δεδουλευμένων (Μικτών) Ασφαλιστρών και συναφών εσόδων	568.880	539.933	536.210	509.814

Στα εγγεγραμμένα ασφάλιστρα της χρήσης 2016 του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας, περιλαμβάνονται και ασφάλιστρα από αναληφθείσες ανασφαλίσεις ποσού €523 χιλ. και €517 χιλ. αντίστοιχα. Τα αντίστοιχα ποσά για την χρήση 2015, ήταν €(658) χιλ. και €(696) χιλ. αντίστοιχα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: ΕΚΧΩΡΗΘΕΝΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(3.783)	(3.908)	(2.714)	(2.859)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(989)	(1.957)	(842)	(1.804)
Εκχωρηθέντα Ασφάλιστρα Ζωής	(4.772)	(5.865)	(3.556)	(4.663)
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(3.452)	(3.837)	(2.237)	(2.573)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	659	(6)	575	(69)
Εκχωρηθέντα Ασφάλιστρα Αυτοκινήτων	(2.793)	(3.843)	(1.662)	(2.642)
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(41.562)	(45.531)	(37.405)	(40.877)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	1.924	879	2.172	539
Εκχωρηθέντα Ασφάλιστρα Πυρός	(39.638)	(44.652)	(35.233)	(40.338)
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(17.924)	(20.661)	(17.249)	(19.953)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(350)	(2.657)	(367)	(2.696)
Εκχωρηθέντα Ασφάλιστρα Λοιπών Κλάδων Ζημιών	(18.274)	(23.318)	(17.616)	(22.649)
Σύνολο Εκχωρηθέντων Ασφαλίσεων	(65.477)	(77.678)	(58.067)	(70.292)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Εμπορικό Χαρτοφυλάκιο				
Μερίσματα	72	55	-	-
Τόκοι Χρεογράφων	271	34	-	-
	343	89	-	-
Χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων				
Μερίσματα	868	796	868	796
Τόκοι Χρεογράφων	23.892	21.632	23.594	21.363
	24.760	22.428	24.462	22.159
Χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων ως τη λήξη αξιογράφων				
Τόκοι Χρεογράφων	14.886	14.158	14.886	14.158
	14.886	14.158	14.886	14.158
Χαρτοφυλάκιο κατατασσόμενων ως δάνεια και απαιτήσεις				
Τόκοι Χρεογράφων	14.560	33.009	14.560	33.009
	14.560	33.009	14.560	33.009
Λοιπές Επενδύσεις				
Έσοδα από ενοίκια	4.561	4.873	4.546	4.858
Τόκοι καταθέσεων και λοιποί πιστωτικοί τόκοι	3.937	7.924	3.668	7.404
Μερίσματα από συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	-	1.520	1.017
	8.498	12.797	9.734	13.279
Απόδοση προς κατόχους ομαδικών επενδυτικών συμβολαίων	(8.191)	(5.020)	(8.191)	(5.020)
Σύνολο Λοιπών Εσόδων Επενδύσεων	54.856	77.461	55.451	77.585

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: ΚΕΡΔΗ/(ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Χαρτοφυλάκιο Διαθεσίμων προς Πώληση Αξιογράφων				
Μετοχών	3.170	(1.031)	3.170	(1.031)
Ομολόγων	2.171	223	2.171	223
Αμοιβαίων Κεφαλαίων	4.885	4.429	4.885	4.429
Υποσύνολο	10.226	3.621	10.226	3.621
Χαρτοφυλάκιο Δανείων και Απαιτήσεων				
Ομολόγων	496	28.387	496	28.387
Υποσύνολο	496	28.387	496	28.387
Κέρδη/(Ζημιές) από πώληση επενδύσεων σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	185	-	261	-
Σύνολο Κερδών/(Ζημιών) από Πώληση Επενδύσεων	10.907	32.008	10.983	32.008

Στα κέρδη από πώληση ομολόγων του χαρτοφυλακίου Διαθεσίμων προς Πώληση Αξιογράφων συμπεριλαμβάνεται η απόσβεση μη πραγματοποιηθέντων κερδών/ (ζημιών) ύψους (€7.400) χιλ. (2015: (€4.270) χιλ.), που αφορά σε ομόλογα τα οποία έχουν μεταφερθεί από το χαρτοφυλάκιο Διαθεσίμων προς Πώληση Αξιογράφων στο χαρτοφυλάκιο Δανείων και Απαιτήσεων κατά τις χρήσεις 2008 και 2015.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: ΚΕΡΔΗ/(ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Εμπορικό Χαρτοφυλάκιο				
Μετοχών	(5)	(22)	-	-
Χρεογράφων	66	203	-	-
Παραγώγων	(450)	(1.880)	(430)	(1.860)
Υποσύνολο	(389)	(1.699)	(430)	(1.860)
Λοιπές επενδύσεις				
Αμοιβαία Κεφάλαια	106	(145)	-	-
Διαφορές αποτίμησης Unit-Linked	1.225	11.344	194	10.993
Υποσύνολο	1.331	11.199	194	10.993
Σύνολο Κερδών/(Ζημιών) από αποτίμηση επενδύσεων	942	9.500	(236)	9.133

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η ζημιά από απομείωση επενδύσεων στον Όμιλο και τη Μητρική αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>		<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>	
Προβλέψεις απομείωσης χρεογράφων				
Ομόλογα	-	(1.057)	-	(1.057)
Μετοχικοί Τίτλοι	(6.410)	(5.719)	(6.410)	(5.719)
Αμοιβαία Κεφάλαια	(87)	(515)	(87)	(515)
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	-	(1.355)	-
Συνολική ζημιά απομείωσης επενδύσεων	(6.497)	(7.291)	(7.852)	(7.291)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Έσοδα/(Έξοδα) από συναλλαγματικές διαφορές	(38)	953	(205)	414
Έσοδα διαχείρισης και ρήτρες συμβολαίων Unit-Linked	5.337	6.473	5.337	6.473
Δικαιώματα από ασφαλ/κές εξυπηρετήσεις τρίτων	7	1.752	7	1.752
Κέρδη/(Ζημιές) από πώληση και καταστροφή περιουσιακών στοιχείων	12	9	12	9
Λοιπά	975	1.519	506	1.002
Σύνολο λοιπών εσόδων	6.293	10.706	5.657	9.650

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		
		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΟΜΙΛΟΥ		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΟΜΙΛΟΥ	
		31/12/2016			31/12/2015		
(Ποσά σε χιλιάδες €)				(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Ασφάλειες Ζωής	(272.740)	778	(271.962)	(284.558)	260	(284.298)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	(48.097)	1.313	(46.784)	(42.147)	1.193	(40.954)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	(21.010)	14.904	(6.106)	(12.145)	8.602	(3.543)	
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(12.735)	5.624	(7.111)	(14.549)	7.074	(7.475)	
Πληρωθείσες αποζημιώσεις	(354.582)	22.619	(331.963)	(353.399)	17.129	(336.270)	
Ασφάλειες Ζωής	8.209	481	8.690	(9.799)	708	(9.091)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	65.455	(609)	64.846	493	(1.141)	(648)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	476	4.163	4.639	(21.962)	27.313	5.351	
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(2.340)	(1.272)	(3.612)	4.022	(4.203)	(181)	
Μεταβολή εκκρεμών αποζημιώσεων	71.800	2.763	74.563	(27.246)	22.677	(4.569)	
Σύνολο αποζημιώσεων ασφαλισμένων	(282.782)	25.382	(257.400)	(380.645)	39.806	(340.839)	
ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		
		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΕΤΑΙΡΙΑΣ		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΕΤΑΙΡΙΑΣ	
		31/12/2016			31/12/2015		
		(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Ασφάλειες Ζωής	(269.874)	616	(269.258)	(281.633)	378	(281.255)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	(44.222)	800	(43.422)	(38.853)	702	(38.151)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	(20.626)	14.627	(5.999)	(11.484)	8.232	(3.252)	
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(7.232)	5.324	(1.908)	(10.181)	6.928	(3.253)	
Πληρωθείσες αποζημιώσεις	(341.954)	21.367	(320.587)	(342.151)	16.240	(325.911)	
Ασφάλειες Ζωής	8.371	324	8.695	(9.764)	742	(9.022)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	65.629	(600)	65.029	444	(1.003)	(559)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	426	4.280	4.706	(22.275)	27.623	5.348	
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(982)	(1.297)	(2.279)	4.186	(4.212)	(26)	
Μεταβολή εκκρεμών αποζημιώσεων	73.444	2.707	76.151	(27.409)	23.150	(4.259)	
Σύνολο αποζημιώσεων ασφαλισμένων	(268.510)	24.074	(244.436)	(369.560)	39.390	(330.170)	

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΟΜΙΛΟΣ	ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ			ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ		
	31/12/2016			31/12/2015		
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			(Ποσά σε χιλιάδες €)		
	ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Ασφάλειες Ζωής	(52.786)	1.427	(51.359)	(48.896)	2.097	(46.799)
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	(11.488)	132	(11.356)	(13.027)	103	(12.924)
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	(9.937)	10.425	488	(10.157)	9.842	(315)
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(5.159)	2.064	(3.095)	(4.956)	2.198	(2.758)
Σύνολο δεδουλευμένων προμηθειών παραγωγής	(79.370)	14.048	(65.322)	(77.036)	14.240	(62.796)

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ			ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ		
	31/12/2016			31/12/2015		
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			(Ποσά σε χιλιάδες €)		
	ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Ασφάλειες Ζωής	(51.429)	1.128	(50.301)	(47.288)	1.527	(45.761)
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	(11.957)	-	(11.957)	(13.661)	-	(13.661)
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	(9.072)	8.889	(183)	(9.340)	8.324	(1.016)
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(2.642)	1.820	(822)	(2.737)	1.937	(800)
Σύνολο δεδουλευμένων προμηθειών παραγωγής	(75.100)	11.837	(63.263)	(73.026)	11.788	(61.238)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ	
		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΕΤΑΙΡΙΑΣ		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΕΤΑΙΡΙΑΣ
		31/12/2016			31/12/2015	
		(Ποσά σε χιλιάδες €)			(Ποσά σε χιλιάδες €)	
Μεταβολή μαθηματικών αποθεμάτων και τεχνικών ασφαλιστικών προβλέψεων	(93.976)	556	(93.420)	26.131	4	26.135
Σύνολο	(93.976)	556	(93.420)	26.131	4	26.135

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ	
		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΕΤΑΙΡΙΑΣ		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΕΤΑΙΡΙΑΣ
		31/12/2016			31/12/2015	
		(Ποσά σε χιλιάδες €)			(Ποσά σε χιλιάδες €)	
Μεταβολή μαθηματικών αποθεμάτων και τεχνικών ασφαλιστικών προβλέψεων	(90.908)	2	(90.906)	28.033	(24)	28.009
Σύνολο	(90.908)	2	(90.906)	28.033	(24)	28.009

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(50.347)	(58.030)	(44.010)	(51.635)
Αμοιβές τρίτων	(13.683)	(15.670)	(12.931)	(14.855)
Έξοδα προβολής και διαφήμισης	(2.894)	(2.734)	(2.741)	(2.510)
Φόροι / τέλη	(1.837)	(1.184)	(1.648)	(1.014)
Αποσβέσεις & απομειώσεις περ. στοιχείων	(10.567)	(9.925)	(8.654)	(9.765)
Τηλεπικοινωνίες-Ταχυδρομικά	(4.100)	(5.411)	(3.993)	(5.286)
Ενοίκια	(1.835)	(1.754)	(1.502)	(1.448)
Έξοδα μεταφορών και ταξιδιών	(989)	(1.212)	(795)	(1.014)
Έντυπα και γραφική ύλη	(521)	(503)	(432)	(376)
Επισκευές και συντηρήσεις	(2.907)	(2.629)	(2.657)	(2.411)
Ασφάλιστρα	(539)	(562)	(440)	(453)
Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων	494	2.246	494	2.246
Πρόβλεψη επιβολής κυρώσεων από Επιτροπή Ανταγωνισμού	-	(15.000)	-	(15.000)
Λοιπά	(1.609)	(6.506)	(1.141)	(6.060)
Σύνολο εξόδων διοίκησης και διάθεσης	(91.334)	(118.874)	(80.450)	(109.581)

Το κονδύλι Αμοιβές και έξοδα προσωπικού αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Μισθοδοσία και ημερομίσθια	(37.899)	(37.517)	(32.765)	(32.286)
Υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	(8.243)	(16.034)	(7.318)	(15.136)
Έξοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	(1.938)	(2.252)	(1.938)	(2.252)
Ασφάλιστρα ζωής ομαδικών προγραμμάτων προσωπικού	(2.267)	(2.227)	(1.989)	(1.961)
Σύνολο αμοιβών και εξόδων προσωπικού	(50.347)	(58.030)	(44.010)	(51.635)

Στις «Υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ευθύνης», καθώς και στα «Λοιπά» για το 2016 περιλαμβάνεται έσοδο ποσού €5.430 χιλ. και €2.659 χιλ. αντίστοιχα, από την απελευθέρωση μη χρησιμοποιηθείσας πρόβλεψης μετά τη διευθέτηση

Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση 2016

των διαφορών μεταξύ της Μητρικής Εταιρίας και του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Ασφαλιστικών Υπαλλήλων (ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ) και αφορούσε στον καταλογισμό επιπλέον εισφορών από το ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ (βλ. Σημείωση 45).

Στα «Ασφάλιστρα ζωής ομαδικών προγραμμάτων προσωπικού» περιλαμβάνονται εισφορές της Μητρικής Εταιρίας ύψους € 700 χιλ. για το 2016 (€ 682 χιλ. για το 2015), που αφορούν στο ομαδικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο καθορισμένης εισφοράς του υπαλληλικού της προσωπικού. Το απόθεμα του συμβολαίου αυτού ανερχόταν σε € 12.247 χιλ. την 31 Δεκεμβρίου 2016 (2015: € 10.819 χιλ.) και περιλαμβάνεται στις υποχρεώσεις από επενδυτικά συμβόλαια.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2016, ο Όμιλος απασχόλησε κατά μέσο όρο 990 εργαζόμενους και η Μητρική Εταιρία 780 εργαζόμενους (2015: 982 εργαζόμενους ο Όμιλος και 786 εργαζόμενους η Μητρική).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Τόκοι δανείου μειωμένης εξασφάλισης	(4.011)	(4.110)	(4.011)	(4.110)
Τόκοι αντασφαλιστών	(1.845)	(5.290)	(1.845)	(5.290)
Λοιπά έξοδα	435	(1.581)	535	(1.464)
Σύνολο χρηματοοικονομικών εξόδων	(5.421)	(10.981)	(5.321)	(10.864)

Στα «Λοιπά έξοδα» περιλαμβάνεται έσοδο ποσού €929 χιλ. από την απελευθέρωση μη χρησιμοποιηθείσας πρόβλεψης μετά τη διευθέτηση των διαφορών μεταξύ της Μητρικής Εταιρίας και του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Ασφαλιστικών Υπαλλήλων (ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ) και αφορούσε στον καταλογισμό τόκων υπερημερίας από το ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ (βλ. Σημείωση 45).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: ΦΟΡΟΙ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Φόρος εισοδήματος	(215)	(277)	-	-
Φόροι προηγούμενων χρήσεων	17	(9.241)	17	(9.241)
Αναβαλλόμενος φόρος	(14.467)	30.614	(14.453)	30.677
Σύνολο φόρων	(14.665)	21.096	(14.436)	21.436

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων	57.799	78.248	57.737	76.664
Φόρος με βάση τον εφαρμοστέο φορολογικό συντελεστή	(16.762)	(22.692)	(16.744)	(22.233)
Επίπτωση από την αλλαγή του φορολογικού συντελεστή στην Ελλάδα	-	16.884	-	16.884
Επίπτωση από την εφαρμογή διαφορετικών φορολογικών συντελεστών σε άλλες χώρες	88	150	-	-
Έσοδα απαλλασσόμενα της φορολογίας	2.614	15.272	2.584	15.236
Μη φορολογικά εκπιπόμενες δαπάνες	(120)	(6.252)	(82)	(6.245)
Φόρος εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων	162	2.770	162	2.770
Λοιπές διαφορές	(647)	14.964	(356)	15.024
Φόρος με βάση τον πραγματικό φορολογικό συντελεστή	(14.665)	21.096	(14.436)	21.436
Εφαρμοστέος φορολογικός συντελεστής	29%	29%	29%	29%
Πραγματικός φορολογικός συντελεστής	25%	-27%	25%	-28%

Ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος της Μητρικής Εταιρίας για τις χρήσεις 2016 και 2015 ανέρχεται σε 29%, σύμφωνα με τον Ν.4334/2015, ο οποίος είναι σε ισχύ από 01/01/2015 και αυξήθηκε από 26%. Οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις ανά εταιρία του Ομίλου παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

ΕΤΑΙΡΙΑ	ΧΩΡΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΑΝΕΛΕΓΚΤΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΧΡΗΣΕΙΣ
«Η ΕΘΝΙΚΗ» Α.Ε.Ε.Γ.Α.	ΕΛΛΑΔΑ	2010 - 2016
ΕΘΝΙΚΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ	ΚΥΠΡΟΣ	2004 - 2016
ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ	ΚΥΠΡΟΣ	2004 - 2016
NATIONAL INSURANCE AGENTS & CONSULTANTS LTD	ΚΥΠΡΟΣ	2004 - 2016
SOCIETATE COMERCIALA GARANTA ASIGURARI S.A.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	2003 - 2016
NATIONAL ΜΕΣΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Α.Ε.	ΕΛΛΑΔΑ	2010 - 2016
ΑΥΔΑΤΕΧ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.	ΕΛΛΑΔΑ	2010 - 2016
UBB METLIFE INSURANCE COMPANY AD	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2012 - 2016
UBB INSURANCE BROKER AD	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2012 - 2016

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

ΟΜΙΛΟΣ	31/12/2016			31/12/2015		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	12.293	(1.892)	10.401	(5.569)	6.779	1.210
Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών	(3.941)	1.143	(2.798)	4.427	602	5.029
Συναλλαγματικές διαφορές	(31)	-	(31)	(124)	-	(124)
Λοιπές κινήσεις	(102)	-	(102)	(29)	-	(29)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης	8.219	(749)	7.470	(1.295)	7.381	6.086

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	31/12/2016			31/12/2015		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	11.973	(1.889)	10.084	(5.477)	6.785	1.308
Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών	(3.941)	1.143	(2.798)	4.456	573	5.029
Λοιπές κινήσεις	-	-	-	2	-	2
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης	8.032	(746)	7.286	(1.019)	7.358	6.339

Στο κονδύλι «Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας της χρήσης 2016, δεν περιλαμβάνεται ποσό ύψους €6.497 χιλ. (2015: €6.234 χιλ.), που αφορά σε απομείωση αξιόγραφων διαθέσιμων προς πώληση (μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια), τα οποία έχουν χρεωθεί στα αποτελέσματα της αντίστοιχης χρήσης (βλ. Σημείωση 11).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΟΜΙΛΟΣ	Γήπεδα και Οικόπεδα	Κτίρια	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Ακινητοποιή- σεις υπό κατασκευή	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1/1/2015	60.512	91.236	34.397	2.919	1.709	190.773
Προσθήκες	-	139	702	29	-	870
Μεταφορές	4.082	6.903	-	-	-	10.985
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	(8)	(338)	-	(21)	(367)
Υπόλοιπο 31/12/2015	64.594	98.270	34.761	2.948	1.688	202.261
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις						
Υπόλοιπο 1/1/2015	(177)	(29.248)	(32.815)	(2.011)	-	(64.251)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	273	-	-	273
Μεταφορές	-	(4.056)	(4)	4	-	(4.056)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.458)	(663)	(200)	-	(3.321)
Απομειώσεις	(759)	308	-	(4)	-	(455)
Υπόλοιπο 31/12/2015	(936)	(35.454)	(33.209)	(2.211)	-	(71.810)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2015	63.658	62.816	1.552	737	1.688	130.451
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1/1/2016	64.594	98.270	34.761	2.948	1.688	202.261
Προσθήκες	-	186	727	40	46	999
Μεταφορές	(214)	(645)	-	-	-	(859)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	(8.192)	-	-	(8.192)
Υπόλοιπο 31/12/2016	64.380	97.811	27.296	2.988	1.734	194.209
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις						
Υπόλοιπο 1/1/2016	(936)	(35.454)	(33.209)	(2.211)	-	(71.810)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	8.147	3	-	8.150
Μεταφορές	18	403	4	-	-	425
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.460)	(640)	(212)	-	(3.312)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	-	-
Απομειώσεις	-	46	-	(1)	-	45
Υπόλοιπο 31/12/2016	(918)	(37.465)	(25.698)	(2.421)	-	(66.502)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2016	63.462	60.346	1.598	567	1.734	127.707

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ						
	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτίρια	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Ακίνητοποιή- σεις υπό κατασκευή	Σύνολο
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1/1/2015	59.496	84.361	31.124	2.766	1.680	179.427
Προσθήκες	-	127	546	14	0	687
Μεταφορές	4.082	6.903	-	-	0	10.985
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	(8)	(114)	-	-	(122)
Υπόλοιπο 31/12/2015	63.578	91.383	31.556	2.780	1.680	190.977
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις						
Υπόλοιπο 1/1/2015	(97)	(27.111)	(29.852)	(1.910)	-	(58.970)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	78	-	-	78
Μεταφορές	-	(4.056)	-	-	-	(4.056)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.157)	(550)	(193)	-	(2.900)
Απομειώσεις	(759)	(10)	-	-	-	(769)
Υπόλοιπο 31/12/2015	(856)	(33.334)	(30.324)	(2.103)	-	(66.617)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2015	62.722	58.049	1.232	677	1.680	124.360
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1/1/2016	63.578	91.383	31.556	2.780	1.680	190.977
Προσθήκες	-	131	532	21	-	684
Μεταφορές	(214)	(645)	-	-	-	(859)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	(8.050)	-	-	(8.050)
Υπόλοιπο 31/12/2016	63.364	90.869	24.038	2.801	1.680	182.752
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις						
Υπόλοιπο 1/1/2016	(856)	(33.334)	(30.324)	(2.103)	-	(66.617)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	8.007	-	-	8.007
Μεταφορές	18	407	-	-	-	425
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.160)	(543)	(202)	-	(2.905)
Υπόλοιπο 31/12/2016	(838)	(35.087)	(22.860)	(2.305)	-	(61.090)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2016	62.526	55.782	1.178	496	1.680	121.662

Οι παραπάνω αποσβέσεις και απομειώσεις περιλαμβάνονται στο κονδύλι «Έξοδα Διοίκησης και Διάθεσης» της Κατάστασης Συνολικού Εισοδήματος.

Στην αξία κτήσης του λογαριασμού «Γήπεδα και Οικόπεδα» περιλαμβάνεται ποσό €6.250 χιλ. που αφορά οικόπεδο της Εταιρίας (οικόπεδο Ελληνικού – 35^{ης} οδού) στο οποίο ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (Ο.Σ.Κ. Α.Ε.), προέβη σε ανέγερση κτιρίου. Το Δ.Σ. της Εταιρίας κατά την υπ' αριθμ. 2071/19 Δεκεμβρίου 2006 συνεδρίασή του, αποφάσισε ομόφωνα όπως ασκηθεί διεκδικητική αγωγή κατά της Ο.Σ.Κ. Α.Ε., του Ελληνικού Δημοσίου και του Δήμου Ελληνικού.

Συζητήθηκε και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 2441/2011 απόφαση, με την οποία η αγωγή μας έγινε δεκτή ως προς την Ο.Σ.Κ. Α.Ε. και το Δήμο Ελληνικού, αναγνωρίστηκε η κυριότητα της Εταιρίας μας επί του επιδίκου οικοπέδου και υποχρεώθηκαν οι δύο ανωτέρω εναγόμενοι να μας καταβάλουν από κοινού ως αποζημίωση το ποσό των €5.774 χιλ. και επιπλέον ο Ο.Σ.Κ. το ποσό των €67 χιλ. για την αξία των επικειμένων και ο Δήμος Ελληνικού το ποσό των €783 χιλ., όλα τα ποσά νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής (12.2.2008), ενώ επίσης ο Δήμος Ελληνικού καταδικάζεται στη δικαστική μας δαπάνη ποσού €120 χιλ. Κατά της ως άνω πρωτόδικης απόφασης ασκήθηκαν αντίθετες εφέσεις από την Εταιρία και τους αντιδίκους Ο.Σ.Κ. Α.Ε. και Δήμο Ελληνικού-Αργυρούπολης, οι οποίες συνεκδικάστηκαν εξ αναβολής στις 18/4/2013 ενώπιον του Εφετείου Αθηνών και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 5867/2013 απόφαση, με την οποία : α) απορρίφθηκε η έφεση του Ο.Σ.Κ., β) έγινε δεκτή η έφεση του Δήμου Ελληνικού- Αργυρούπολης και απορρίφθηκε η αγωγή μας ως προς αυτόν και γ) έγινε δεκτή η έφεση της Εταιρίας ως προς τον Ο.Σ.Κ., αναγνωρίστηκε η κυριότητα της Εταιρίας μας επί του επιδίκου οικοπέδου και υποχρεούται να μας καταβάλει το ποσό των € 6.624 χιλ. πλέον τόκων από την επίδοση της αγωγής (12/2/2008) και € 280 χιλ. ως δικαστική δαπάνη.

Κατά της ως άνω απόφασης η «ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε.» ως καθολική διάδοχος του Ο.Σ.Κ. άσκησε Αίτηση Αναστολής εκτέλεσης της εφετειακής απόφασης, η οποία συζητήθηκε ενώπιον του Γ' Τμήματος του Αρείου Πάγου κατά τη

δικάσιμο της 7/5/2014 και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 75/2014 απόφαση, που κάνει δεκτή την Αίτηση μέχρι τη συζήτηση της Αναίρεσης, ενώ μέχρι τότε έλαβε προσωρινή διαταγή περί μη εκτέλεσης. Επίσης άσκησε Αίτηση Αναίρεσης και Πρόσθετους Λόγους Αναίρεσης ενώπιον του Αρείου Πάγου με δικάσιμο την 5/11/2014 οπότε συζητήθηκε και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 144/2015 απόφαση του Αρείου Πάγου η οποία παρά την περί απόρριψης της αναίρεσης εισήγηση, αναίρεσε την απόφαση του Εφετείου, παρέπεμψε την έφεση στο Εφετείο και η υπόθεση συζητήθηκε τελικά στις 19.11.2015 και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1347/2016 απόφαση, με την οποία γίνεται δεκτή η έφεση της αντιδίκου. Το επικαζόμενο ποσό διαμορφώθηκε στα €6.120 χιλ. πλέον τόκων. Ως εκ τούτου παραμένει ως ενδεχόμενη απαίτηση έως ότου επιτευχθεί η συμφωνία η οποία προβλέπει τη σταδιακή τακτοποίηση της απαίτησης μας με τμηματικές καταβολές και με σκοπό την ολοσχερή εξόφλησή μας εντός του έτους 2017.

Η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας ανέθεσε σε πιστοποιημένους ανεξάρτητους εκτιμητές την αποτίμηση των ακινήτων της κατά την 31.12.2015, οι οποίοι και προσδιόρισαν την εύλογη αξία των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων κατά την ημερομηνία αυτή σε €119.735 χιλ. Στα ακίνητα εκείνα τα οποία δεν χρησιμοποιούνταν κατά την 31.12.2015 για την επίτευξη των σκοπών της Μητρικής Εταιρίας, στα οποία η ανακτήσιμη αξία υπολειπόταν της λογιστικής αξίας, διενεργήθηκε απομείωση ίση με τη διαφορά μεταξύ των δύο αυτών αξιών πλέον εκτιμώμενων εξόδων πώλησης, συνολικού ύψους €769 χιλ., η οποία οφειλόταν στην πώση των αξιών ακινήτων στην ελληνική αγορά. Κατά την 31.12.2016, η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας, αφού έλαβε υπόψη τις αποτιμήσεις της προηγούμενης χρήσης καθώς επίσης και το γεγονός ότι η κατάσταση των ακινήτων παρέμεινε αμετάβλητη, κατέληξε ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης της αξίας των ακινήτων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ

	ΟΜΙΛΟΣ				ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ			
	Γήπεδα και Οικόπεδα	Κτήρια	Ακίνητοποιή-σεις υπό κατασκευή	Σύνολο	Γήπεδα και Οικόπεδα	Κτήρια	Ακίνητοποιή-σεις υπό κατασκευή	Σύνολο
	(Ποσά σε χιλιάδες €)							
Αξία κτήσης								
Υπόλοιπο 1/1/2015	53.409	111.684	-	165.093	53.292	111.109	-	164.401
Μεταφορές	(4.082)	(6.903)	-	(10.985)	(4.082)	(6.903)	-	(10.985)
Προσθήκες	-	108	-	108	-	108	-	108
Υπόλοιπο 31/12/2015	49.327	104.889	-	154.216	49.210	104.314	-	153.524
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις								
Υπόλοιπο 1/1/2015	(3.813)	(59.305)	-	(63.118)	(3.806)	(59.045)	-	(62.851)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.889)	-	(2.889)	-	(2.877)	-	(2.877)
Μεταφορές	-	4.056	-	4.056	-	4.056	-	4.056
Απομείωση	(92)	(650)	-	(742)	(98)	(658)	-	(756)
Υπόλοιπο 31/12/2015	(3.905)	(58.788)	-	(62.693)	(3.904)	(58.524)	-	(62.428)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2015	45.422	46.101	-	91.523	45.306	45.790	-	91.096
Αξία κτήσης								
Υπόλοιπο 1/1/2016	49.327	104.889	-	154.216	49.210	104.314	-	153.524
Μεταφορές	214	645	-	859	214	645	-	859
Προσθήκες	-	80	-	80	-	80	-	80
Υπόλοιπο 31/12/2016	49.541	105.614	-	155.155	49.424	105.039	-	154.463
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις								
Υπόλοιπο 1/1/2016	(3.905)	(58.788)	-	(62.693)	(3.904)	(58.524)	-	(62.428)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.875)	-	(2.875)	-	(2.864)	-	(2.864)
Μεταφορές	(18)	(407)	-	(425)	(18)	(407)	-	(425)
Απομείωση	-	(1)	-	(1)	-	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(1)	-	(1)	-	-	-	-
Υπόλοιπο 31/12/2016	(3.923)	(62.072)	-	(65.995)	(3.922)	(61.795)	-	(65.717)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2016	45.618	43.542	-	89.160	45.502	43.244	-	88.746

Οι παραπάνω αποσβέσεις και απομειώσεις περιλαμβάνονται στο κονδύλι Έξοδα Διοίκησης και Διάθεσης της Κατάστασης Συνολικού Εισοδήματος.

Τα έσοδα από ενοίκια για τον Όμιλο και την Μητρική Εταιρία ανήλθαν την 31 Δεκεμβρίου 2016 σε €4.561 χιλ. και €4.546 χιλ. αντίστοιχα. Για τη χρήση 2015, τα έσοδα από ενοίκια για τον Όμιλο και τη Μητρική Εταιρία ανήλθαν σε €4.873 χιλ. και €4.858 χιλ. αντίστοιχα.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 η Διοίκηση της Εταιρίας ανέθεσε σε πιστοποιημένους ανεξάρτητους εκτιμητές την αποτίμηση των ακινήτων της Μητρικής Εταιρίας, οι οποίοι και προσδιόρισαν την εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα κατά την ημερομηνία αυτή σε € 92.237 χιλ. και η οποία εκτιμάται ότι δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά την 31.12.2016. Κατά την 31.12.2016, η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας, αφού έλαβε υπόψη τις αποτιμήσεις της προηγούμενης χρήσης καθώς επίσης και το γεγονός ότι η κατάσταση των ακινήτων παρέμεινε αμετάβλητη, κατέληξε ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης της αξίας των ακινήτων.

Τα έξοδα μελλοντικών ενοικίων του Ομίλου αναλύονται ως εξής:

	Μέχρι 1 έτος	1 έως 5 έτη (Ποσά σε χιλιάδες €)	5 έτη και άνω
Έξοδα	(1.294)	(3.335)	(2.377)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	ΟΜΙΛΟΣ			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
	Υπεραξία	Λογισμικό	Σύνολο	Υπεραξία	Λογισμικό	Σύνολο
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1/1/2015	2.757	27.956	30.713	-	26.990	26.990
Προσθήκες	-	3.968	3.968	-	3.968	3.968
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	32	32	-	-	-
Υπόλοιπο 31/12/2015	2.757	31.956	34.713	-	30.958	30.958
Σωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο 1/1/2015	(187)	(21.026)	(21.213)	-	(20.358)	(20.358)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.518)	(2.518)	-	(2.463)	(2.463)
Υπόλοιπο 31/12/2015	(187)	(23.544)	(23.731)	-	(22.821)	(22.821)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2015	2.570	8.412	10.982	-	8.137	8.137
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1/1/2016	2.757	31.956	34.713	-	30.958	30.958
Προσθήκες	-	4.982	4.982	-	4.552	4.552
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	(93)	(93)	-	(23)	(23)
Απομείωση	(1.477)	-	(1.477)	-	-	-
Υπόλοιπο 31/12/2016	1.280	36.845	38.125	-	35.487	35.487
Σωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο 1/1/2016	(187)	(23.544)	(23.731)	-	(22.821)	(22.821)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	79	79	-	9	9
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.943)	(2.943)	-	(2.884)	(2.884)
Υπόλοιπο 31/12/2016	(187)	(26.408)	(26.595)	-	(25.696)	(25.696)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2016	1.093	10.437	11.530	-	9.791	9.791

Οι παραπάνω αποσβέσεις περιόδου περιλαμβάνονται στο κονδύλι Έξοδα Διοίκησης και Διάθεσης της Κατάστασης Συνολικού Εισοδήματος.

Οι υπεραξίες που προκύπτουν αφορούν σε εξαγορά θυγατρικών κατά τις προηγούμενες χρήσεις. Η Μητρική εκτιμά το ανακτήσιμο ποσό της υπεραξίας, τουλάχιστον ετησίως, για να διαπιστώσει την ύπαρξη τυχόν απομείωσης της αξίας αυτής. Η απομείωση της υπεραξίας ύψους €1.477 χιλ. που διενεργήθηκε κατά το 2016 αφορά τη θυγατρική εταιρία "National Μεσιτική Ασφαλίσεων Α.Ε.", καθώς λήφθηκε προσφορά για την αγορά της ύψους €1.200 χιλ.. Η εν λόγω απομείωση συμπεριλαμβάνεται στα έξοδα διοίκησης και διάθεσης, τα οποία αναλύονται στη σημείωση 16.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΕΞΟΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

Οι προμήθειες και τα άλλα έξοδα πρόκλησης τόσο των νέων συμβολαίων όσο και των ανανεώσεων που αναλογούν σε επόμενες χρήσεις αναλύονται κατά κλάδο ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επόμενων χρήσεων Κλάδου Ζωής	30.252	28.294	30.252	28.294
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επόμενων χρήσεων Κλάδου Γενικών Ασφαλίσεων	8.249	9.451	6.003	7.417
Σύνολο προμηθειών και άλλων εξόδων παραγωγής επόμενων χρήσεων	38.501	37.745	36.255	35.711

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ / ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ**ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

Συμμετοχή	Χώρα Έδρας	31/12/2016		31/12/2015	
		% Συμμετοχής	Λογιστική Αξία	% Συμμετοχής	Λογιστική Αξία
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Όμιλος					
UBB METLIFE INSURANCE COMPANY AD	Βουλγαρία	-	-	30,00%	3.546
UBB INSURANCE BROKER AD	Βουλγαρία	-	-	20,00%	156
Σύνολο επενδύσεων σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			-		3.702
Μητρική					
SOCIETATE COMERCIALA GARANTA ASIGURARI S.A.	Ρουμανία	94,96%	6.528	94,96%	6.528
ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ	Κύπρος	89,09%	4.119	89,09%	4.119
AUDATEX ΕΛΛΑΣ Α.Ε.	Ελλάδα	70,00%	957	70,00%	1.062
NATIONAL ΜΕΣΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΑΕ	Ελλάδα	95,00%	1.200	95,00%	2.450
UBB METLIFE INSURANCE COMPANY AD	Βουλγαρία	-	-	30,00%	1.074
UBB INSURANCE BROKER AD	Βουλγαρία	-	-	20,00%	51
Σύνολο επενδύσεων σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			12.804		15.284

Η Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) Λτδ. κατέχει ποσοστό συμμετοχής 99,99% της Εθνικής Ασφαλιστικής Κύπρου Γενικών Ασφαλειών Λτδ. και ποσοστό 100% της National Insurance Agents & Consultants Ltd, με έδρα την Κύπρο. Αντικείμενο των συνδεδεμένων εταιριών είναι οι ασφαλιστικές εργασίες και η μεσιτεία ασφαλίσεων.

Την 25.11.2009, τα Διοικητικά Συμβούλια της AUDATEX ΕΛΛΑΣ ΑΕ και της AUDATEX GmbH, αποφάσισαν από κοινού, τον τερματισμό της μεταξύ τους σύμβασης άδειας αποκλειστικής χρήσης λογισμικού. Η Εταιρία διέκοψε τη χρήση του λογισμικού που παρεχόταν από την Audatex GmbH τον Ιούνιο του 2010. Η AUDATEX ΕΛΛΑΣ ΑΕ τελεί υπό εκκαθάριση από την 26.06.2010.

Κατά την 31.12.2016, διενεργήθηκε απομείωση της συμμετοχής της Μητρικής στη "National Μεσιτική Ασφαλίσεων Α.Ε." ύψους €1.250 χιλ. καθώς η λήψη προσφοράς το Δεκέμβριο του 2016 για αγορά της εταιρίας έναντι τιμήματος €1.200 χιλ. αποτέλεσε ένδειξη για την απομείωση της. Την 20η Ιανουαρίου 2017, σε συνέχεια της από 13 Ιανουαρίου 2017 απόφασης του Δ.Σ. της Μητρικής Εταιρίας, ολοκληρώθηκε η πώληση αντί τιμήματος €1.200 χιλ..

Για την ενοποίηση των θυγατρικών εταιριών εφαρμόζεται η μέθοδος της ολικής ενοποίησης σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. 3 και Δ.Π.Χ.Α. 10.

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
UBB AIG INSURANCE COMPANY AD	-	884	-	727
UBB METLIFE INSURANCE COMPANY AD	3.658	-	1.074	-
UBB INSURANCE BROKER AD	146	-	51	-
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση	3.804	884	1.125	727

Η μητρική εταιρία Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος («ΕΤΕ») υπέγραψε κατά την 30.12.2016 σύμβαση με τη Βελγική τράπεζα KBC για την πώληση του 99.91% της θυγατρικής της ΕΤΕ στη Βουλγαρία, United Bulgarian Bank A.D. (UBB), με τη δέσμευση να μεταφερθούν στην KBC και οι UBB Metlife Insurance Company AD και η UBB Insurance Broker AD, στις οποίες η Εθνική Ασφαλιστική κατέχει μερίδιο 30% και 20% αντίστοιχα. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2017. Η τιμή πώλησης δεν έχει ακόμα καθοριστεί, αλλά αναμένεται να είναι υψηλότερη της λογιστικής τους αξίας. Δεδομένων αυτών, η λογιστική αξία των εν λόγω συμμετοχών ύψους €1.074 χιλ. και €51 χιλ. αντίστοιχα σε επίπεδο Μητρικής Εταιρίας και €3.658 χιλ. και €146 χιλ. αντίστοιχα σε επίπεδο Ομίλου, εμφανίζεται στα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση.

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΣΕ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ			
	31/12/2016	UBB METLIFE INSURANCE COMPANY	UBB INSURANCE BROKER	Σύνολο
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Έσοδα	22.694	1.310	24.004	
Κέρδη πρό φόρων	3.340	501	3.841	
Κέρδη μετά φόρων	2.978	450	3.428	
Αναλογία Εταιρίας στα κέρδη μετά φόρων	893	90	983	
Σύνολο μερισμάτων	3.625	499	4.124	
Αναλογία Εταιρίας στα μερίσματα	1.088	100	1.188	
Ενεργητικό	44.521	880	45.401	
Παθητικό	32.326	149	32.475	
Καθαρή Θέση	12.195	731	12.926	
Αναλογία Εταιρίας στην Καθαρή Θέση	3.658	146	3.804	
Αναλογία Εταιρίας στα Λοιπά Συνολικά Εισοδήματα	307	-	307	

	UBB METLIFE INSURANCE COMPANY			UBB INSURANCE BROKER		Σύνολο
	31/12/2015					
	(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Έσοδα	18.918	1.362	20.280			
Κέρδη πρό φόρων	4.303	555	4.858			
Κέρδη μετά φόρων	3.869	499	4.368			
Αναλογία Εταιρίας στα κέρδη μετά φόρων	1.160	100	1.260			
Σύνολο μερισμάτων	1.534	531	2.065			
Αναλογία Εταιρίας στα μερίσματα	460	106	566			
Ενεργητικό	33.908	869	34.777			
Παθητικό	22.089	89	22.178			
Καθαρή Θέση	11.820	780	12.600			
Αναλογία Εταιρίας στην Καθαρή Θέση	3.546	156	3.702			
Αναλογία Εταιρίας στα Λοιπά Συνολικά Εισοδήματα	(137)	-	(137)			

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25: ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ / ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΟΜΙΛΟΣ	Υπόλοιπο έναρξης 01/01/2016	Επίδραση στα αποτελέσματα	Επίδραση στα Ι.Κ.	Υπόλοιπο λήξης 31/12/2016
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Αναπροσαρμογή αποσβέσεων άυλων περιουσιακών στοιχείων	3	3	-	6
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές	48.081	(2.249)	-	45.832
Συνταξιοδοτικές και άλλες παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	1.338	(6)	1.145	2.477
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	14.371	(585)	-	13.786
Επενδύσεων σε ακίνητα	(6.118)	(235)	-	(6.353)
Ενσώματων περιουσιακών στοιχείων	(4.985)	(101)	-	(5.086)
Αφορ. αποθεματικό εμπορικού χαρτοφ.	(276)	125	-	(151)
Αφορ. αποθεματικό δανείων-απαιτήσεων	2.957	(1.721)	-	1.236
Αφορ. αποθεματικό διακρατούμενων μέχρι τη λήξη	20.405	88	-	20.493
Αφορ. αποθεματικό διαθεσίμων προς πώληση	(7.359)	1.407	(1.889)	(7.841)
Χρεωστικής διαφοράς Ν.4046/12	93.213	(3.585)	-	89.628
Λοιπές προβλέψεις	10.219	(7.554)	(14)	2.651
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	171.849	(14.413)	(758)	156.678
Αναπροσαρμογή αποσβέσεων ενσώματων περ. στοιχείων	(49)	33	-	(16)
Αναπροσαρμογή αποσβέσεων επενδύσεων σε ακίνητα	-	(27)	-	(27)
Λοιπές προβλέψεις	776	48	-	824
Αφορ. αποθεματικό διαθεσίμων προς πώληση	80	-	3	83
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	807	54	3	864

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Υπόλοιπο έναρξης 01/01/2016	Επίδραση στα αποτελέσματα	Επίδραση στα Ι.Κ.	Υπόλοιπο λήξης 31/12/2016
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Αναπροσαρμογή αποσβέσεων άυλων περιουσιακών στοιχείων	3	3	-	6
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές	48.081	(2.249)	-	45.832
Συνταξιοδοτικές και άλλες παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	1.274	(6)	1.143	2.411
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	14.371	(585)	-	13.786
Επενδύσεων σε ακίνητα	(6.118)	(235)	-	(6.353)
Ενσώματων περιουσιακών στοιχείων	(4.985)	(141)	-	(5.126)
Αφορ. αποθεματικό εμπορικού χαρτοφ.	(276)	125	-	(151)
Αφορ. αποθεματικό δανείων-απαιτήσεων	2.957	(1.721)	-	1.236
Αφορ. αποθεματικό διακρατούμενων μέχρι τη λήξη	20.405	88	-	20.493
Αφορ. αποθεματικό διαθεσίμων προς πώληση	(7.359)	1.407	(1.889)	(7.841)
Χρεωστικής διαφοράς Ν.4046/12	93.213	(3.585)	-	89.628
Λοιπές προβλέψεις	10.205	(7.554)	-	2.651
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	171.771	(14.453)	(746)	156.572

Με βάση τις λογιστικές αρχές του Ομίλου και τις εκτιμήσεις των μελλοντικών φορολογητέων κερδών, οι ανωτέρω απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους που αφορούν προσωρινές φορολογικά εκπεστές διαφορές, είναι ανακτήσιμες. Οι λόγοι για τους οποίους η Διοίκηση εκτίμησε ότι η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση είναι ανακτήσιμη, παρατίθενται στην Σημείωση 3.3.

Η χρεωστική διαφορά του Ν.4046/2012 που προέκυψε σε συνέχεια της ανταλλαγής των ΟΕΔ, θεωρείται φορολογικά εκπιπτόμενη δαπάνη και αποσβένεται σε 30 ισόποσες ετήσιες δόσεις. Η αναπόσβεστη χρεωστική διαφορά κατά την 31.12.2016 ανέρχεται σε €309.060 χιλ.

Την 31.12.2016 η πρόβλεψη για το ύψος των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών που προέκυψαν τη χρήση 2014, ανέρχεται σε €158.041 χιλ για την Μητρική Εταιρία (2014: €243.037 χιλ). Για τις ανωτέρω φορολογικές ζημιές η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας έχει εκτιμήσει ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για το λόγο αυτό αναγνωρίστηκε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση. Το έτος παραγραφής των ανωτέρω φορολογικών ζημιών είναι το 2019.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία έχουν συμψηφίσει τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους ανά εταιρία ξεχωριστά, δεδομένου ότι οι τοπικές φορολογικές αρχές της κάθε χώρας παρέχουν το δικαίωμα συμψηφισμού των απαιτήσεων και υποχρεώσεων από κύριο φόρο εισοδήματος ανά εταιρία και εφόσον οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΩΣ ΤΗ ΛΗΞΗ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
ΟΜΟΛΟΓΑ				
Κρατικά ημεδαπής	82.647	77.644	82.647	77.644
Κρατικά αλλοδαπής	53.900	55.051	53.900	55.051
Σύνολο αξιογράφων	136.547	132.695	136.547	132.695

Η εύλογη αξία των διακρατούμενων ως τη λήξη αξιογράφων και η κατηγοριοποίησή τους σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 13, για το 2016, έχει ως εξής: €68.004 χιλ. στο επίπεδο 1 και €162.708 χιλ. στο επίπεδο 2. Κατά το 2015 η εύλογη αξία των διακρατούμενων μέχρι τη λήξη αξιογράφων ανερχόταν σε €70.120 χιλ. στο επίπεδο 1 και €146.894 χιλ. στο επίπεδο 2.

Κατά τη χρήση 2016 δεν υπήρξε μεταφορά χρεογράφων από το επίπεδο 1 στο επίπεδο 2 ή 3.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
ΟΜΟΛΟΓΑ				
Κρατικά ημεδαπής	535.495	470.396	535.495	470.396
Κρατικά αλλοδαπής	690.056	557.302	681.431	548.948
Εταιρικά εισηγμένα	198.878	129.167	198.878	129.167
	1.424.429	1.156.865	1.415.804	1.148.511
ΜΕΤΟΧΕΣ				
Εισηγμένες	28.335	37.647	28.333	37.647
Μη Εισηγμένες	2.106	1.275	2.106	1.275
	30.441	38.922	30.439	38.922
ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ				
Εσωτερικού	202.812	202.628	202.812	202.628
Κρατών εντός Ε.Ε.	67.071	64.566	67.072	64.566
	269.883	267.194	269.884	267.194
Σύνολο αξιογράφων	1.724.753	1.462.981	1.716.127	1.454.627

Τα ανωτέρω χρεόγραφα Διαθέσιμα προς Πώληση κατηγοριοποιούνται με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 13 στα ακόλουθα επίπεδα εύλογης αξίας.

	ΟΜΙΛΟΣ			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
	ΕΠΙΠΕΔΟ 1	ΕΠΙΠΕΔΟ 2	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ 1	ΕΠΙΠΕΔΟ 2	ΣΥΝΟΛΟ
	(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Διαθέσιμα προς πώληση						
31.12.2016	918.314	804.333	1.722.647	918.313	795.708	1.714.021
31.12.2015	848.389	613.317	1.461.706	848.389	604.963	1.453.352

Κατά τη χρήση 2016 μεταφέρθηκαν από το Επίπεδο 1 στο Επίπεδο 2 χρεόγραφα του χαρτοφυλακίου διαθεσίμων προς πώληση αξίας € 26.350.

Στα διαθέσιμα προς πώληση αξιόγραφα συμπεριλαμβάνονται και μη εισηγμένες μετοχές ύψους €2.106 χιλ., που έχουν αποτιμηθεί στο κόστος εκ των οποίων €1.007 χιλ. αφορούν επένδυση στο Επενδυτικό Κεφάλαιο Southbridge SICAR και €1.092 χιλ. στο Επενδυτικό Κεφάλαιο Diorama Investments SICAR SA. Τα αντίστοιχα ποσά για το 2015 ανέρχονταν σε €1.275 χιλ (€581 χιλ. Southbridge SICAR, €686 χιλ. Diorama Investments SICAR SA και €8 χιλ. λοιπές). Τα συγκεκριμένα επενδυτικά κεφάλαια έχουν μέγιστη συνολική διάρκεια 10 ετών, δεν είναι εισηγμένα σε οργανωμένες αγορές και επενδύουν σε ομόλογα ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων με προοπτικές ανάπτυξης. Οι λοιπές μη εισηγμένες μετοχές που αποτιμώνται στο κόστος ανέρχονται σε €8 χιλ.

Το 2008 η Μητρική Εταιρία μετέφερε μετοχές από τα αξιόγραφα για εμπορικούς σκοπούς στο χαρτοφυλάκιο Διαθεσίμων προς Πώληση. Την 31.12.2016, η συνολική λογιστική και εύλογη αξία των χρεογράφων που μεταφέρθηκαν το 2008 και διακρατούνται ακόμη από την Μητρική Εταιρία, ανέρχόταν σε € 868 χιλ. και €868 χιλ. αντίστοιχα. Τα έσοδα από μερίσματα που είχαν αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα, ανήλθαν σε €16 χιλ., οι ζημιές από προβλέψεις απομείωσης μετοχών ανήλθαν σε (€ 13) χιλ.. Εάν οι τίτλοι αυτοί δεν είχαν μεταφερθεί και δεν είχε διενεργηθεί απομείωση, στα κέρδη/(ζημιές) από αποτίμηση επενδύσεων θα είχε προστεθεί κέρδος € 224 χιλ..

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΣΕ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ				
Ομόλογα				
Κρατικά αλλοδαπής	6.808	5.113	-	-
Εταιρικά – Εισηγμένα ημεδαπής	102	97	-	-
	6.910	5.210	-	-
Μετοχές				
Εισηγμένες	355	361	-	-
Μη εισηγμένες	10	10	-	-
	365	371	-	-
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων				
Εσωτερικού	-	-	-	-
Σύνολο αξιογράφων για εμπορικούς σκοπούς	7.275	5.581	-	-
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ UNIT-LINKED ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ				
Αμοιβαία κεφάλαια	163.849	163.235	160.214	159.956
Ομόλογα	105.384	104.697	97.180	100.886
Μετοχές	1.647	14.944	-	13.500
Μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις	344.460	357.597	337.782	348.087
Σύνολο αξιογράφων unit-linked συμβολαίων	615.340	640.473	595.176	622.429
ΑΣΕΑΜΑ ΕΚΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΙ UNIT-LINKED				
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων				
Εξωτερικού	3.500	3.481	-	-
Σύνολο ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου και unit-linked	3.500	3.481	-	-
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	525	955	525	955
Σύνολο αξιογράφων	626.640	650.490	595.701	623.384

Τα ανωτέρω χρεόγραφα κατηγοριοποιούνται με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 13 στα ακόλουθα επίπεδα εύλογης αξίας.

ΟΜΙΛΟΣ					
ΕΠΙΠΕΔΟ 1	ΕΠΙΠΕΔΟ 2	ΕΠΙΠΕΔΟ 3	Μη Διαθέσιμη		ΣΥΝΟΛΟ
			Εύλογη Αξία		
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
31.12.2016					
Unit-Linked	172.925	442.415	-	-	615.340
Λουτά ΑΣΕΑΜΑ	3.500	-	-	-	3.500
Εμπορικό	355	6.910	-	10	7.275
Παράγωγα	-	525	-	-	525
Σύνολο	176.780	449.850	-	10	626.640
31.12.2015					
Unit-Linked	196.599	443.874	-	-	640.473
Λουτά ΑΣΕΑΜΑ	3.481	-	-	-	3.481
Εμπορικό	371	5.210	-	-	5.581
Παράγωγα	-	955	-	-	955
Σύνολο	200.451	450.039	-	-	650.490

ΜΗΤΡΙΚΗ					
ΕΠΙΠΕΔΟ 1	ΕΠΙΠΕΔΟ 2	ΕΠΙΠΕΔΟ 3	Μη Διαθέσιμη		ΣΥΝΟΛΟ
			Εύλογη Αξία		
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
31.12.2016					
Unit-Linked	165.603	429.573	-	-	595.176
Εμπορικό	-	-	-	-	-
Παράγωγα	-	525	-	-	525
Σύνολο	165.603	430.098	-	-	595.701
31.12.2015					
Unit-Linked	189.396	433.033	-	-	622.429
Εμπορικό	-	-	-	-	-
Παράγωγα	-	955	-	-	955
Σύνολο	189.396	433.988	-	-	623.384

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΑ ΩΣ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
ΟΜΟΛΟΓΑ				
Εταιρικά εισηγμένα ημεδαπής	87.327	137.510	87.327	137.510
Ελληνικού Δημοσίου	44.058	39.485	44.058	39.485
Σύνολο αξιογράφων	131.385	176.995	131.385	176.995

Η εύλογη αξία των αξιογράφων κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις και η κατηγοριοποίησή τους σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 13, για το 2016, έχει ως εξής: €146.463 χιλ. στο επίπεδο 2. Κατά το 2015 η εύλογη αξία των αξιογράφων κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις είχε ανέλθει €181.032 χιλ. στο επίπεδο 2 και €10.037 χιλ. στο επίπεδο 3. Κατά τη χρήση 2016 δεν υπήρξε μεταφορά χρεογράφων από το επίπεδο 1 στο επίπεδο 2 ή 3.

Το 2015 η Μητρική Εταιρία μετέφερε χρεόγραφα από το χαρτοφυλάκιο Διαθεσίμων προς Πώληση στο χαρτοφυλάκιο κατατασσόμενων ως Δάνεια και Απαιτήσεις. Κατά την ημερομηνία μεταφοράς, τα μεταφερθέντα χρεόγραφα δεν διαπραγματεύονταν σε ενεργή αγορά τα οποία ο Όμιλος έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να τα διακρατήσει στο προσεχές μέλλον ή μέχρι την ημερομηνία της λήξης τους. Την 31.12.2016, η συνολική λογιστική και εύλογη αξία των χρεογράφων που μεταφέρθηκαν το 2015 και διακρατούνται ακόμη από την Μητρική Εταιρία, ανερχόταν σε € 131.385 χιλ. και €146.463 χιλ. αντίστοιχα. Τα έσοδα από τόκους (συμπεριλαμβανομένων και των αποσβέσεων της υπέρ/υπό το άρτιο διαφοράς των ομολόγων καθώς και το αναπόσβεστο υπόλοιπο του αποθεματικού αποτίμησης μέχρι την ημερομηνία της μεταφοράς από το Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιο, που είχαν αναγνωρισθεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα), ανήλθαν σε €6.267 χιλ.. Εάν οι τίτλοι αυτοί δεν είχαν μεταφερθεί, το αποθεματικό αποτίμησης των Διαθεσίμων προς Πώληση χρεογράφων θα είχε αυξηθεί (προ της προσαρμογής της αντίστοιχης αναβαλλόμενης φορολογίας) κατά € 7.621 χιλ., λόγω των κερδών από αποτιμήσεις

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ

	ΟΜΙΛΟΣ				
	31/12/2016				
	Διαθέσιμο προς Πώληση	Εμπορικό Χαρτ/κιο	Διακρατούμενο Μέχρι τη Λήξη	Δάνεια & Απαιτήσεις	ΣΥΝΟΛΟ
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>				
Σταθερό επιτόκιο	1.424.429	6.910	136.547	131.385	1.699.271
Σύνολο	1.424.429	6.910	136.547	131.385	1.699.271

	ΟΜΙΛΟΣ				
	31/12/2015				
	Διαθέσιμο προς Πώληση	Εμπορικό Χαρτ/κιο	Διακρατούμενο Μέχρι τη Λήξη	Δάνεια & Απαιτήσεις	ΣΥΝΟΛΟ
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>				
Σταθερό επιτόκιο	1.156.865	5.210	132.695	132.824	1.427.594
Κυμαινόμενο επιτόκιο	-	-	-	44.171	44.171
Σύνολο	1.156.865	5.210	132.695	176.995	1.471.765

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ 31/12/2016					
	Διαθέσιμο προς Πώληση	Εμπορικό Χαρτ/κιο <i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>	Διακρατούμενο Μέχρι τη Λήξη	Δάνεια & Απαιτήσεις	ΣΥΝΟΛΟ
Σταθερό επιτόκιο	1.415.804	-	136.547	131.385	1.683.736
Σύνολο	1.415.804	-	136.547	131.385	1.683.736

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ 31/12/2015					
	Διαθέσιμο προς Πώληση	Εμπορικό Χαρτ/κιο <i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>	Διακρατούμενο Μέχρι τη Λήξη	Δάνεια & Απαιτήσεις	ΣΥΝΟΛΟ
Σταθερό επιτόκιο	1.148.511	-	132.695	132.824	1.414.030
Κυμαινόμενο επιτόκιο	-	-	-	44.171	44.171
Σύνολο	1.148.511	-	132.695	176.995	1.458.201

Στον παραπάνω πίνακα παρατίθεται η ανάλυση του ομολογιακού χαρτοφυλακίου της Μητρικής Εταιρίας και του Ομίλου κατ' είδους επιτοκίου (κυμαινόμενο ή σταθερό).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31: ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Απαιτήσεις από χρεώστες ασφαλιστρών	141.020	149.754	127.967	135.856
Στεγαστικά δάνεια στο προσωπικό	13.559	14.074	13.559	14.074
Δάνεια σε προσωπικό – συνεργάτες	4.852	4.580	4.852	4.580
Δάνεια σε ασφαλισμένους Ζωής	2.058	2.595	2.058	2.595
Δάνεια	20.469	21.249	20.469	21.249
Χρεώστες διάφοροι	28.166	33.605	27.387	33.135
Δεδουλευμένοι τόκοι	21.938	19.800	21.659	19.299
Επίδικες απαιτήσεις κατά Δημοσίου	906	1.106	906	1.106
Απαιτήσεις από αναγωγικές εκκρεμείς ζημιές	9.562	11.529	9.562	11.529
Λοιπά εισπρακτέα έσοδα	316	263	31	15
Αποζημιώσεις μέσω φιλικού διακανονισμού	631	759	631	759
Λοιπές απαιτήσεις	61.519	67.062	60.176	65.843
Πρόβλεψη επισφαλών χρεωστών ασφαλιστρών και λοιπών απαιτήσεων	(51.331)	(52.357)	(50.042)	(51.085)
Σύνολο χρεωστών ασφαλιστρών και λοιπών απαιτήσεων	171.677	185.708	158.570	171.863

Την 10.11.2010 υπεγράφη προσύμφωνο πώλησης μετοχών μεταξύ της Μητρικής Εταιρίας και του έτερου μετόχου της Ευρώπης ΑΕΓΑ, με το οποίο προσυμφωνήθηκε η πώληση των 600.000 ονομαστικών μετοχών της Εταιρίας σε έξι δόσεις των 100.000 ονομαστικών μετοχών αρχής γενομένης από 30.09.2011, έναντι τιμήματος €243 χιλ. ανά 100.000 ονομαστικές μετοχές. Η συνολική απαίτηση κατά την 31.12.2016 που προκύπτει από το προσύμφωνο πώλησης ύψους: €457 χιλ. είναι καταχωρημένη στο κονδύλι «Χρεώστες διάφοροι». Λόγω εφαρμογής των διατάξεων του ΔΛΠ 28, η Μητρική Εταιρία δεν ενοποιεί λογιστικά την Ευρώπη ΑΕΓΑ με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Για τις κατηγορίες δανείων που περιγράφονται στον παραπάνω πίνακα, έχουν ληφθεί από την Μητρική Εταιρία εμπράγματα εξασφαλίσεις επί της ακίνητης περιουσίας, χρηματοοικονομικές καθώς και λοιπές εξασφαλίσεις.

ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΧΡΕΩΣΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Πρόβλεψη επισφαλών χρεωστών ασφαλιστρων και λοιπών απαιτήσεων έναρξης χρήσεως	(52.357)	(54.548)	(51.085)	(53.257)
Απελευθέρωση	1.986	3.008	1.956	3.008
Διαγραφές χρήσεως	140	67	140	-
Προβλέψεις χρήσεως	(1.100)	(884)	(1.053)	(836)
Πρόβλεψη επισφαλών χρεωστών ασφαλιστρων και λοιπών απαιτήσεων τέλους χρήσεως	(51.331)	(52.357)	(50.042)	(51.085)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Απαιτήσεις από αντασφαλιστές	100.736	97.029	90.191	86.256
Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων από αντασφαλιστές	(2.437)	(2.339)	(2.437)	(2.339)
Απαιτήσεις από αντασφαλιζόμενους	2.364	189	2.364	593
Σύνολο απαιτήσεων από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	100.663	94.879	90.118	84.510

ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΕΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων από αντασφαλιστές έναρξης χρήσεως	(2.339)	(2.598)	(2.339)	(2.598)
Απελευθέρωση	42	309	42	309
Προβλέψεις χρήσεως	(140)	(50)	(140)	(50)
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων από αντασφαλιστές τέλους χρήσεως	(2.437)	(2.339)	(2.437)	(2.339)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33: ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Ταμείο	320	251	18	18
Καταθέσεις όψεως και γeros	16.585	14.575	9.401	9.006
Καταθέσεις προθεσμίας σε πιστωτικά ιδρύματα	55.951	161.013	40.950	142.901
Ταμείο και καταθέσεις	72.856	175.839	50.369	151.925

Τα λογιστικά υπόλοιπα του ταμείου και των καταθέσεων προσεγγίζουν την εύλογη αξία τους κατά την 31.12.2016.

Ως ταμειακά ισοδύναμα θεωρούνται τα περιουσιακά στοιχεία εκείνα τα οποία έχουν διάρκεια μέχρι τρεις μήνες ή λιγότερο, από την ημερομηνία απόκτησης τους. Το σύνολο του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων αναλύεται στον παρακάτω πίνακα:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Ταμείο	320	251	18	18
Καταθέσεις όψεως και γeros	16.585	14.575	9.401	9.006
Καταθέσεις προθεσμίας σε πιστωτικά ιδρύματα	48.345	150.937	40.950	142.901
Αξιόγραφα Διαθεσίμου προς Πώληση Χαρτοφυλακίου	99.530	411.194	99.530	411.194
Σύνολο ταμείου και ταμειακών ισοδύναμων	164.780	576.957	149.899	563.119

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34: ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το Μετοχικό Κεφάλαιο της Μητρικής κατά την 31.12.2016 και την 31.12.2015, ανέρχεται σε €490.044 χιλ. διαιρούμενο σε 196.017.480 κοινές ονομαστικές μετά ψήφου μετοχές ονομαστικής αξίας €2,5 η κάθε μία.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35: ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Τακτικό αποθεματικό	25.074	25.074	25.074	25.074
Ειδικά αποθεματικά	17	17	17	17
Έκτακτα αποθεματικά	1.205	1.205	1.205	1.205
Αποθεματικό αξιογράφων διαθεσίμων προς πώληση	49.128	38.727	48.119	38.035
Αποθεματικά από απαλλασσόμενα της φορολογίας έσοδα	1.678	1.678	1.678	1.678
Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών	(4.971)	(2.173)	(4.971)	(2.173)
Λοιπά αποθεματικά	(1.953)	(1.878)	49	49
Σύνολο αποθεματικών	70.178	62.650	71.171	63.885

ΚΙΝΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Υπόλοιπο κατά την έναρξη της χρήσης	38.727	37.517	38.035	36.727
Καθ. κέρδη/(ζημιές) από μεταβολές στην εύλογη αξία	14.576	(575)	14.259	(477)
Καθ. κέρδη/(ζημιές) μεταφερόμενες στα αποτελέσματα	(8.813)	(2.791)	(8.813)	(2.791)
Πρόβλεψη απομείωσης της αξίας του χαρτοφυλακίου	4.638	4.576	4.638	4.576
Υπόλοιπο κατά τη λήξη της χρήσης	49.128	38.727	48.119	38.035

Τακτικό Αποθεματικό: Έχει σχηματιστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν.2190/1920 καθώς και το άρθρο 18 του Ν.Δ. 400/1970, όπου το ένα πέμπτο τουλάχιστον των καθαρών ετήσιων κερδών της Εταιρίας διατίθεται προς σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η διάθεση αυτή δεν είναι υποχρεωτική, όταν το αποθεματικό υπερβεί το τετραπλάσιο του μετοχικού κεφαλαίου. Από 01/01/2016 ο Ν.Δ.400/1970 αντικαταστάθηκε από το Ν.4364/2016, ο οποίος δεν προβλέπει σχηματισμό τακτικού αποθεματικού.

Αποθεματικό αναπροσαρμογής αξίας αξιογράφων διαθεσίμων προς πώληση: Το αποθεματικό αυτό έχει σχηματισθεί από την αποτίμηση των διαθεσίμων προς πώληση αξιογράφων και μεταφέρεται στα κέρδη ή τις ζημιές με την πώληση αυτών των αξιογράφων στην εύλογη αξία τους και θα φορολογηθούν με τις Γενικές Διατάξεις.

Έκτακτα αποθεματικά: Έχουν σχηματισθεί στο παρελθόν με βάση απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Μητρικής Εταιρίας και περιλαμβάνουν και έκτακτα αποθεματικά από τη συγχώνευση θυγατρικών εταιριών και μπορούν να διανεμηθούν στους μετόχους της Μητρικής χωρίς πρόσθετη φορολόγηση μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών: Το αποθεματικό αυτό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του αναθεωρημένου ΔΛΠ 19 και εμπεριέχει τα αναλογιστικά κέρδη και ζημιές των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών της Μητρικής. Ανάλυση της μεταβολής του αποθεματικού στη χρήση συμπεριλαμβάνεται στη Σημείωση 42.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 36: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

Στα αποτελέσματα εις νέον της χρήσης 2016 της Μητρικής Εταιρίας, περιλαμβάνονται κέρδη από πώληση ομολόγων Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία βάσει της ΠΟΛ 1032/2015 απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος και σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ. 1 του Ν. 4172/2013, θα φορολογηθούν κατά την διανομή τους. Ως εκ τούτου, για τα εν λόγω κέρδη έχει ανασταλεί η φορολόγησή τους. Η Μητρική Εταιρία δεν έχει την πρόθεση διανομής τους στο εγγύς μέλλον και ως εκ τούτου δεν έχει σχηματιστεί αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση, παρά ταύτα θα αξιολογεί σε ετήσια βάση την δυνατότητα και το βαθμό διανομής αυτών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 37: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

ΟΜΙΛΟΣ	31/12/2016			31/12/2015		
	Αναλογία Ομίλου	Αναλογία Αντασφαλιστών	Σύνολο	Αναλογία Ομίλου	Αναλογία Αντασφαλιστών	Σύνολο
						(Ποσά σε χιλιάδες €)
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΖΩΗΣ						
Μαθηματικά αποθέματα, απόθεμα επάρκειας και μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	916.337	8.349	924.686	835.107	8.692	843.799
Αποθέματα εκκρεμών αποζημιώσεων	139.591	2.615	142.206	148.600	1.912	150.512
Σύνολο αποθεμάτων ασφαλίσεων Ζωής	1.055.928	10.964	1.066.892	983.707	10.604	994.311
Ασφαλιστικές προβλέψεις ασφαλίσεων ζωής που οι ασφαλισμένοι φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (Unit Linked)	290.608	55	290.663	306.915	-	306.915
Απόθεμα εγγυήσεων προϊόντων Unit Linked	101.480	-	101.480	76.108	-	76.108
Σύνολο αποθεμάτων Unit Linked	392.088	55	392.143	383.023	-	383.023
Σύνολο αποθεμάτων Ζωής	1.448.016	11.019	1.459.035	1.366.730	10.604	1.377.334
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΖΗΜΙΩΝ						
Απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	53.087	18.149	71.236	65.623	15.941	81.564
Αποθέματα εκκρεμών αποζημιώσεων	339.288	81.412	420.700	179.410	271.837	451.247
Σύνολο αποθεμάτων ασφαλίσεων Ζημιών	392.375	99.561	491.936	245.033	287.778	532.811
Γενικό σύνολο αποθεμάτων	1.840.391	110.580	1.950.971	1.611.763	298.382	1.910.145

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	31/12/2016			31/12/2015		
	Αναλογία Εταιρίας	Αναλογία Αντασφαλιστών	Σύνολο	Αναλογία Εταιρίας	Αναλογία Αντασφαλιστών	Σύνολο
						(Ποσά σε χιλιάδες €)
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΖΩΗΣ						
Μαθηματικά αποθέματα, απόθεμα επάρκειας και μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	911.511	4.542	916.053	830.416	5.381	835.797
Αποθέματα εκκρεμών αποζημιώσεων	139.314	1.974	141.288	148.120	1.538	149.658
Σύνολο αποθεμάτων ασφαλίσεων Ζωής	1.050.825	6.516	1.057.341	978.536	6.919	985.455
Ασφαλιστικές προβλέψεις ασφαλίσεων Ζωής που οι ασφαλισμένοι φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (Unit Linked)	270.012	-	270.012	288.872	-	288.872
Απόθεμα εγγυήσεων προϊόντων Unit Linked	101.480	-	101.480	76.108	-	76.108
Σύνολο αποθεμάτων Unit Linked	371.492	-	371.492	364.980	-	364.980
Σύνολο αποθεμάτων Ζωής	1.422.317	6.516	1.428.833	1.343.516	6.919	1.350.435
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ						
Απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	45.145	15.838	60.983	58.637	13.458	72.095
Αποθέματα εκκρεμών αποζημιώσεων	331.322	78.333	409.655	173.023	268.651	441.674
Σύνολο αποθεμάτων ασφαλίσεων Ζημιών	376.467	94.171	470.638	231.660	282.109	513.769
Γενικό σύνολο αποθεμάτων	1.798.784	100.687	1.899.471	1.575.176	289.028	1.864.204

ΚΙΝΗΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Κίνηση ασφαλιστικών αποθεμάτων Ζωής				
Υπόλοιπο ασφαλιστικών αποθεμάτων κατά την έναρξη της χρήσης	1.377.334	1.448.588	1.350.435	1.423.575
Επιπρόσθετες Υποχρεώσεις και μεταβολές χρήσης	281.851	200.103	278.518	197.753
Απελευθέρωση αποθέματος για θανάτους, λήξεις, εξαγορές, ακυρώσεις κ.λ.π.	(200.150)	(271.349)	(200.120)	(270.893)
Συναλλαγματικές Διαφορές	(1)	(8)	-	-
Υπόλοιπο ασφαλιστικών αποθεμάτων κατά τη λήξη της χρήσης	1.459.034	1.377.334	1.428.833	1.350.435
Κίνηση ασφαλιστικών αποθεμάτων Ζημιών				
Υπόλοιπο ασφαλιστικών αποθεμάτων έναρξης χρήσης	532.811	581.247	513.769	563.379
Μεταβολή ΑΜΔΑ	(6.979)	(9.693)	(7.770)	(11.058)
Μεταβολή ΑΚΕΙ	(3.290)	5	(3.343)	96
Απόθεμα ζημιών τρέχουσας χρήσης	100.192	113.857	89.222	109.286
Μεταβολή σε απόθεμα ζημιών προηγούμενων χρήσεων	(45.110)	(60.592)	(45.114)	(64.238)
Πληρωθείσες ζημιές τρέχουσας χρήσης	(38.595)	(27.407)	(30.423)	(24.233)
Πληρωθείσες ζημιές προηγούμενων χρήσεων	(51.340)	(64.161)	(49.953)	(58.998)
Συναλλαγματικές διαφορές	(7)	21	-	-
Λοιπές κινήσεις	4.255	(466)	4.250	(465)
Υπόλοιπο ασφαλιστικών αποθεμάτων κατά τη λήξη της χρήσης	491.937	532.811	470.638	513.769
Γενικό Σύνολο	1.950.971	1.910.145	1.899.471	1.864.204

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ

ΟΜΙΛΟΣ & ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>	
Ομαδικά Επενδυτικά Συμβόλαια		
Υπόλοιπο έναρξης της χρήσης	177.492	200.231
Εισφορές	47.851	44.477
Αναλήψεις	(30.576)	(72.439)
Τόκοι	4.552	4.580
Λοιπές κινήσεις	5.403	643
Υπόλοιπο κατά τη λήξη της χρήσης	204.722	177.492
Επενδυτικά Συμβόλαια U/L		
Υπόλοιπο έναρξης της χρήσης	334.039	252.626
Απελευθέρωση αποθέματος	(10.424)	(6.667)
Νέα συμβόλαια	-	89.158
Μεταβολή αποθέματος	2.030	(1.268)
Λοιπές κινήσεις	368	190
Υπόλοιπο κατά τη λήξη της χρήσης	326.013	334.039
Γενικό σύνολο αποθεμάτων	530.735	511.531

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 39: ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Υποχρεώσεις προς συνεργάτες πωλήσεων	24.818	28.991	19.386	20.639
Έξοδα πληρωτέα και έσοδα επομένων χρήσεων	7.388	26.596	5.195	24.559
Πιστωτές και προμηθευτές	9.701	9.180	8.810	8.408
Υποχρεώσεις από φόρους και τέλη	18.940	14.612	18.883	14.558
Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό τρίτων	252	443	252	443
Οφειλές προς ασφαλιστικούς οργανισμούς	6.241	3.915	6.241	3.915
Πρόβλεψη απαιτήσεων τρίτων κατά της εταιρίας	2.964	2.653	2.964	2.653
Πρόβλεψη επιβολής κυρώσεων από Επιτροπή Ανταγωνισμού	15.000	15.000	15.000	15.000
Πρόβλεψη δεδουλευμένων δαπανών	4.511	5.844	4.511	5.844
Λοιτές υποχρεώσεις	8.008	15.496	7.655	14.987
Σύνολο λοιπών υποχρεώσεων	97.823	122.730	88.897	111.006

Οι εταιρίες του Ομίλου εμπλέκονται (υπό την ιδιότητα του εναγόμενου και του ενάγοντος) σε διάφορες δικαστικές υποθέσεις και διαδικασίες επιδιαιτησίας στα πλαίσια της κανονικής λειτουργίας τους. Η Διοίκηση καθώς και οι νομικοί σύμβουλοι της Μητρικής Εταιρίας εκτιμούν ότι όλες οι εκκρεμείς υποθέσεις αναμένεται να διευθετηθούν χωρίς σημαντικές αρνητικές επιδράσεις επί της χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου ή επί των αποτελεσμάτων λειτουργίας του. Η Μητρική Εταιρία έχει σχηματίσει πρόβλεψη για τις δικαστικές υποθέσεις που εκτιμάει ότι είναι πιθανό να επέλθει ζημιά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 40: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	32	33	32	33
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	50.000	50.000	50.000	50.000
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	50.032	50.033	50.032	50.033

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 41: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Υποχρεώσεις προς αντασφαλιστές	29.434	55.502	29.333	54.730
Υποχρεώσεις προς αντασφαλιζόμενους	2.031	263	2.031	667
Σύνολο υποχρεώσεων αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	31.465	55.765	31.364	55.397

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 42: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Προγράμματα καθορισμένων παροχών Μητρικής	8.314	4.926	8.314	4.926
Λοιτές εταιρίες του Ομίλου	197	191	-	-
Σύνολο υποχρεώσεων παροχών προς το προσωπικό	8.511	5.117	8.314	4.926

Με τα ομαδικά επενδυτικά συνταξιοδοτικά συμβόλαια 2361, 2740 (καθορισμένων παροχών) και 3002 (καθορισμένων εισφορών), που έχει εκδώσει η Μητρική, καταβάλλεται εφάπαξ παροχή ή/και σύνταξη σε κάθε εργαζόμενο κατά την αποχώρησή του από αυτή, εκτός και αν έχει εισπράξει ή θα εισπράξει μελλοντικά σχετική παροχή για την ανικανότητά του από ομαδικό συμβόλαιο που έχει επίσης εκδώσει η Μητρική. Με τα συμβόλαια αυτά καλύπτονται ο θάνατος, η μόνιμη ολική ανικανότητα από ασθένεια, και η μόνιμη ολική ή μερική ανικανότητα από ατύχημα.

Κατά τη χρήση του 2014, η Εταιρία πραγματοποίησε πρόγραμμα εθελουσίας αποχώρησης προσωπικού σύμφωνα με το οποίο αποχώρησαν 29 άτομα με παροχή κινήτρου και αυτασφάλισης. Από το σύνολο των αποχωρησάντων με

εθελουσία, 11 άτομα δε θεμελίωσαν δικαίωμα σύνταξης και εντάχθηκαν σε νέο ομαδικό επενδυτικό συνταξιοδοτικό συμβόλαιο με αριθμό 3503 το οποίο προβλέπει την καταβολή των παροχών του συμβολαίου 2361 όταν τα άτομα αυτά θεμελιώσουν δικαίωμα σύνταξης. Με 31/12/2016 παραμένουν 3 άτομα στο συμβόλαιο.

Το προσωπικό των εταιριών του Ομίλου που βρίσκονται εντός Ελλάδος λαμβάνει αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία, βάσει της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας.

Η καθαρή υποχρέωση των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών καθώς και τα έξοδα των προγραμμάτων αυτών που έχουν επηρεάσει τα αποτελέσματα χρήσης αναλύονται στους παρακάτω πίνακες:

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
	31/12/2016	31/12/2015
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>		
Παρούσα αξία χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	50.841	45.378
Εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων	(52.955)	(49.551)
Παρούσα αξία καθαρών χρηματοδ. απαιτήσεων	(2.114)	(4.173)
Παρούσα αξία μη χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	10.428	9.099
Σύνολο	8.314	4.926

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
	31/12/2016	31/12/2015
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>		
Επίδραση στα αποτελέσματα		
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	(1.240)	(1.322)
Καθαρός τόκος επί παρούσας αξίας υποχρέωσης	(76)	(189)
Αναγνώριση κόστους προϋπηρεσίας	-	(455)
Λοιπά	(622)	(286)
Δαπάνη που αναγνωρίστηκε στη χρήση	(1.938)	(2.252)
Συμφωνία παρούσας αξίας υποχρέωσης		
Παρούσα Αξία Υποχρεώσεων		
έναρξης χρήσης	54.477	54.735
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	1.240	1.322
Τόκοι - έξοδα	1.206	1.038
Εισφορές εργαζομένων	651	657
Παροχές συμβολαίων DAF	(1.441)	(886)
Αποζημιώσεις καταβληθείσες από την Εταιρία	(755)	(82)
Αύξηση λόγω καταγγελιών συμβάσεων με συναινετικές διαδικασίες και λοιπά	621	286
Κόστος προϋπηρεσίας που προέκυψε κατά τη χρήση	-	455
Ζημιά λόγω χρηματοοικονομικών παραδοχών	5.075	(3.016)
Ζημιά λόγω δημογραφικών παραδοχών	-	(404)
Κέρδη λόγω εμπειρίας	195	372
Παρούσα Αξία Χρηματοδοτούμενων Υποχρεώσεων κατά το τέλος περιόδου	61.269	54.477
Συμφωνία περ.στοιχείων προγράμματος		
Εύλογη αξία κατά την έναρξη της χρήσης	49.550	43.581
Αναμενόμενη απόδοση	1.129	850
Εργοδοτικές εισφορές	1.736	3.941
Συμμετοχή εργαζόμενων	651	657
Παροχές συμβολαίων DAF	(1.441)	(886)
Κέρδη περ.στοιχείων προγράμματος	1.330	1.408
Εύλογη αξία περ.στοιχείων κατά την λήξη της χρήσης	52.955	49.551

Συμφωνία λοιπού συνολικού εισοδήματος

Ποσό που αναγνωρίστηκε στο συνολικό εισόδημα κατά την έναρξη της χρήσης	(3.061)	(7.518)
Κέρδη λόγω αλλαγών σε παραδοχές	(5.075)	3.420
Κέρδη χρήσης λόγω εμπειρίας	(195)	(372)
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων εκτός καθαρού τόκου	1.329	1.409
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στα λοιπά συνολικά εισοδήματα της χρήσης	(3.941)	4.457
Ποσό που αναγνωρίστηκε στο συνολικό εισόδημα κατά τη λήξη της χρήσης	(7.002)	(3.061)

Συμφωνία καθαρής υποχρέωσης στον ισολογισμό

Υποχρέωση κατά την έναρξη της χρήσης	4.926	11.154
Εργοδοτικές εισφορές	(1.736)	(3.941)
Αποζημιώσεις καταβληθείσες από την Εταιρία	(755)	(82)
Δαπάνη που αναγνωρίστηκε στη χρήση	1.938	2.252
Μεταβολή λοιπών συνολικών εσόδων χρήσης	3.941	(4.457)
Υποχρέωση σε Ισολογισμό	8.314	4.926

Βασικές Παραδοχές

Επιτόκιο προεξόφλησης	1,60%	2,35%
Πληθωρισμός	1,50%	1,50%
Διάρκεια προγραμμάτων	11,22	11,33

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται η ανάλυση ευαισθησίας στην παρούσα αξία της συσσωρευμένης υποχρέωσης, σε αλλαγή των βασικών υποθέσεων εκτίμησης.

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ			
Ανάλυση Ευαισθησίας αναλογιστικών παραδοχών			
		N.2112	DAF
Επιτόκιο προεξόφλησης	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	-6,50%	-5,10%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	7,20%	5,50%
Πληθωρισμός	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	0,30%	0,00%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	-0,40%	0,00%
Ρυθμός αύξησης αποδοχών	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	6,50%	2,40%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	-6,10%	-2,20%
Αναμενόμενη διάρκεια ζωής	Πλέον ενός έτους	0,70%	0,60%
	Λιγότερο από ένα έτος	-0,70%	-0,60%

Τα περιουσιακά στοιχεία ύψους €52.955 χιλ. (2015: €49.551 χιλ.) αφορούν στα αποθέματα των προαναφερθέντων ομαδικών επενδυτικών συμβολαίων και περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις από επενδυτικά συμβόλαια.

Η αναμενόμενη απόδοση των συμβολαίων αυτών βασίστηκε στη συμβατική εγγυημένη απόδοση που προβλέπεται από τα εν λόγω συμβόλαια.

Οι εκτιμώμενες εργοδοτικές εισφορές προς τα συμβόλαια καθορισμένης παροχής 2361 και 2740 για το 2017 εκτιμώνται σε €1.690 χιλ..

Στις 12 Νοεμβρίου 2012 ο νέος νόμος 4093/2012, μείωσε την πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία στην περίπτωση απόλυσης ή συνταξιοδότησης με βάση τα οριζόμενα του Ν. 2112/2012. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου, το μέγιστο ποσό αποζημίωσης απόλυσης των υπαλλήλων περιορίζεται σε 12 μισθούς αντί για 24 μισθούς.

Επιπλέον, οι μεταβατικές διατάξεις του εν λόγω νόμου προβλέπουν ότι για τους υπάλληλους οι οποίοι κατά την 12 Νοεμβρίου 2012 έχουν συμπληρωμένα 17 ή παραπάνω έτη υπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη, η αποζημίωση περιορίζεται σε 1 επιπλέον μισθό για κάθε συμπληρωμένο έτος και μέχρι τους 24 συντάξιμους μισθούς. Σε περίπτωση απόλυσης το ανώτατο ποσό του επιπλέον μισθού περιορίζεται σε €2 χιλ..

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 43: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ**α. Συναλλαγές με την Τράπεζα (ΕΤΕ), θυγατρικές της Τράπεζας (ΕΤΕ) και εταιρίες του Ομίλου της Εθνικής Ασφαλιστικής:**

	ΟΜΙΛΟΣ							
	31/12/2016				31/12/2015			
	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα
	<i>(ποσά σε χιλιάδες €)</i>				<i>(ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Μητρική εταιρία ΕΤΕ								
- Κατ. Προθεσμίας	13.971	-	2.537	-	57.324	-	5.846	-
- Κατ. Όψεως	10.343	-	2	-	10.661	-	4	-
- Ασφαλιστικές εργασίες	325.984	2.270	8.666	172	334.640	2.504	10.486	-
- Λοιπές Συναλλαγές	665	47.470	619	3.550	448	47.554	774	3.951
Συνδεδεμένες εταιρίες Ομίλου ΕΤΕ	7.051	9.136	3.913	9.158	10.446	8.435	3.780	8.663
Σύνολο	358.014	58.876	15.737	12.880	413.519	58.493	20.890	12.614

	ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ							
	31/12/2016				31/12/2015			
	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα
	<i>(ποσά σε χιλιάδες €)</i>				<i>(ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Θυγατρικές Εθν.Ασφαλιστικής	81	324	446	18	144	309	463	83
Συγγενείς Εθν.Ασφαλιστικής	-	218	1.541	369	-	118	1.130	294
Μητρική εταιρία ΕΤΕ								
- Κατ. Προθεσμίας	13.151	-	2.529	-	56.504	-	5.833	-
- Κατ. Όψεως	10.153	-	2	-	10.587	-	4	-
- Ασφαλιστικές εργασίες	325.984	2.270	8.666	172	334.640	2.504	10.486	-
- Λοιπές Συναλλαγές	665	47.470	621	3.550	448	47.554	771	3.951
Συνδεδεμένες εταιρίες Ομίλου ΕΤΕ	554	8.840	2.877	8.887	1.267	8.135	2.731	7.858
Σύνολο	350.588	59.121	16.682	12.996	403.590	58.620	21.418	12.186

Όλες οι συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη πραγματοποιήθηκαν υπό το σύνηθες επιχειρηματικό πλαίσιο και περιλάμβαναν τους ίδιους όρους με αυτούς που χορηγήθηκαν σε τρίτους ή που είχαν συμφωνηθεί σε συμβάσεις εργασίας.

Οι καταθέσεις όψεως στην ΕΤΕ είναι καταχωρημένες στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα, ενώ οι καταθέσεις προθεσμίας στην ΕΤΕ είναι καταχωρημένες στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα εφόσον έχουν διάρκεια μικρότερη των τριών μηνών.

Η Μητρική και ο Όμιλος έχουν καταθέσεις στην ΕΤΕ ΑΕ και την ΕΤΕ Κύπρου Λτδ. που συνδέονται με ασφαλιστικά προϊόντα της Μητρικής και του Ομίλου, ύψους €12.618 χιλ. και €2.664 χιλ. αντίστοιχα για το 2016 (2015: €14.530 χιλ. και € 2.180 χιλ. αντίστοιχα).

Επιπλέον η Μητρική και ο Όμιλος έχουν επενδύσεις σε ειδικά καταθετικά προϊόντα στη Μητρική εταιρία ΕΤΕ Α.Ε. που συνδέονται με επενδυτικά προϊόντα της Μητρικής και του Ομίλου, ύψους € 325.164 χιλ. το 2016 (2015: € 333.557 χιλ.). Πιο συγκεκριμένα, η Εταιρία έχει συγκροτήσει εσωτερικό μεταβλητό κεφάλαιο (ΕΜΚ) με την ονομασία «Εφάπαξ Εθνικής», σύμφωνα με τις διατάξεις του ΝΔ 400/1970, προκειμένου να συνδεθεί με αντίστοιχο ομαδικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο ζωής και ατομικά ασφαλιστήρια στο πλαίσιο ασκήσεως εργασιών που προβλέπονται στο ΝΔ 400/1970, ήτοι του κλάδου ζωής που συνδέονται με επενδύσεις. Το σύνολο του ΕΜΚ τοποθετείται σε προθεσμιακή κατάθεση ειδικού τύπου στην ΕΤΕ.

Η Μητρική Εταιρία έχει κεφαλαιοποιήσει συνολικά ποσό €13.509 χιλ. (2015: €11.913 χιλ.) που αφορά σε συναλλαγές με τη μητρική της εταιρία ΕΤΕ ΑΕ., εκ των οποίων €1.596 χιλ. κεφαλαιοποιήθηκαν μέσα στη χρήση (2015: €1.289 χιλ.).

Η Μητρική Εταιρία διαχειρίζεται κεφάλαια ομαδικών επενδυτικών συμβολαίων DAF για εργαζόμενους του Ομίλου της ΕΤΕ ύψους €80.319 χιλ. (2015: €77.095 χιλ.), εκ των οποίων τα €65.202 χιλ. αφορούν σε εργαζόμενους της Μητρικής Εταιρίας (2015: €60.369 χιλ.).

β. Συναλλαγές με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης

Όλες οι συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη πραγματοποιήθηκαν υπό το σύνηθες επιχειρηματικό πλαίσιο και περιλάμβαναν τους ίδιους όρους με αυτούς που χορηγήθηκαν σε τρίτους ή που είχαν συμφωνηθεί σε συμβάσεις εργασίας.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι Γενικοί Διευθυντές και οι Αναπληρωτές Γενικοί Διευθυντές της Εταιρίας, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΤΕ καθώς και στενά συγγενικά μέλη ή εταιρίες που ελέγχονται ατομικά ή από κοινού με τα πρόσωπα αυτά, πραγματοποίησαν, στα πλαίσια της συνηθούς λειτουργικής δραστηριότητας, συναλλαγές

με τον Όμιλο και τη Μητρική εταιρία. Κατάσταση με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Μητρικής εταιρίας παρατίθεται στη Σημείωση 1 “Γενικές πληροφορίες”.

Συγκεκριμένα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 το ύψος των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων ανερχόταν σε €4 χιλ και €- χιλ αντίστοιχα (2015: €29 χιλ. και €- χιλ.), ενώ τα ασφάλιστρα και οι αποζημιώσεις για τη χρήση 2016, ανήλθαν σε €29 χιλ. και €77 χιλ. αντίστοιχα (2015: €163 χιλ. και €52 χιλ.).

Οι συνολικές απολαβές ανήλθαν για τη χρήση 2016 σε €1.359 χιλ. (2015: €1.254 χιλ.), στις οποίες συμπεριλαμβάνονται βραχυπρόθεσμες παροχές ύψους €933 χιλ. (2015: €923 χιλ.) και παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία €136 χιλ. (2015:€41 χιλ.).

Η Μητρική και ο Όμιλος δεν έχουν είτε παράσχει, είτε λάβει εγγυήσεις ή δεσμεύσεις οποιουδήποτε είδους που να αφορούν συνδεδεμένα μέρη.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016, καθώς και κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015, η Μητρική και ο Όμιλος δεν σχημάτισαν πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις η οποία να σχετίζεται με ποσά οφειλόμενα από συνδεδεμένα μέρη λόγω μη ύπαρξης τέτοιου κινδύνου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 44: ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

(α) Δικαστικές υποθέσεις

Οι εταιρίες του Ομίλου εμπλέκονται (υπό την ιδιότητα του εναγόμενου και του ενάγοντος) σε διάφορες δικαστικές υποθέσεις και διαδικασίες επιδιαιτησίας στα πλαίσια της κανονικής λειτουργίας τους. Η Διοίκηση καθώς και οι νομικοί σύμβουλοι της Μητρικής Εταιρίας εκτιμούν ότι όλες οι εκκρεμείς υποθέσεις αναμένεται να διευθετηθούν χωρίς σημαντικές αρνητικές επιδράσεις επί της χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου ή επί των αποτελεσμάτων λειτουργίας του.

Η Εταιρία δεν έχει ενδεχόμενες υποχρεώσεις από δικαστικές υποθέσεις έναντι των οποίων δεν έχει σχηματίσει πρόβλεψη.

(β) Εγγυήσεις

Η Μητρική Εταιρία την 31 Δεκεμβρίου 2016 είχε εκδώσει εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης συνολικού ύψους €1.896 χιλ. (2015: €1.826 χιλ.) που αφορούν κυρίως σε συμμετοχές σε διαγωνισμούς για ανάληψη νέων ασφαλιστικών εργασιών

(γ) Εκκρεμείς φορολογικοί έλεγχοι

Οι εταιρίες του Ομίλου δεν έχουν ελεγχθεί φορολογικά για ορισμένες χρήσεις και επομένως, οι φορολογικές υποχρεώσεις τους για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Συνεπώς, ως αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών, είναι πιθανό να επιβληθούν επιπλέον πρόστιμα και φόροι, τα ποσά των οποίων δεν είναι δυνατό να προσδιοριστούν με ακρίβεια επί του παρόντος. Ωστόσο, εκτιμάται ότι δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική θέση του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας. Η Μητρική Εταιρία έχει ελεγχθεί φορολογικά μέχρι και τη χρήση 2009, ενώ ελέγχεται η χρήση 2016 από την ανεξάρτητη ελεγκτική εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών “Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών” (εφεξής «τακτικός ελεγκτής»), στο πλαίσιο του φορολογικού πιστοποιητικού σύμφωνα με το άρθρο 65^α του Ν.4174/13. Οι χρήσεις 2011, 2012, 2013, 2014 και 2015 έχουν ελεγχθεί από τον εκλεγμένο σύμφωνα με τον Κ.Ν. 2190/1920 τακτικό ελεγκτή, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν. 2238/1994 και το άρθρο 65^α Ν.4174/13 και τα σχετικά πιστοποιητικά φορολογικής συμμόρφωσης εκδόθηκαν την 27.07.2012, 24.09.2013, 09.07.2014, 29.09.2015 και 30.09.2016 αντίστοιχα και δεν περιείχαν επιφυλάξεις. Σύμφωνα με την ΠΟΛ.1006/05.01.2016 δεν εξαιρούνται από τη διενέργεια τακτικού φορολογικού ελέγχου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές οι επιχειρήσεις για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επιφυλάξεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας. Συνεπώς οι φορολογικές αρχές είναι δυνατόν να επανέλθουν και να διενεργήσουν τον δικό τους φορολογικό έλεγχο για τις χρήσεις 2011, 2012, 2013, 2014 και 2015 για τις οποίες έχει εκδοθεί φορολογικό πιστοποιητικό από τον τακτικό ελεγκτή.

Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις για την Μητρική, τις θυγατρικές και τις συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης υπάρχουν στη Σημείωση 18.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 45: ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

- Σε συνέχεια σχετικών αποφάσεων της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών θεμάτων της ΤτΕ για εξυγίανση του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου και προστασία των ασφαλισμένων της εταιρίας INTERNATIONAL LIFE AEAZ με τον διορισμό ασφαλιστικού διαχειριστή της και με την μεταβίβαση σε ανάδοχο ασφαλιστική επιχείρηση μέρους του ασφαλιστικού της χαρτοφυλακίου ζωής και υγείας, καθώς και για την έγκριση της μεταβίβασης στη Μητρική Εταιρία, υπογράφηκε την 3^η Μαρτίου 2017 η τελική συμφωνία μεταβίβασης του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου, με βάση την οποία μεταβιβάζονται στην Μητρική Εταιρία, από την 9^η Φεβρουαρίου 2017, συγκεκριμένα και πλήρως εξατομικευμένα (8.122) ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής με Προσαρτήματα Υγείας ισάριθμων ασφαλισμένων της INTERNATIONAL LIFE AEAZ. Στη συμφωνία προβλέπεται ρητά ότι η Μητρική Εταιρία αναλαμβάνει από την

ημερομηνία αυτή (09/02/2017) και εφεξής τις υποχρεώσεις των μεταβιβαζόμενων ασφαλιστηρίων συμβολαίων που θα προκύψουν και θα αφορούν ασφαλισμένους, νοσηλευτικά ιδρύματα και ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές.

- Την 20^η Ιανουαρίου 2017, σε συνέχεια της από 13 Ιανουαρίου 2017 απόφασης του Δ.Σ. της Μητρικής Εταιρίας, ολοκληρώθηκε η πώληση της θυγατρικής του Ομίλου “National Μεσιτική Ασφαλίσεων Α.Ε”. αντί τιμήματος €1,2 εκατ..
- Στις 24 Φεβρουαρίου 2017, σε συνέχεια της συμφωνίας που επετεύχθη μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων για τις εργοδοτικές εισφορές του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Ασφαλιστικών Υπαλλήλων (ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ) στη βάση ενός μεικτού συστήματος, επί των εσόδων από ασφάλιστρα και επί μισθοδοσίας, η Μητρική Εταιρία αφενός και αφετέρου το ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ, ήλθαν σε καταρχήν συμφωνία για την αναστολή, έως την έγκριση του νέου καταστατικού του Ταμείου, κάθε διαδικασίας καταλογισμού, διεκδίκησης και αναγκαστικής είσπραξης εκ μέρους του Ταμείου και αναβολή κάθε δίκης από πλευράς της Μητρικής Εταιρίας και σε δεύτερο χρόνο την ανάκληση των πράξεων καταλογισμού και την οριστική διευθέτηση των μεταξύ τους διαφορών. Το παραπάνω συνιστά διορθωτικό γεγονός και έχει αναγνωριστεί στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Μητρικής Εταιρίας (βλ. Σημειώσεις 16, 17).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 46: ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Η ελεγκτική εταιρία Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών («Deloitte.») ήταν ο νόμιμος ανεξάρτητος ορκωτός ελεγκτής λογιστής για τη χρήση που έκλεισε την 31 Δεκεμβρίου 2016. Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται οι συνολικές αμοιβές για τις ελεγκτικές και λοιπές επαγγελματικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν στον Όμιλο από το νόμιμο ελεγκτικό γραφείο Deloitte., τις υπόλοιπες εταιρίες του και των αντίστοιχων συνεργατών τους.

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
	(Ποσά σε χιλιάδες €)		(Ποσά σε χιλιάδες €)	
Αμοιβές για υποχρεωτικό έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	269	290	190	190
Αμοιβές για λοιπές υπηρεσίες ελεγκτικής φύσης	252	296	225	242
Αμοιβές για λοιπές μη ελεγκτικές υπηρεσίες	38	-	38	-
Σύνολο αμοιβών ανεξάρτητου ορκωτού ελεγκτή λογιστή	559	586	453	432

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 47: ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος	ΟΜΙΛΟΣ			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
	31/12/2015			31/12/2015		
	Αναπρ/μα ποσά	Δημοσ/να ποσά	Αναμορφώσ εις	Αναπρ/μα ποσά	Δημοσ/να ποσά	Αναμορφώσ εις
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			(Ποσά σε χιλιάδες €)		
Λοιπά Έσοδα	10.706	7.962	2.744	9.650	6.906	2.744
Μαθηματικές ασφαλιστικές προβλέψεις	26.135	31.426	(5.291)	28.009	33.300	(5.291)
Έξοδα διοίκησης και διάθεσης	(118.874)	(121.421)	2.547	(109.581)	(112.128)	2.547
Σύνολο	(82.033)	(82.033)	-	(71.922)	(71.922)	-

Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	ΟΜΙΛΟΣ			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
	31/12/2015			31/12/2015		
	Αναπρ/μα ποσά	Δημοσ/να ποσά	Αναμορφώσ εις	Αναπρ/μα ποσά	Δημοσ/να ποσά	Αναμορφώσ εις
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			(Ποσά σε χιλιάδες €)		
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	185.708	195.784	(10.076)	171.863	171.863	-
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	175.839	165.763	10.076	151.925	151.925	-
Σύνολο	361.547	361.547	-	323.788	323.788	-

Οι παραπάνω αναμορφώσεις έγιναν στο πλαίσιο της σχετικότερης παρουσίασης καθώς και της συγκρισιμότητας των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων και αφορούσαν στο έσοδο διαχείρισης προγραμμάτων Unit Linked, στο συμψηφισμό εσόδων συναφών με αμοιβές και έξοδα προσωπικού, και των καταθέσεων διάρκειας μεγαλύτερης των τριών μηνών. Για τους ίδιους λόγους έχουν αναμορφωθεί κονδύλια που περιλαμβάνονται στις σημειώσεις των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Ορισμένα από τα κονδύλια όπως παρουσιάστηκαν στην Κατάσταση ταμειακών ροών της προηγούμενης χρήσης, έχουν αναμορφωθεί για σκοπούς συγκρισιμότητας.

